Absztraktfüzet // Abstract Booklet

Felelős nyelvészet – Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

Socially responsible linguistics – Applied Linguistics Conference

ELTE Eötvös Loránd University, Budapest

2025. november 27–28.

27-28 November 2025

Szerkesztők // Editors

Albert Ágnes, ELTE (Budapest)

Bóna Judit, ELTE (Budapest)

Brdar-Szabó Rita, ELTE (Budapest)

Csizér Kata, ELTE (Budapest)

Deme Andrea, ELTE (Budapest)

Kuna Ágnes, ELTE (Budapest)

Markó Alexandra, NBSZ SZI (Budapest)

Murányi Sarolta, ELTE (Budapest)

Szabó-Kovács Dorottya, ELTE (Budapest)

A konferencia szervezői // Conference Organizers

Albert Ágnes, ELTE (Budapest)

Bóna Judit, ELTE (Budapest)

Brdar-Szabó Rita, ELTE (Budapest)

Csizér Kata, ELTE (Budapest)

Deme Andrea, ELTE (Budapest)

Kuna Ágnes, ELTE (Budapest)

Markó Alexandra, NBSZ SZI (Budapest)

Murányi Sarolta, ELTE (Budapest)

Magyar Nyelvtudományi Társaság

MTA-ELTE Idegen Nyelvek Oktatása Kutatócsoport

A konferenciát támogatták // Conference Sponsors

ELTE BTK Kari Tudományos Pályázat

ELTE Egyetemi Kiválósági Alap (EKA)

ISBN: 978-963-489-852-8

ELTE BTK, 2025

Bevezető

Tisztelettel köszöntjük immár harmadik alkalommal a Felelős nyelvészet nemzetközi alkalmazott nyelvészeti konferencia résztvevőit, amelyet az ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszéke és az Interkulturális nyelvészet doktori program szervezett. Konferenciánk célja az alkalmazott nyelvészet fogalmát tágan értelmezve olyan kutatásokat bemutatni, amelyek fennálló nyelvhasználati/nyelvi/kommunikációs társadalmi problémákat elemeznek, és arra a társadalmi felelősség jegyében reális megoldást javasolnak nyelvészeti eszközökkel, interdiszciplináris megközelítésben.

Konferenciánkat meghívott előadóként plenáris előadással tisztelte meg: María Pilar Agustín Llach, az University of La Rioja professzora, Elouise Botes, a University of Luxembourg posztdoktor kutatója és Demjén Zsófia, a University College London docense. A plenáris előadások sokszínűsége jól tükrözi a konferenciánk interdiszliplináris jellegét, hiszen az előadások is számos területet fednek le a nyelvpedagógiától a fordításig. Látható a mesterséges intelligencia előretörése is, a programban számos, a generatív MI-hez kapcsolódó kutatás kapott helyet. Kutatásmódszertanilag is változatos témák merülnek fel az etikai kérdések elméleti vizsgálatától a diskurzuselemzésen át a dokumentumelemzésig.

Konferenciánk megvalósulásáért köszönetet mondunk az ELTE BTK Kari Tudományos Bizottságának. A szervezők között többen az MTA–ELTE Idegen Nyelvek Tanulása Kutatócsoport tagjai, munkájukat az MTA–ELTE Közoktatásfejlesztési Kutatási Program égisze alatt végzik. Köszönjük a Magyar Nyelvtudományi Társaság segítségét.

A 2021-es Felelős Nyelvészet konferenciánkat egy konferenciasorozat nyitó eseményének szántuk és a járványhelyzet bizonytalansága miatt online formában rendeztük meg. 2023-ban és 2025-ben a konferencia jelenléti formában kerül(t) megrendezésre. Idén két teljes napon át, három párhuzamos szekcióban zajlik a tudományos diskurzus, amely jelzi a konferencia iránti rendkívül nagy érdeklődést.

Kívánjuk, hogy az eszmecsere tartalmas legyen, két év múlva pedig ismét találkozzunk a Felelős nyelvészet negyedik konferenciáján!

A szervezők

Introduction

It is our great pleasure to welcome you for the third time to the *Responsible Linguistics* (ResLing) international conference on applied linguistics, organized by the Department of Applied Linguistics and Phonetics and the Intercultural Linguistics Doctoral Programme of the Faculty of Humanities, ELTE Eötvös Loránd University.

Our conference aims to present research that, in the broadest sense of applied linguistics, addresses existing social problems related to language use, linguistic, or communicative issues, and proposes realistic solutions through linguistic tools and interdisciplinary approaches, in the spirit of social responsibility.

We are honored to have as our plenary speakers: María Pilar Agustín Llach, Professor at the University of La Rioja; Elouise Botes, Postdoctoral Researcher at the University of Luxembourg; and Zsófia Demjén, Associate Professor at University College London. The diversity of the plenary talks reflects well the interdisciplinary nature of our conference, as they cover a wide range of topics from language pedagogy to translation. The growing presence of artificial intelligence is also evident, with numerous presentations in the program focusing on research related to generative AI. With respect to methodology, the conference features a wide spectrum of approaches, from theoretical explorations of ethical issues to discourse and document analysis.

We express our gratitude to the Scientific Committee of the Faculty of Humanities of ELTE for supporting the organization of this conference. Many of the organizers are members of the MTA-ELTE Research Group on Foreign Language Learning, and their work is carried out under the auspices of the MTA-ELTE Research Programme for the Development of Public Education. We also thank the Hungarian Linguistics Society for their assistance.

Our 2021 Responsible Linguistics conference was intended as the inaugural event of a conference series and was held online due to the uncertainties of the pandemic. The conferences in 2023 and 2025 have been (or are being) held in person. This year, the scientific discussions take place over two full days in three parallel sessions, reflecting the remarkable level of interest in the event.

We wish you inspiring and fruitful discussions, and we look forward to meeting again at the fourth Responsible Linguistics conference in two years' time!

The Organizers

Program

Csütörtöki helyszínek // Venues - Thursday

Megnyitó // Opening Ceremony Plenary 1 Plenary 2 1. szekció	ELTE BTK Kari Tanácsterem / ELTE BTK Faculty board-room 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, fszt. 39. / 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, ground floor, room 39.	KT
Session 2	ELTE BTK Doktori védések terme / ELTE BTK Room of Doctoral Defenses 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, alagsor −150 / 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, basement, room −150	A−150
Session 3 Workshop	A Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet Könyvtára / Library of the Institute of Hungarian Linguistics and Finno-Ugric Studies 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A II. em. 243. / 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A 2nd floor, room 243.	NY

Pénteki helyszínek // Venues - Friday

Plenary 3 1. szekció Zárszó // Closing remarks	ELTE BTK Kari Tanácsterem / ELTE BTK Faculty board-room 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, fszt. 39. /1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, ground floor, room 39.	KT
Session 2 Panel (Post-Covid…)	ELTE BTK Doktori védések terme / ELTE BTK Room of Doctoral Defenses 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, alagsor −150 / 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A, basement, room −150	A−150
Session 3 Panelek	A Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet Könyvtára / Library of the Institute of Hungarian Linguistics and Finno-Ugric Studies 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A II. em. 243. / 1088 Budapest, Múzeum körút 4/A 2nd floor, room 243.	NY

2025. november 27. CSÜTÖRTÖK // THURSDAY 27th November 2025

8.00	**Regisztráció // Registration**
9.00	**Megnyitó // Opening Ceremony** (Room: KT)
9.20	**PLENARY** **Zsófia DEMJÉN:** ***Hesitancy around vaccinations online: insights from the Questioning Vaccination Discourses (Quo Vadis) project*** + Q&A chair: Ágnes Kuna (Room: KT)
10.20	kávészünet // coffee break

10.40–12.00	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Deme Andrea (Terem: KT)	
10.40	Kovács László	*Zöld marketing vs. greenwashing – A jó és az elkerülendő gyakorlatok áttekintése (nem csak) nyelvészeti megközelítésben*
11.00	Vladár Zsuzsa, Pálinkás Magdolna, Varga Éva Katalin	*Orvosi terminushasználat az online betegtájékoztatásban*
11.20	Murányi Sarolta, Zemán Andrea Anna, Bóna Judit	*A történetmesélés jellemzői óvodás korban a szocioökonómiai sajátosságok tükrében*
11.40	Gocsál Ákos	*Narrációs szövegek régi magyar filmhíradók beszédanyagában*

10.40–12.00	**SESSION 2** – chair: Kata Csizér (Room: A−150)	
10.40	Katarina Aladrović Slovaček, Monika Pažur	*Elements of Democracy in the Vocabulary of Required Reading at the Start of Schooling*
11.00	Artemii Ponomarevskyi	*The main challenges and pedagogical solutions to the problem of effective learning through English-medium instruction in higher education*
11.20	Imre Fekete	*The ethical dimensions of artificial intelligence adaptation in higher education: Students' and instructors' perspectives*
11.40	Dániel Varga, Virág Krakovszky, Eszter László	*Exploring the Impact of Emotional Connection on English Major BA students' Willingness To Communicate*

10.40–12.00	**SESSION 3** – chair: Rita Brdar-Szabó (Room: NY)	
10.40	Judit Csizmadia-Garami	*The Impact of Argumentation in Doctor-Patient Communication During a Distressing Medical Procedure – A Case Study*
11.00	Dóra Süle	*The Conceptualization of Emotions in Eating Disorders*
11.20	Réka Hajner	*Vowel perception and language dominance: A study of Hungarian-English bilinguals*
11.40	Zsófia Molnár	*Investigating the Influential Factors of Secondary School Learners' Classroom Willingness to Communicate in an L3 Context*

12.00	kávészünet // coffee break

12.20–13.40	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Kovács László (Terem: KT)	
12.20	Péteri Attila	*A „felelős magatartás" konceptualizálása az 1918-as spanyolnátha-járványról szóló sajtódiskurzusban. Egy hermeneutikai-szemantikai elemzés tanulságai*
12.40	Domonkosi Ágnes	*Társas viszonyok egy gyemekkórház nyelvi tájképében*
13.00	Kohári Anna, Mády Katalin, Uwe D. Reichel, Murányi Sarolta	*A történetmesélés akusztikai és multimodális elemzése 6 hónapos csecsemőkhöz szóló dajkanyelvben*
13.20	Szabó Gergely, Bodó Csanád, Deme Andrea, Jenei Kamilla, Krizsai Fruzsina, Kristin Vold Lexander, Szánthó Zsuzsa, Turai Katalin Ráhel	*A változó írásbeli gyakorlatok és ideológiák szociolingvisztikai vizsgálata: Projektbemutató előadás*

12.20–13.40	**SESSION 2** – chair: Imre Fekete (Room: A−150)	
12.20	Ágnes Albert, Kata Csizér, Katalin Piniel	*The Emotional Roots of Motivation: Applying Control-Value Theory to Foreign Language Learning*
12.40	Kata Csizér, Ágnes Albert	*The role of self-efficacy in autonomous use of academic English at tertiary education in Hungary*
13.00	Viktória Szeri, Violetta Polyák	*Behind The Scenes: Problem-Based Language Teaching*
13.20	Annamária Kacsur	*Cross-lingual communication between teachers and learners*

12.20–13.40	**SESSION 3** − chair: Ákos Gocsál (Room: NY)	
12.20	Nóra Tartsay Németh, Éva Illés	*The pragmatics of conversation with GenAI and its implications for language learning*
12.40	Teréz Mirjam Brdar	*Available lexicon of foreign language majors in response to academia-related cue words: Comparisons between lexical availability in Hungarian L1-English L2 and Hungarian L1-Spanish L3*
13.00	Emese Kacskovics	*Not laziness, but a storm: the metaphorical representation of ADHD and the perception of the disorder*
13.20	Zita Zsován-Balogh	*"If they write tests, I do not really want to read slangs" - Preparing to teach in the age of the Internet*

13.40–14.40 ebédszünet // lunch break

14.40	**PLENARY** **María Pilar AGUSTÍN LLACH: The mental lexicon in the additional language of L2 and L3 EFL learners: a lexical-semantic approach** + Q&A chair: Brigitta Dóczi (Room: KT)

15.40 kávészünet // coffee break

16.00–17.40	**1. SZEKCIÓ –** elnök: Vladár Zsuzsa (Terem: KT)	
16.00	Szabó T. Annamária Ulla	*Online és offline nyelvhasználati színterek és nyelvi gyakorlatok szerepe a származási identitás alakításában*
16.20	Németh Miklós, Molnár-Nagy Lídia	*Pedagógusok rejtett nyelvi vélekedéseinek vizsgálata*
16.40	Berente Anikó, Németh Miklós	*Melyik a helyes? Nyolcadik osztályos tanulók és pedagógusaik válaszai a helyesség kérdésköréből*
17.00	Babutsán Rita	*Szövegértési teljesítmény vizsgálata hallássérült középiskolások körében*
17.20	Turcsik Bíborka	*Az atipikusságtól az empátiáig. Darvasi László Taligás című regényének érzékenyítő olvasási lehetőségei*

16.00–17.40	**SESSION 2** – chair: Ágnes Albert (Room: A−150)	
16.00	Amanda Balduino	*Portuguese in São Tomé and Príncipe: Language Norms, Ideologies, and Paths to Linguistic Inclusion*
16.20	Erzsébet Balogh, Ágnes T. Balla	*'If I had been the teacher....': Hungarian EFL teacher trainees' evaluative comments in classroom observation reports*
16.40	Balázs Horváth	*I am in crisis. Personalization in Hungarian politics during crises*
17.00	Sarah Bischoff	*The use of the constructions* to have + *noun and* to be + *adjective among learners of German as a foreign language with L1 Hungarian and German native speakers*
17.20	Visnja Pavicic Takac, Ivana Trtanj	*Engagement features in primary school textbook discourse: insights from two disciplines*

16.00–17.50	**Kollaboratív írás a középiskolában: Pódiumbeszélgetés és workshop** elnök: Bodó Csanád) (Terem: NY)	
16.00	Kerekasztal-beszélgetés: a program tanár és kutató résztvevői együtt reflektálnak a kollaboratív írás középiskolai bevezetéséről szóló projektre. Moderátor: Gáspár Judit	
16.30	Fehérvári Anikó, Szabó Gergely	*A kollaboratív írás jótékonyan hat a tanulói teljesítményre? Szisztematikus szakirodalmi áttekintő előadás*
16.50	Széll Krisztián, Fehérvári Anikó	*Alkossunk együtt, hogy megértsük egymást – Egy kollaboratív írásra épülő intervenciós program első eredményei*
17.10	Dobos Mária, Gáspár Judit	*Tíz év múlva – Középiskolás diákok jövőképei kollaboratív írásművekben*
17.30	Jenei Kamilla, Bodó Csanád	*Az autonóm szerző ideológiájának dekonstruálása*

18.00	**Fogadás // Reception** (Room: KT)

2025. november 28. PÉNTEK // FRIDAY 28th November 2025

8.00	**Regisztráció // Registration**	
9.00	**PLENARY** **Elouise BOTES: Responsible Linguistics in the Age of Generative AI: Implications for Researchers, Reviewers, and Editors** + Q&A chair: Kata Csizér (Room: KT)	
10.00	kávészünet // coffee break	
10.20–12.20	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Kozma Judit (Terem: KT)	
10.20	Perge Gabriella	*A kulturális tudatosság fejlesztése a német mint idegen nyelv órán. Egy nemzetközi projekt eredményei*
10.40	Modrián-Horváth Bernadett	*Ágencia a háborús veszteségek konstruálásában – híradások kontrasztív vizsgálata*
11.00	Huber Máté, Gécseg Zsuzsanna, Aradi Csenge, Székesi Dóra	*Afrikai egyetemisták egy európai frankofón közegben: Nyelvi és kulturális sokszínűség a Szegedi Tudományegyetem Francia Tanszékén*
11.20	Csatár Péter	*Nyelvi és vizuális sztereotípiák manipulatív használata a COVID járvány idején. A maszkellenesség példája*
12.00	Hámori Ágnes, Bartha Csilla	*Felelős nyelvészet és a generatív MI szociolingvisztikai árnyoldalai*
10.20–12.20	**Post Covid-19 and agency in the mass media** – chair: Ágnes Kuna (Room: A−150)	
10.20	Kristin Bührig	*Introduction: Post COVID-19 as a topic in mass communication: on the communication of 'agency' between education and entertainment*
10.25	Ágnes Kuna, Thomas A. Williams	*Linguistic conceptualization of post-COVID in Hungarian mass communication*
10.40	Kristin Bührig, Anna Wamprechtshammer, Yue Zhou	*Dimensions of 'agency' in podcast communication: the case of Post Covid-19*
10.55	Discussion	
10.20–12.20	**Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban** elnök: Markó Alexandra (Terem: NY)	
10.20	Gráczi Tekla Etelka, Deme Andrea, Hoffmann Ildikó, Jankovics Julianna, Juhász Kornélia, Markó Alexandra, Pirsel Katalin, Svindt Veronika, Szánthó Zsuzsa	*A neuroatipikus beszéd fonetikai vizsgálata*
10.35	Deme Andrea, Szánthó Zsuzsa, Gráczi Tekla Etelka	*A magánhangzós hosszúsági kontraszt megformálása a nyelvi környezet függvényében*
10.50	Hoffmann Ildikó, Svindt Veronika	*Módszertani nehézségek és megfontolások a Down-szindróma nyelvi, beszédprodukciós és kognitív állapotfelmérése során*
11.05	Juhász Kornélia, Jankovics Julianna, Pirsel Katalin, Markó Alexandra	*Eldöntendő kérdő mondatok akusztikai vizsgálata Down-szindrómás beszélők körében*
11.20	Gráczi Tekla Etelka, Szánthó Zsuzsa, Deme Andrea	*Az alveoláris réshangok kontrasztja Down-szindrómában*
11.35	Kérdések	

12.20 kávészünet // coffee break

12.40–14.00	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Hámori Ágnes (Terem: KT)	
12.40	Kozma Judit, Ludányi Zsófia, Jakab Dorottya	*Morfológiai váltakozás és bizonytalanság a tulajdonnevekben: nyelvi problémák az intézményes nyelvi tanácsadás tükrében*
13.00	Balázs Bernadette	*Prefixálás az angol nyelvben - politikai és nyelvhasználati aspektusok*
13.20	Blankó Miklós	*Helyettesítheti-e a nyelvművelőt a Chat GPT? Anyanyelvi tudománykommunikáció a mesterséges intelligenciával*
13.40	Főző Eszter	*A nagy nyelvi modellek által generált magyar nyelvű szövegek kriminalisztikai szövegnyelvészeti aspektusai*

12.40–14.00	**SESSION 2** – chair: Kata Csizér (Room: A−150)	
12.40	Mihály Köntös, Eszter Tarsoly	*Marginalised voices in translation: translatorial ethics in practice*
13.00	Judit Dombi	*Unveiling Differences in Human and AI-Generated Narratives: A Grail Quest or a Mission Impossible?*
13.20	Nóra Wünsch-Nagy	*Science in the art exhibition: Linguistic and multimodal choices to support accessibility in the Master MS and His Age exhibition*
13.40	Mirosław Pawlak	*Examining links between emotions, motivation and engagement in L2 learning: The case of Polish secondary school students*

12.40–14.00	**Session 3** – chair: Gréta Sopronyi (Room: NY)	
12.40	Adrienn Fekete	*Mapping Cultural Openness and Empathy among Pre-service English Teachers at a Hungarian University*
13.00	Péter Furkó	*Pragmatic Markers as Manipulative Discursive Strategies in Political Discourse*
13.20	Gréta Sopronyi	*Attitudes Towards Language Learning Across Generations in a Rural, Socio-Economically Disadvantaged Context: Results from Two Interview Studies*
13.40	Erkan Külekçi	*Mind the Gap: A semiotic and pragmatic analysis of a set of bilingual passenger information posters in Budapest*

14.00–15.00 ebédszünet // lunch break

15.00–16.40	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Modrián-Horváth Bernadett (Terem: KT)	
15.00	Heltai János Imre, Tarsoly Eszter	*Új terek a romani írásbeliség számára: dilemmák és lehetőségek*
15.20	Mocsári Bernadett	*A diskurzuselemzés eszköztárának alkalmazási kihívásai jelnyelvi megnyilatkozások elemzésében*
15.40	Hidvégi Zsófia	*A veszélyeztetett nyelvek gazdasági ereje – ryūkyūi példa*
16.00	Németh András	*Középiskolai tanulók felolvasásának és spontán beszédének temporális jellemzői*
16.20	Szalai Andrea	*Tisztasági tabuk a romani interakcióban*

16.40 kávészünet

15.00–16.40	**SESSION 2** – chair: Péter Furkó (Room: A−150)	
15.00	Gyula Tankó	*Challenging yet Unaddressed Dilemmas for Responsible Nationwide Foreign Language Assessment: Issues and Solutions*
15.20	Dorottya Jakab	*Examining the possible discursive moves of advising texts in the discourse type of institutional language consulting*
15.40	Sára Kadlicskó	*Hungarian seniors' perspectives on learning English as a foreign language*
16.00	Ádám Lajtai	*Urban–rural divides in Hungarian bilingual education: Insights from an exploratory student questionnaire*
16.20	Gyula Tankó, Katalin Piniel	*Teaching to a Large-scale Test: A Socially Responsible or Irresponsible Practice?*

16.40 coffee break

15.00–17.00	**Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban** elnökök: Gonda Zsuzsa, Szabó T. Annamária Ulla (Terem: NY)	
15.00	Murányi Sarolta, Deme Andrea, Gonda Zsuzsa	*A tudományos szövegek olvasásértésének a vizsgálata elsőéves egyetemi hallgatók körében*
15.20	Hrenek Éva, P. Tóth Teodóra, Szabó T. Annamária Ulla	*A tudományosírás-készség fejlesztésének lehetőségei a felsőoktatásban három empirikus vizsgálat alapján*
15.40	Slíz Mariann, Terbe Erika, Farkas Tamás, Laczkó Krisztina	*Helyesírás felsőfokon: Egy felsőoktatási íráskészség-fejlesztő projekt helyesírási összetevőjének bemutatása*
16.00	Tartsayné Németh Nóra	*Az angol mint szaknyelv elsajátítása*
16.20	Hollóy Zsolt	*A fatikus nyelvi elemek a szóátadás-szóátvétel folyamatában tanárjelöltek beszédében*
16.40	Gonda Zsuzsa, Juhász Milán	*A felsőoktatásban zajló szóbeli kommunikáció elemzése: oktatói reflexiók tartalmi és nyelvészeti elemzése*

17.00–18.40	**1. SZEKCIÓ** – elnök: Perge Gabriella (Terem: KT)	
17.00	Gerák Zsófia	*Információ-visszakeresési feladatokhoz kapcsolódó olvasási stratégiák*
17.20	Hrabovszky Dóra	*Temporális deixis és interperszonális viszonyok japánul: a ko-so-a-do rendszer elsajátítása*
17.40	Horváth Dávid	*Új nyelvpolitikai stratégiák a japán mint idegen nyelv oktatásában*
18.00	Varga-Mónok Eszter	*Olvasás és értés az idegennyelv-oktatásban*
18.20	Tarsoly Eszter, Heltai János Imre	*Transzlingválás és többnyelvűség városi színtereken: (át)értelmezési kísérletek*

18.40	**Zárszó // Closing Remarks** (Room: KT)

Plenáris előadók / Invited speakers

THE MENTAL LEXICON IN THE ADDITIONAL LANGUAGE OF L2 AND L3 EFL LEARNERS: A LEXICAL-SEMANTIC APPROACH

María Pilar Agustín Llach

University of La Rioja

maria-del-pilar.agustin@unirioja.es

The demography of foreign language learners has changed dramatically in the last decades leaving us with highly multicultural and multilingual classes. Accordingly, the need arises to explore FL acquisition and use processes of these learners in multicultural classes. Here, we examine the vocabulary structure of two groups of EFL learners with monolingual background, L2 learners, and with a multilingual background, L3 heritage learners. These are foreign Language learners who are speakers of their home language (Arabic, Rumanian, Urdu) plus Spanish, the majority language of the community. Learners had to respond to a semantic fluency task. Responses were scrutinized and results submitted to several analyses concerning total amount of words produced, word frequency, availability and centrality. Furthermore, graph metrics were calculated to gauge the vocabulary structure of both learner cohorts. Results point to lack of differences in quantitative and qualitative lexical production. This result of lack of differences between local and heritage learners in mainstream classes supports previous findings in similar contexts but with different language constellations (e.g. Siemund & Lorenz, 2024). This might point to the overarching role of school and socialization in the building of thematic vocabulary, conceptualization of the world, and quick lexical access in the foreign language learned formally. Therefore, the (English as a) foreign language class can become a safe and equalitarian haven for inclusion, the development of (learning) motivation and the introduction of democratic and socially oriented educational policies.

Keywords: heritage EFL learners; local EFL learners; semantic fluency; vocabulary structure

References:

Siemund, P., & Lorenz, E. (2024). Multilingual advantages: On the relationship between type of bilingualism and language proficiency. In K. Grohmann (Ed.), *Multifaceted Multilingualism* (pp. 125–153). Benjamins.

RESPONSIBLE LINGUISTICS IN THE AGE OF GENERATIVE AI: IMPLICATIONS FOR RESEARCHERS, REVIEWERS, AND EDITORS

Elouise Botes

University of Luxembourg

elouise.botes@uni.lu

Generative AI and large language models (LLMs), such as ChatGPT, are reshaping academic writing, with growing evidence of their integration into linguistics and applied linguistics research. Drawing on recent analyses of over 26,000 abstracts from the top 100 linguistics journals (2020–2024), I demonstrate a significant rise in the frequency of stylistic markers consistently linked to LLM-generated text, emerging sharply in 2024. These patterns suggest that LLM use is no longer peripheral, researchers are using LLMs to write blocks of texts in research publications. This keynote will examine the ethical, practical, and epistemological implications of these shifts for the linguistics community. For researchers, LLMs raise questions of authorship, originality, and accountability. For reviewers, risks include bias, hallucination, and manipulation of AI-assisted peer review. For editors, the need for clear, enforceable policies is urgent. I will outline current ethical frameworks for LLM use by researchers, discuss detection approaches and their limitations, and the coming impact of EU AI regulations. Ultimately, as a field, we need to find a path forward for responsible engagement with LLMs that preserves scholarly integrity while acknowledging the realities of a rapidly evolving technological landscape.

Keywords: AI in research; ChatGPT; ethical AI use; Large language models; linguistics

HESITANCY AROUND VACCINATIONS ONLINE: INSIGHTS FROM THE QUESTIONING VACCINATION DISCOURSES (QUO VADIS) PROJECT

Zsófia Demjén

University College London

z.demjen@ucl.ac.uk

Vaccinations are among the safest and most effective public health tools at our disposal. Yet vaccination programmes in 90% of countries globally have been affected by vaccine hesitancy – 'a state of indecision and uncertainty that precedes a decision to become (or not become) vaccinated' (Larson et al., 2022). In this talk, I focus on discussions of vaccinations online, specifically on Twitter/X and Mumsnet, collected as part of the recently completed Questioning Vaccination Discourses (Quo Vadis) project. I discuss the kinds of things we have learned about vaccine hesitancy from a linguistic approach to online language, touching on issues related to word usage, the influence of the pandemic, and, broadly, communicative genres. With such insights in mind, I reflect on potential issues with typical public health messaging aiming to address hesitancy and tentatively suggest possible ways forward.

Keywords: corpus linguistics; digital discourse; public health; vaccine hesitancy

References:

Larson, H. J., Gakidou, E., Murray, C. J. L. (2022). The vaccine-hesitant moment. *New England Journal of Medicine*, *387*(1), 58–65

Questioning Vaccination Discourses: https://www.lancaster.ac.uk/vaccination-discourse/

Absztraktok / Abstracts

ELEMENTS OF DEMOCRACY IN THE VOCABULARY OF REQUIRED READING AT THE START OF SCHOOLING

Katarina Aladrović Slovaček – Monika Pažur

University of Zagreb, Faculty for Teacher Education

kaladrovic@gmail.com

Vocabulary development is one of the most dynamic processes in language acquisition. From a child's first spoken word (typically around the age of one), through the vocabulary spurt around age two - when word production increases significantly - by age three a child generally knows about 1,000 words, and by age four approximately 4,000 (Pavličević-Franić, 2018). This lexical growth accelerates as children acquire new words from their environment, particularly through reading, listening, exposure to media, and everyday communication (Turza-Bogdan & Cvikić, 2023). The breadth of a child's vocabulary is a strong predictor of later educational and academic success (Hržica et al., 2015). Reading plays a crucial role in this process by introducing children to the world around them, shaping their perceptions, and forming the foundation of their personal values. For this reason, it is important to expose children to diverse texts that support the development of democratic values, including an understanding of children's rights, responsibility, freedom, justice, dialogue, solidarity, transparency, honesty, and dignity (Pažur & Aladrović Slovaček, 2025). Such values are most often introduced through stories and similar narrative forms. This paper employs the computational linguistic tool Sketch Engine to conduct a content analysis of required reading materials for the first and second grades of primary school. The analysis includes two textbooks for each subject—Croatian Language, Nature and Society, and Mathematics - published by two different publishing houses. Based on this analysis, a frequency list of vocabulary items related to democratic development will be compiled, along with their most frequent collocations. Additionally, these lexical items will be categorized according to their semantic field, grammatical category, and syntactic function within sentences.

Keywords: democratic elements; first and second grade; frequency analysis; language of required reading; primary education; vocabulary

References:

Hržica, G., Brdarić, B., Tadić, E., Goleš, A., & Roch, M. (2015). Dominantnost jezika dvojezičnih govornika talijanskog i hrvatskog jezika. *Logopedija, 5*(2), 34–40.

Pavličević-Franić, D. (2018). Utjecaj jezičnih djelatnosti slušanja i govorenja na razvoj komunikacijske kompetencije u procesu ovladavanja hrvatskim jezikom. *Croatian Journal of Education, 20*(Sp.Ed.2), 287–308. https://doi.org/10.15516/cje.v20i0.2322

Pažur, M., & Aladrović Slovaček, K. (2024). Percepcija učitelja o strukturiranom provođenju slobodnoga vremena djece osnovnoškolske dobi i ulogama koje oni i roditelji preuzimaju u odgoju i obrazovanju djece. *Život i škola, LXX*(2), 25–42. https://doi.org/10.32903/zs.70.2.2

Turza-Bogdan, T., & Cvikić, L. (2023). *Dijete, jezik, pismenost: jezični temelji i poticanje pismenosti u odgojno-obrazovnom kontekstu*. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

THE EMOTIONAL ROOTS OF MOTIVATION: APPLYING CONTROL-VALUE THEORY TO FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Ágnes Albert – Kata Csizér – Katalin Piniel

ELTE Eötvös Loránd University, Department of English Applied Linguistics

albert.agnes@btk.elte.hu

Control-Value Theory (CVT, Pekrun, 2024) highlights the intricate relationship between emotions and motivation in educational contexts. According to this theory, learning activities elicit achievement emotions, which in turn influence students' motivation to learn (Pekrun et al., 2023). Specifically, positive activating emotions such as enjoyment, hope, and pride are believed to enhance cognitive engagement and motivational persistence. In contrast, negative deactivating emotions like boredom and hopelessness tend to undermine motivation. However, the motivational effects of negative activating emotions—such as anxiety and shame—are more complex and context-dependent. While CVT has gained popularity in general education research, its application in foreign language learning remains limited (Dewaele & Li, 2020; Shao et al., 2020). This study contributes to this growing body of research by exploring how achievement emotions influence motivational behavior in the Hungarian context of English as a foreign language (EFL) instruction. Our sample consisted of 1,152 secondary school students aged 14–20, all native Hungarian speakers currently learning English in school. Participants self-reported their English proficiency (ranging from A1 to C1) and provided emotional and motivational data through a standardized questionnaire. We measured a range of both activating and deactivating emotions, along with students' intended effort to learn English. Multivariate statistical analyses were conducted to assess the predictive power of these emotions on motivated learning behavior. At the aggregate level, results confirmed prior findings: positive activating emotions had the strongest effect on motivation (R^2 = 48%), while negative deactivating (R^2 = 13%) and negative activating emotions (R^2 = 6%) had weaker but statistically significant influences. However, analyses at the school level revealed variations in these patterns, suggesting that institutional context plays a crucial role. These findings underscore the importance of adopting a context-sensitive approach when designing strategies to foster motivation in foreign language learning.

Keywords: achievement emotions; activating and deactivating emotions; Control-Value Theory; motivation; positive and negative emotions

References:

Dewaele, J., & Li, C. (2020). Emotions in second language acquisition: A critical review and research agenda. *Foreign Language World, 196*(1), 34–49.

Pekrun, R. (2024). Control-value theory: From achievement emotion to a general theory of human emotions. Educational Psychology Review, 36. https://doi.org/10.1007/s10648-024-09909-7

Pekrun, R., Marsh, H. W., Elliot, A. J., Stockinger, K., Perry, R. P., Vogl, E., Goetz, T., van Tilburg, W. A. P., Lüdtke, O., & Vispoel, W. P. (2023). A three-dimensional taxonomy of achievement emotions. *Journal of Personality and Social Psychology, 124*(1), 145–178. https://doi.org/10.1037/pspp0000448

Shao, K., Pekrun, R., Marsh, H. W., & Loderer, K. (2020). Control-value appraisals, achievement emotions, and foreign language performance: A latent interaction analysis. Learning and Instruction, 69. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2020.101356

SZÖVEGÉRTÉSI TELJESÍTMÉNY VIZSGÁLATA HALLÁSSÉRÜLT KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

Babutsán Rita

BGéSzC Eötvös Loránd Technikum; ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet

babutsan@gmail.com

A szövegértés, illetve annak fejlesztése a középiskolai oktatás egyik leghangsúlyosabb területe a bemeneti méréstől a kompetenciamérésen át az érettségi vizsgáig (Steklács et al., 2020, 2025). Kiemelt jelentősége azzal magyarázható, hogy minden iskolai tantárgy tanulása és oktatása szövegek köré szerveződik, s a tudásszerzés iskolán kívüli módjainak is alapja. Előadásom célja, hogy sok éves, a hallássérült tanulók középfokú oktatásában szerzett tapasztalatomra és empirikus kutatásaimra támaszkodva bemutassa a hallássérült tanulók középfokú tanulmányaik megkezdésekor tapasztalható hátrányait a szövegértés területén. Az előadás szerves részét képezi néhány, tantermi körülmények között már alkalmazott módszer ismertetése is, amelyek segítségével ez a hátrány jelentősen csökkenthető, így növelve az iskolai sikerességet.

A kutatásban 16 éves középiskolás fiatalok szövegértési teljesítményét vizsgálom, akik nagyon heterogén csoportot alkotnak mind a preferált modalitások, kommunikációs módok, mind a hallásállapot és a nyelvi hozzáférés terén. A kontrollcsoportot a náluk valamivel fiatalabb, ám sokkal nagyobb létszámú éphalló tanulók jelentik. A tanulók szövegértési teljesítményét kvantitatív módszerekkel elemzem, feladattípusonként feltárva a jellegzetes szövegértési, feladatmegoldási mintázatokat, stratégiákat.

A középiskolai oktatásban általam kidolgozott módszertan reflektál azokra a nehézségekre (Bokor, 2019; Scott et al., 2017; Treze-Mayer, 2019), amelyek megjelennek a szövegértési feladatok megoldásakor. A módszer bemutatása nem kizárólag a hallássérült tanulók vonatkozásában releváns és rendkívül időszerű, a vizsgált iskolában ugyanis a halló tanulók teljesítménye is egyre jobban hasonlít a siket tanulókéra, a módszer alkalmazása ennek megfelelően kiterjeszthető nem hallássérült tanulói csoportokra is.

Kulcsszavak: digitális szöveg; magyar jelnyelv; nem folyamatos szöveg; szövegértés

Hivatkozások:

Andorkó, V., & Laczkó, M. (2017). Hallássérült középiskolások szövegértési folyamata. *Alkalmazott Nyelvtudomány, 17*(1), 1–16.

Bodorné Németh, T. (2023). Hallásérült tanulók írásbeli szövegalkotás vizsgálatának első lépései. *Gyógypedagógiai Szemle, 51*(1), 24–43.

Bokor, J. (2019). *A magyarországi siket gyermekek oktatásának kérdései. A nyelvi teljesítmény értékelése bimodális kétnyelvűségben* [Doktori disszertáció, ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola].

Dostal, H., Beal, J., & Easterbrooks, S. (2024). *Literacy instruction for students who are deaf and hard of hearing* (2. kiadás). Oxford University Press.

Scott, J. A., & Hoffmeister, R. J. (2017). American Sign Language and Academic English: Factors Influencing the Reading of Bilingual Secondary School Deaf and Hard of Hearing Students. *The Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 22*(1), 59–71.

Steklács, J., Hódi, Á., & Török, T. (2020). Az olvasás-szövegértés tanításának megújítása az elméleti keretek, az értékelés és a fejlesztőprogramok területén. *Magyar Tudomány, 181*(1), 11–23.

Steklács, J., Knézich, A., Kormos, J., Sipos, Zs., & Szenczi-Velkey, B. (2025). Javaslatok a magyar olvasástanítási rendszer korszerűsítésére. *Anyanyelv-pedagógia, 18*(1), 74–80.

Szenczi, B., Vígh, T., Szekeres, Á., & Zentai, G. (2017). Integráltan tanuló SNI-diákok szövegértés eredményei az adaptált Országos kompetenciamérésen. In Zsolnai A. & Kasik L. (Szerk.), *Új kutatások a neveléstudományokban: A tanulás és nevelés interdiszciplináris megközelítése* (pp. 142–169). MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság, Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet.

Trezek, B., & Mayer, C. (2019). Reading and deafness: State of the evidence and implications for research and practice. *Education Sciences, 9*(3).

PREFIXÁLÁS AZ ANGOL NYELVBEN – POLITIKAI ÉS NYELVHASZNÁLATI ASPEKTUSOK

Balázs Bernadette

ELTE BDPK SEK Anglisztika tanszék

balazs.bernadette@sek.elte.hu

A prefixálás az angol nyelv elsősorban morfológiai szempontból vizsgált területe, jóllehet a kognitív nyelvészeti irányzat előretörésével egyre inkább figyelem irányul a prefixálás konceptuális jelentőségére is (Evans, 2009; Hamawand, 2009; Hanic, 2013). Az előadás a prefixumok és a prefixálás folyamatának azon szempontjaira koncentrál, melyekben tetten érhető a fogalmi kategóriák változása, a nyelvhasználók folyamatosan változó tudatossága és a prefixálási folyamat révén létrejövő új/lényegesen módosult fogalmi háló. Ezek a változatok gyakran társulhatnak politikai/társadalomkritikai töltettel is (*disability language*), úgy inkluzív, mint diszkriminatív töltettel egyaránt. A mai angol nyelvre a fosztóképzők használata mellett jellemző erősen ideologizált prefixumhasználat is (post-, trans-, para-), s külön vizsgálatot érdemelnek azok az esetek, melyekben az eredetileg kötött funkciójú prefixum önálló életre kel – s gyakran diskurzusformáló szereplővé válik. A vizsgálat korpuszát egy négy nyelvből összeállított, kb. 95-100 itemből álló cikkgyűjtemény képezi: ezek részben neologizmusokkal foglalkozó online felületek, másrészt online újságcikkek (Spiegel, die Zeit, The Guardian, The Times, El Mundo, El País etc.), melyek közös jellemzője, hogy maguk a szövegek is reflektálnak a prefixumos kifejezések változó/problematikus jelentéstartalmára, illetve jelentésmódosító potenciáljára. A kutatás kettős célt szolgál: (1) a prefixumok új jelentéstartalmainak beazonosítása, különös tekintettel a potenciálisan inkluzív avagy diszkriminatív használatra, (2) a prefixumok önállósulási folyamatának morfológiai/konceptuális feltérképezése, jelen kutatás keretében elsősorban az ideológiai aspektusokra koncentrálva.

Kulcsszavak: de-; fosztóképző; kreatív prefixálás; post-; prefixum; sub-

Hivatkozások:

Evans, V. (2009). *How words mean: Lexical concepts, cognitive models, and meaning construction*. Oxford University Press.

Hamawand, Z. (2009). *The Semantics of English Negative Prefixes*. Equinox Publishing Ltd.

Hanic, J. (2013). The prefix super-: A cognitive linguistic approach. *Jezikoslovlje, 14*(2-3), 281–294.

PORTUGUESE IN SÃO TOMÉ AND PRÍNCIPE: LANGUAGE NORMS, IDEOLOGIES, AND PATHS TO LINGUISTIC INCLUSION

Amanda Balduino

Unicamp (Universidade Estadual de Campinas), Brazil

amandamb@unicamp.br

In São Tomé and Príncipe, Portuguese is both the official language and the primary mother tongue spoken by the majority of the population. This widespread use has led to the development of locally rooted varieties, including São Tomé and Príncipe Portuguese (PSTP). Drawing on the Constitution, census data, laws, fieldwork interviews, and previous literature (Araujo, 2020; Bouchard, 2018, 2019), this presentation explores the spread of Portuguese through Cunha's (1985) concept of norm, alongside ideological (Bourdieu, 2008) and attitudinal (Lambert & Lambert, 1968) frameworks. The analysis reveals that the emergence of PSTP is deeply intertwined with the country's socio-historical and ideological landscape. Although PSTP reflects objective local norms, it remains socially and politically undervalued, while Portuguese from Portugal (especially from Lisbon) continues to be perceived as the prestigious subjective norm. This valuation stems from symbolic and material advantages historically associated with the official language, particularly after independence in 1975. The persistence of an idealized, external linguistic standard—misaligned with local usage—sustains linguistic prejudice and glottocidal effects on local languages. This paradox highlights a pressing issue: while Portuguese promotes educational and institutional inclusion, it simultaneously marginalizes other linguistic identities. In response, this work advocates for a linguistic and political model that values variation as intrinsic to language vitality and equity. Recognizing PSTP as a legitimate norm for education and public use is not only a linguistic necessity but also a democratic and civic act. By thinking of realistic, context-sensitive proposals grounded in sociolinguistic and applied linguistic insights, this study does not claim to provide definitive or one-size-fits-all solutions. Rather, it aims to problematize the issues at stake, highlighting the complexities of language use and policy in African contexts. In doing so, it contributes to more inclusive language planning and underscores the importance of recognizing and integrating African varieties of Portuguese across all spheres of linguistic life.

Keywords: objective norm; São Tomé and Príncipe Portuguese; speaker attitude; subjective norm

References:

Araujo, G. (2020). Há uma política linguística para o português em São Tomé e Príncipe? In S. Souza & F. Olmo (Orgs.), *Línguas em português – A Lusofonia numa visão Crítica* (pp. 173–197). Universidade do Porto Press.

Bouchard, M.-E. (2018). A distinctive use of R as a marker of Santomean identity. *Journal of Belonging, Identity, Language and Diversity 2*(1), 6–24.

Bouchard, M.-E. (2019). Language shift from Forro to Portuguese: Language ideologies and the symbolic power of Portuguese on São Tomé Island. *Lingua, 228*, 1–16.

Bourdieu, P. (2008). *A economia das trocas linguísticas*. EDUSP.

Cunha, C. (1985). *A questão da norma culta brasileira*. Tempo brasileiro.

Lambert, W., & Lambert, W. (1968). *Psicologia Social*. Zahar.

‘IF I HAD BEEN THE TEACHER....’: HUNGARIAN EFL TEACHER TRAINEES' EVALUATIVE COMMENTS IN CLASSROOM OBSERVATION REPORTS

Erzsébet Balogh[1] – Ágnes T. Balla[2]

[1]University of Debrecen, Department of English Linguistics
[2]University of Szeged, Department of English Language Teacher Education and Applied Linguistics

balogh.erzsebet@arts.unideb.hu

The main aim of our current research is to investigate what uninvited comments teacher trainees make when reporting on their classroom observation sessions. The study is based on written classroom observation reports (n=42) provided by second-year EFL teacher trainees of the university of Szeged. Our goal is to analyze how teacher trainees evaluate the teacher(s) and students in the classroom, that is, what evaluative comments they share spontaneously about the observations that were carried out as part of their study programme in their third semester. While their task was to observe classes and provide accurate and detailed descriptions of their observations, we found that the objective descriptions were frequently accompanied by both positive and negative evaluative comments directed towards the teacher as well as the students participating in the observed lessons. For example, a teacher trainee claims that they feel that the students showed disrespect when they were talking [to each other] more than can be ‘expected’ in a class while the teacher was explaining the material (Example 1). On a more positive side, another teacher trainee noticed that every student in the class could answer the teacher’s question immediately in full and many times complex sentences after being called on, despite the fact that the students seemed to be very young (Example 2). Our presentation will elaborate on these evaluations in more detail to try and find general patterns of teacher trainees’ personal beliefs about an optimal teaching process.

Keywords: classroom observation reports; EFL teacher trainees; evaluative comments

MELYIK A HELYES? NYOLCADIK OSZTÁLYOS TANULÓK ÉS PEDAGÓGUSAIK VÁLASZAI A HELYESSÉG KÉRDÉSKÖRÉBŐL

Berente Anikó – Németh Miklós

SZTE BTK Magyar Nyelvészeti Tanszék

anikbrnt2@gmail.com

A standard nyelvváltozathoz különböző nyelvi ideológiák kapcsolódnak: más nyelvváltozatokkal összehasonlítva a nyelvhasználók gazdagabbnak, fejlettebbnek, logikusabbnak, szebbnek és helyesebbnek ítélik meg (Lanstyák, 2009). A standard a hivatalos kommunikáció és az iskolai nyelvhasználat nyelve, és ez sokak számára azt sugallja, ez a nyelvváltozat az egyedüli helyes, amellyel szemben a területi nyelvváltozatok viszont helytelenek vagy alacsonyabb értékűek. Ezért többen úgy gondolják, a nyelvjárás használata csak bizonyos körülmények között elfogadható.

Kutatásunkban azt tárjuk fel, hogy hogyan vélekednek a megkérdezett tanárok és diákok a standardról és a nyelvjárásról, egyáltalán mit tekintenek annak, milyen értékítéletek kapcsolódnak e változatokhoz, hol és milyen körülmények között tartják helyénvalónak a használatukat. A nyelvi ideológiákon túl tehát azt térképezzük fel, összességében milyen nyelvi ismeretekkel, attitűdökkel és hiedelmekkel rendelkeznek adatközlőink a témát illetően – a perceptuális dialektológia megteremtője, Preston (2018) ezeket nevezi *language regard*-nak (Sinkovics, 2024). Vizsgálatunkban (ld. Berente et al., 2023) három településen (Szegeden, Hódmezővásárhelyen és Balástyán) 24 fő nyolcadik osztályos tanuló, illetve 30 fő alsó és felső tagozatban oktató pedagógus vett részt, akikkel strukturált szociolingvisztikai interjúkat készítettünk. A beszélgetés moduljai között egy helyességgel kapcsolatos tesztfeladat is szerepelt, amelyben különböző szópárokról (pl. gyerek ~ gyerök, legyen ~ lögyön) kellett a résztvevőknek eldönteni, hogy melyiket tartják helyesnek. A feladat elvégzése után – és az interjú több pontján is – adatközlőink gyakran rendkívül értékes megjegyzéseket tettek a helyesség kérdéskörével kapcsolatban.

Előadásunkban a helyességi tesztfeladat eredményeit és a feladathoz fűzött metanyelvi kommentárokat kívánjuk bemutatni, és a pedagógusok, illetve az általuk oktatott gyerekek válaszait összehasonlítani azt vizsgálva, vajon van-e a két csoport adatai között valamiféle folytonosság. Elemzésünk rávilágíthat arra, hogy a dél-alföldi nyelvjárási régióban oktató pedagógusok a 2020-as évek elején a standardhoz és a helyi nyelvjáráshoz kötődően milyen viszonyulással rendelkeznek, valamint a változatokat illetően milyen tanítási (hozzáadó/felcserélő) gyakorlatot követnek, és ez hogyan hat diákjaikra. Eredményeink várhatóan a pedagógusképzésben is hasznosíthatóak lesznek.

Kulcsszavak: helyesség; nyelvi vélekedések; nyelvjárás; standard nyelvváltozat

Hivatkozások:

Berente, A., Kontra, M., Németh, M., Schirm, A., & Sinkovics, B. (2023). Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén. *Hungarológiai Közlemények, 24*(4), 81–88.

Lanstyák, I. (2009). Nyelvi ideológiák és filozófiák. *Fórum Társadalomtudományi Szemle, XI*(1), 27–44.

Preston, D. R. (2018). Language Regard: What, Why, How, Whither? In B. E. Evans, E. J. Benson, & J. N. Stanford (Eds.), *Language Regard: Methods, Variation and Change* (pp. 3–28). Cambridge University Press.

Sinkovics, B. (2024). Nyelvhasználat és nyelvi vélekedések Szegeden és környékén. Egy kutatási program bemutatása. In Fogarasi K., Ittzés D., & Mány D. (Eds.), Tudásmegosztás, információkezelés, alkalmazhatóság. A MANYE Kongresszusok Előadásai. Akadémiai Kiadó. https://mersz.hu/dokumentum/m1262tia__155/#m1262tia_153

THE USE OF THE CONSTRUCTIONS TO HAVE + NOUN AND TO BE + ADJECTIVE AMONG LEARNERS OF GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE WITH L1 HUNGARIAN AND GERMAN NATIVE SPEAKERS

Sarah Bischoff

Ludwig-Maximilians-Universität München

sarah.bischoff@campus.lmu.de

The study compares expressions describing hunger between Hungarian learners of German as a foreign language and native German speakers. Hungarian and German native speakers, including learners of the opposite language, were surveyed.

The aim of the study is to highlight differences between foreign language and native language expressions, explain them, and propose ways to make foreign language acquisition more effective, authentic, and learner friendly.

In Hungarian, the verb habere does not exist literally; instead, one of many functional structures with the verb van (to be) is used, as described by H. Varga in "Hány van van a magyarban?" (2010, p. 190). This explains why learners of German with L1 Hungarian compared to German native speakers tend to use the to be + adjective construction (24.6%) more often than the to have + noun construction (57.4%), which also works. In fact the majority of German L1 speakers prefer the to have + noun construction (90.9%), while the to be + adjective construction is not used at all or is only used equivalently with the to have + noun construction (9.1%).

Interestingly, other expressions, such as "My stomach is growling," along with the classic "I am hungry" are more common among native speakers than foreign language speakers. Everyday language use thus goes beyond constructions typically learned in school. This shows that language awareness and expressive range increase with higher proficiency and more contact with the target language.

The study also highlights the importance of authentic input for self-directed and contextually appropriate language use in foreign language acquisition. Learners explicitly express a desire to learn more everyday expressions through authentic language input. Authentic language input, supported by immersion experiences such as studying abroad, can help convey linguistic and cultural patterns, thereby preventing misunderstandings and fostering a stronger sense of cultural and linguistic belonging.

Keywords: authentic language input; foreign language acquisition; German – Hungarian; habere-construction; language awareness

Reference:

H. Varga, M. (2010). Hány van van a magyarban? *THL2: A MAGYAR NYELV ÉS KULTÚRA TANÍTÁSÁNAK SZAKFOLYÓIRATA, 2010*(1–2), 185–193.

HELYETTESÍTHETI-E A NYELVMŰVELŐT A CHAT GPT? ANYANYELVI TUDOMÁNYKOMMUNIKÁCIÓ A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL

Blankó Miklós

Nemzeti Közszolgálati Egyetem; ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

blanko.miklos@gmail.com

A közmédia közel százesztendős Édes anyanyelvünk című műsorához naponta érkeznek nyelvhelyességi, helyesírási, nyelvhasználati kérdések, amelyekre a Kossuth rádió délutáni adásában heti két-három alkalommal adok választ. A műsor presztízsét nemcsak jelentős múltja, hanem a korábbi évtizedek nagynevű nyelvművelői, Lőrincze Lajos, Grétsy László és társaik adják. A beérkező hallgatói levelek a nyelvészet összes területét érintik, s sok esetben a válaszadó szakmai értékrendje, személyes ízlése, megítélése is befolyásolja a választ.

Az Édes anyanyelvünk című rádióműsorhoz érkező levelek szociolingvisztikai vizsgálata során felmerült bennem, hogy a levélírók vajon megkapnák-e a válaszokat leveleikre a mesterségesintelligencia-alapú chatGPT-vel? Esettanulmányomban, pilotjelleggel, kis mintán a következő kutatási kérdésekre keresem a választ:

1. Releváns, szakmailag értékes válaszokat ad-e a mesterséges intelligencia a hallgatói levelekre?

- Arra válaszol-e, amit a levélíró kérdez?
- Helyesen válaszolja meg tartalmi téren?
- Jól válaszolja meg módszertanilag?
- Megfelelő stílusban, udvariassági formákat követve válaszol-e?

2. Helyettesíthető-e, és ha igen, milyen mértékben a nyelvművelő személye az MI-vel?

Korpuszként a 317 leveles teljes korpuszomból kimetszettem a 2024. novemberében és decemberében érkezett leveleket, összesen 23 darabot, 14 471 szövegszónyi terjedelemben. E leveleket kézzel annotáltam és anonimizáltam. A mesterséges intelligencia chatGPT-jébe behúztam a kérdéseket, és összegyűjtöttem a megkapott válaszokat-válaszleveleket. Majd felállítottam egy skálát, amely segítségével értékeltem a válaszokat, és ez alapján kerestem a választ arra, hogy milyen minőségi szinten állnak a válaszok a humán válaszokhoz képest, azaz helyettesíthető-e a humán szakértő a mesterséges intelligenciával?

Kulcsszavak: Édes anyanyelvünk; laikus nyelvészet; mesterséges intelligencia; nyelvművelés; tudománykommunikáció

AVAILABLE LEXICON OF FOREIGN LANGUAGE MAJORS IN RESPONSE TO ACADEMIA-RELATED CUE WORDS: COMPARISONS BETWEEN LEXICAL AVAILABILITY IN HUNGARIAN L1-ENGLISH L2 AND HUNGARIAN L1-SPANISH L3

Teréz Mirjam Brdar

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

terezmirjam@student.elte.hu

Vocabulary acquisition is a paramount aspect of L2-proficiency development, as receptive word knowledge is necessary to comprehend written and oral texts, while productive word knowledge is a prerequisite for the ability of oral expression and the creation of written texts. This shows the importance of vocabulary development in the case of university students majoring in foreign languages, who are required not only to master a vast amount of C1-C2 level general and technical vocabulary, but also academic vocabulary, namely sub-technical lexical items that are used across different academic disciplines (Schmitt et al., 2001). Lexical availability refers to the flow of vocabulary a person is able to produce in a specific communicative situation (López Morales, 2014). The aim of the present study was to gauge the available lexicon of Hungarian university students majoring in English or Spanish as a foreign language, and to compare the structural organization of the L1, L2 and L3 mental lexicon. The approximately 100 participants were administered a semantic fluency task (Agustín Llach & Palapanidi, 2024) in which they were required to produce responses to the prompts reading, writing and research. Participants had to answer first in Hungarian L1, and one week later in English L2 and/or Spanish L3. Following this procedure, the responses were analyzed calculating with LexPro the total tokens, types, mean tokens, the cohesion and the lexical availability indices of the sample (Hernández et al., 2023) in both languages. Gephi (Cherven, 2015) was used as well to create graphs that depict the structure of the parts of the mental lexicon connected to the prompts. Expected results are that lexical availability index would be the highest in the L1 and the lowest in the L3, and that lexical organization would be denser in the L1, than in the L2 and in the L3.

Keywords: academic vocabulary; mental lexicon; lexical availability; lexical organization; semantic fluency task

References:

Agustín-Llach, M. P., & Palapanidi, K. (2024). Apples, tomatoes, and health: comparison of structural characteristics of the L1 and L2 mental lexicons. *Applied Psycholinguistics, 45*(5), 873–896. https://doi.org/10.1017/S0142716424000328

Cherven, K. (2015). *Mastering Gephi network visualization*. Packt Publishing.

Hernández, N., Tomé, C., García, M., & Bartol, J. (2023). Manual de LexPro. https://dispogram.usal.es/

Morales, H. L. (2014). Lexical availability studies. In R. M. Jiménez Catalán (Ed.), *Lexical availability in English and Spanish as a Second Language* (pp. 1–11). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-7158-1_1

Schmitt, N., Schmitt, D., & Clapham, C. (2001). Developing and exploring the behaviour of two new versions of the Vocabulary Levels Test. *Language Testing, 18*(1), 55–88. https://doi.org/10.1177/026553220101800103

INTRODUCTION: POST COVID-19 AS A TOPIC IN MASS COMMUNICATION: ON THE COMMUNICATION OF 'AGENCY' BETWEEN EDUCATION AND ENTERTAINMENT

Kristin Bührig

Universität Hamburg

kristin.buehrig@uni-hamburg.de

(The presentation belongs to "Post Covid-19 and agency in the mass media" panel.)

Studies on media consumption during the coronavirus pandemic clearly show that health communication issues met with increased interest among recipients. In addition to reporting in newspapers, radio and television, podcasts and social media have played and continue to play an increasingly important role in information procurement. Looking back, more recent research now makes it clear that, among other things, questions of coping with everyday life during the pandemic are ensuring that forms of subjectivity and narrative formats are having a greater impact overall within various journalistic genres (van Krieken & Sanders, 2019; Lindgren, 2016) and that health topics are also being treated from an entertainment perspective (cf. e.g. Nee & Santana, 2022; Spinelli & Dann, 2019). The panel will attempt to investigate this finding from a linguistic perspective using journalistic contributions to Post COVID-19. Following the observation that both the subjective experience of illness and experiences with health care institutions play a central role in these contributions, forms, manifestations and attributions of 'agency' (Löwenstein, 2022) will form the focus of the section's work. Presentations are welcome in which television programs, communication in social media, podcasts etc. are examined for 'agency' within in narrative structures in the field of tension between education and entertainment.

Keywords: agency; conversational analyses; mass media; narrative media; Post Covid-19

References:

Lindgren, M. (2016). Personal Narrative Journalism and Podcasting. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media, 14*(1), 23–41.

Löwenstein, H. (2022). *Agency rekonstruieren, Agency konzeptualisieren: Eine Skizze zum Stand der Agency-Analyse, zu methodologischen Perspektiven und zur theoretischen Bestimmbarkeit*. Budrich.

Molyneux, L., & Holton, A. (2015). Branding (Health) Journalism: Perceptions, Practices, and Emerging Norms. *Digital Journalism, 3*(2), 225–242.

Nee, R. C., & Santana, A. D. (2022). Podcasting the Pandemic: Exploring Storytelling Formats and Shifting Journalistic Norms in News Podcasts Related to the Coronavirus. *Journalism Practice, 16*(8), 1559–1577. https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1882874

Spinelli, M., & Dann, L. (2019). *Podcasting: The Audio Media Revolution*. Bloomsbury Academic.

Van Krieken, K., & Sanders, J. (2019). What is Narrative Journalism? A Systematic Review and an Empirical Agenda. *Journalism, 22*(6). https://doi.org/10.1177/1464884919862056

DIMENSIONS OF 'AGENCY' IN PODCAST COMMUNICATION: THE CASE OF POST COVID-19

Kristin Bührig – Anna Wamprechtshammer – Yue Zhou

Universität Hamburg

kristin.buehrig@uni-hamburg.de

(The presentation belongs to "Post Covid-19 and agency in the mass media" panel.)

Podcasts have become a popular medium during the COVID-19 pandemic. Both medical topics and more general questions about coping with everyday life established themselves as a subject of podcasts. They were listened to for the need to obtain information as well as for distraction and entertainment (Frühbrodt & Auerbach, 2021). Podcasts also play a role in the media landscape at the end of and after the pandemic. For many people, the pandemic is no longer part of everyday life, but those particularly affected are now turning their attention to the topic of Post COVID-19, such as e.g. the influencer Visa-Vie with her podcast series "Fighting Long Covid" or "Teepause" which is moderated by Molly and Chrizzo. As part of the international network '" agency' in multilingual health communication', we aim to analyze podcasts like these towards the different dimensions of 'agency' (Kook, 2015; Löwenstein, 2022; Schwegler, 2024) in communication about post Covid-19. In our contribution, we address the question of the extent to which this podcast can be understood as a distinct 'genre' of mass communication and what (kind of) role the communication of 'agency' plays in this context.

Keywords: agency; genre analysis; Podcast communication; Post Covid-19

References:

Frühbrodt, L., & Auerbach, R. (2021). *Den richtigen Ton treffen. Der Podcast-Boom in Deutschland*. Otto Brenner Stiftung.

Kook, J. (2015). *Agency im Arzt-Patienten-Gespräch*. Lang.

Löwenstein, H. (2022). *Agency rekonstruieren, Agency konzeptualisieren: Eine Skizze zum Stand der Agency-Analyse, zu methodologischen Perspektiven und zur theoretischen Bestimmbarkeit.* Budrich.

Schwegler, C. (2024). Eine kulturlinguistische Analyse zur sprachlichen Aushandlung von Handlungsmacht im Kontext medizinischer Risikovorhersagen. *Osnabrücker Beiträge zur Sprachtheorie, 102*, 191–212.

NYELVI ÉS VIZUÁLIS SZTEREOTÍPIÁK MANIPULATÍV HASZNÁLATA A COVID JÁRVÁNY IDEJÉN. A MASZKELLENESSÉG PÉLDÁJA

Csatár Péter

Debreceni Egyetem

csatarpeter@unideb.hu

Előadásomban a Covid19-koronavírus-járvány három hullámának időszakából (2020 március és 2021 április között), német nyelvterületről (Németország, Svájc) származó maszkellenes szórólapok nyelvi és vizuális eszközeit azonosítom és elemzem azzal a céllal, hogy bemutassam, a maszkellenesség képviselői – kommunikatív mimikriket létrehozva – miként használják fel az eredetileg más tématerületekről (higiéniai tanácsadás, tudományos információközlés, politikai felhívás) származó kommunikatív eszközöket a saját céljaikra. Az azonosított mimikri-típusok elemzésével pedig megvilágítom, hogy milyen módon és miért hathatnak a címzettekre az átvett eszközökkel felépített mimikrik üzenetei. Azonosítom a mobilizált sztereotípiákat, és a mimikrik által szuggerált érvelési toposzokat. Végezetül arra is kitérek, hogy a maszkellenes szórólapok az egészségvédelem tematikáján túlmutatva hogyan válnak politikai üzenetek hordozóivá. Az adatok forrását online hozzáférhető szórólapok jelentik. Az elemzéseim elméleti-módszertani alapját a diskurzusnyelvészet sztereotípia fogalma (Klein, 1998), a keretszemantika multimodális modelljei (Busse, 2012; Geise & Lobinger, 2013; Ziem, 2009), valamint a toposz- és kulcsszóelemzés alkotja (Pappert & Czachur, 2019; Schröter, 2011; Wengeler, 2003). A bemutatandó elemzési mód alkalmas egy (mulitmodális) mimikri azonosítására, de ezen túlmenően átfordítható a manipulatív mimikri leleplezését segítő köznapi útmutatóba is.

Kulcsszavak: COVID járvány; diskurzusnyelvészet; keretezés; nyelvi manipuláció

Hivatkozások:

Busse, D. (2012). *Frame-Semantik. Ein Kompendium*. de Gruyter.

Geise, S., & Lobinger, K. (Eds.) (2013). *Visual Framing. Perspektiven und Herausforderungen der Visuellen Kommunikationsforschung*. Herbert von Halem.

Klein, J. (1998). Linguistische Stereotypbegriffe. Sozialpsychologische vs. semantiktheoretischer Traditionsstrang und einige frametheoretische Überlegungen. In M. Heinemann (Ed.), *Sprachliche und soziale Stereotype* (pp. 25–46). Peter Lang.

Papper, S., & Czachur, W. (2019). Visueller Populismus: Eine Analyse multimodaler Praktiken anhand von Wahlplakaten aus Deutschland und Polen. *Osnabrücker Beiträge zur Sprachtheorie, 95*, 103–127.

Schröter, M. (2011). Schlagwörter im politischen Diskurs. *Mitteilungen des Deutschen Germanistenverbandes, 58*(3), 249–257.

Wengeler, M. (2003). *Topos und Diskurs. Begründung einer argumentationsanalytischen Methode und ihre Anwendung auf den Migrationsdiskurs (1960–1985)*. Niemeyer.

Ziem, A. (2009). Frames im Einsatz: Aspekte anaphorischer, tropischer und multimodaler Bedeutungskonstruktion im politischen Kontext. In E. Felder & M. Müller (Eds.), *Wissen durch Sprache. Theorie, Praxis und Erkenntnisinteresse des Forschungsnetzwerks „Sprache und Wissen"* (pp. 209–246). de Gruyter.

THE ROLE OF SELF-EFFICACY IN AUTONOMOUS USE OF ACADEMIC ENGLISH AT TERTIARY EDUCATION IN HUNGARY

Kata Csizér – Ágnes Albert

ELTE Eötvös Loránd University

wein.kata@btk.elte.hu

With the globalization of English, foreign language learning has increasingly shifted from traditional classroom settings to real-world application. This trend is particularly pronounced in the academic domain, where university students in Hungary are often expected to acquire proficiency in a foreign language, most commonly English, for academic purposes (EAP), frequently without formal instructional support. This study investigates the role of learner autonomy in both acquiring and applying English for academic purposes. To this end, we examined students' self-efficacy, attitudes toward EAP, and their autonomous engagement with EAP-related tasks. We developed a questionnaire for the purpose of our study, which was completed by 202 students enrolled in the Faculty of Humanities at a major Hungarian university in May 2025. Our findings reveal that students' self-efficacy varies significantly depending on the type of academic task. Nonetheless, self-efficacy emerged as the strongest predictor of autonomous EAP use. In addition to self-efficacy, students' attitudes toward EAP and their perception of its importance were also found to significantly influence their autonomous engagement with the language. These results suggest that pedagogical approaches should prioritize enhancing students' self-efficacy beliefs and raising awareness of the value of academic English proficiency. Doing so may foster greater autonomy and more effective use of English in academic contexts.

Keywords: attitudes; autonomous language use; English for specific purposes; self-efficacy

DESIGNING ETHICAL RESEARCH IN LINGUISTICS: FROM RECRUITMENT TO DATA MANAGEMENT

Kata Csizér[1] – Andrea Deme[2 3 4] – Attila Mráz[5]

[1]ELTE Eötvös Loránd University School of English and American Studies
[2]ELTE Eötvös Loránd University Institute of Hungarian Linguistics and Finno-Ugric Studies
[3]MTA–HUN-REN NYTK "Lendület Momentum" Neurophonetics Research Group
[4]ELTE Hungarian Research Centre for Linguistics
[5]ELTE Eötvös Loránd University Institute of Philosophy

wein.kata@btk.elte.hu

In this workshop, we aim to address fundamental questions of research ethics in linguistic studies, with a primary focus on participant recruitment, and data management. We begin with an interactive activity that encourages participants to reflect on their own experiences and dilemmas related to the questions under discussion. Next, we provide insights into principles of ethical research design, focusing on key issues such as informed consent, data protection, anonymity, and power dynamics across diverse research contexts. These topics are explored through the analysis of hypothetical research scenarios that encompass a variety of methodological approaches, including surveys, qualitative data collection, classroom-based studies, and language-focused investigations. While we offer clear guidelines, we deliberately avoid one-size-fits-all solutions. Instead, the workshop emphasizes the importance of critical engagement with ethical considerations and encourages researchers to plan their studies with transparency and care.

Keywords: data management; recruitment; research ethics

The realization of the workshop is supported by the János Bolyai Research Scholarship of the Hungarian Academy of Sciences (A. D., A. M.).

THE IMPACT OF ARGUMENTATION IN DOCTOR-PATIENT COMMUNICATION DURING A DISTRESSING MEDICAL PROCEDURE – A CASE STUDY

Judit Csizmadia-Garami

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Nyelvtudományi Doktori Iskola

judit.csgarami@gmail.com

Argumentation is a key element in doctor-patient communication, particularly in therapeutic decision-making scenarios where the patient's fear or concerns poses challenges to cooperation. This case study is part of a piece of research to investigate the interactions between doctors and patients where a therapy or a diagnostic procedure proposed by the doctor might cause discomfort, fear, anxiety to the patient. The theoretical foundation is provided by the pragma-dialectical model of argumentation. Several research show that argumentative discourse in medical consultations can exert suggestive and persuasive effects as well. Therefore, in this case study the suggestive and persuasive strategies such as polarization, positivity that accompany argumentative operations are also highlighted. However, investigations are mainly how the argumentative strategies influences patient decision-making during a distressing diagnostic procedure, an MRI scan.

In this pilot study, a medical consultation's voice record was analysed, transcription was done using Folker software. Interaction was between an internist female doctor and a female patient. In the discursion multiple forms of strategic manoeuvring is used such as standpoints and arguments, justification and explanation, certainty, attention, resolving a difference of opinion, using examples, offering alternatives, preempting objections, modal expressions, rhetorical questions by the doctor to reinforces argumentative and persuasive communication. Physician also connects on both cognitive and emotional levels, increasing the chance of patient acceptance. Discussion concludes with a shared decision: the patient agrees to undergo the open MRI.

The research questions are the following:

1. What kind of strategic manoeuvring are used by the doctor for argumentation?
2. How the shared decision is built in the discursion and how the decision was made?

Results illustrate that argumentation is not merely a logical operation, but a socio-linguistic and cognitive interaction, where expertise, empathy, and persuasion must work together. Effective argumentation supports the shared decision making and strengthens patient involvement in therapeutic choices.

Keywords: argumentation; doctor-patient communication; persuasion; shared-decision making; strategic manoeuvring

References:

Bigi, S. (2014). Healthy Reasoning: The Role of Effective Argumentation for Enhancing Elderly Patients' Self-management Abilities in Chronic Care. In G. Riva, P. Ajmone Marsan, & C. Grassi (Eds.), *Active Ageing and Healthy Living: A Human Centered Approach in Research and Innovation as Source of Quality of Life Studies in Health Technology and Informatics* (pp. 193–203). https://doi.org/10.3233/978-1-61499-425-1-193

Cialdini, R. B. (2006). *Influence: The Psychology of Persuasion*. Harper Business.

van Eemeren, F. H., & Houtlosser, P. (1999). Strategic Manoeuvring in Argumentative Discourse. *Discourse Studies, 1*(4), 479–497.

van Eemeren, F. H., Grootendorst, R., & Henkemans F. S. (2004). *A Systematic Theory of Argumentation: The Pragmadialectical approach*. Cambridge University Press.

Kuna, Á. (2019). *Nyelv, meggyőzés, gyógyítás. A meggyőzés nyelvi mintázatai a 16–17. századi orvosi receptben*. Tinta Könyvkiadó.

Macagno, F., & Bigi, S. (2017). Analyzing the pragmatic structure of dialogues. *Discourse Studies, 19*(2), 148–168. https://doi.org/10.1177/1461445617691702

Pilgram, R. (2009). Argumentation in doctor-patient interaction: medical consultation as a pragmadialectical communicative activity type. *Studies in Communication Sciences, 9*(2), 153–169. http://www.scoms.ch/current_issue/abstract.asp?id=442

Roter, D., & Hall, J. A. (2006). *Doctors talking with patients - patients talking with doctors: improving communication in medical visits*. Greenwood Publishing Group.

Varga, K. (Ed.) (2011). *A szavakon túl. Kommunikáció és szuggesztió az orvosi gyakorlatban*. Medicina Könyvkiadó.

Walton, D. (1992). *The Place of Emotion in Argument*. Penn State University Press.

A MAGÁNHANGZÓS HOSSZÚSÁGI KONTRASZT MEGFORMÁLÁSA A NYELVI KÖRNYEZET FÜGGVÉNYÉBEN

Deme Andrea[1 2 3] – Szánthó Zsuzsa[1 2 3] – Gráczi Tekla Etelka[2 3]

[1]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[2]MTA–HUN-REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[3]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont

deme.andrea@btk.elte.hu

(Az előadás a „Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban" panel része.)

A nyelv(i hangzás) leírásában meghatározó fogalom a kontraszt. Ez a hangszintű jelenségek esetében azt jelenti, hogy a beszédhangok azon tulajdonságait azonosítjuk, amelyek elkülönítik azokat más hangoktól, így hozzájárulhatnak eltérő jelentésű hangsorok, ún. minimális párok megformálásához. A H&H elmélet (Lindblom ,1990) szerint a kontraszt megvalósítására számos tényező hat, amik két ellentétes erő alá rendeződnek: míg a beszédprodukciós rendszer a gazdaságosságra, azaz a megformálásra fordított energia minimalizálása törekszik, a hallgató felől a kontraszt detektálhatóságának szükségessége a nagyobb erőfeszítést motiválja. Így a beszéd minden helyzetben az alul- vagy túlartikuláltság extremitásai közötti kontinuumon belül valósul meg.

A kutatások szerint a beszédhang-kontrasztok erősítése jelentkezik akkor, amikor a beszélő összetéveszthető szóalakok elkülönítésére törekszik úgy, hogy mindkét szóalak jelen van a nyelvi kontextusban (pl.: Nem X hanem Y) (Granlund et al., 2012, Schertz, 2013). Olyan eredmények is ismertek, amelyek szerint a szavak fonológiai szomszédjai (a tőlük csak egy fonémában eltérő szavak) a szó relatív gyakoriságával együtt (Wright 2004), de attól függetlenül is (Munson & Solomon, 2004) a beszédhangok szélsőségesebb ejtése (a minimális párok közti kontraszt) erősítése felé hatnak. Ez azt jelenti, hogy azok a minimális párok is befolyásolják a szó/beszédhangok ejtését, amelyek nincsenek jelen a szó megvalósuló nyelvi környezetében. Valószínűleg a fenitek együttesen képezik az alapját annak a feltételezésnek, amely szerint a minimális párok megjelenése egy beszédhelyzeten, például egy kísérlet nyelvi anyagán belül fokozza a párok közti kontraszt kifejezésének szándékát – még akkor is, ha a minimális párok további elemekkel vegyesen szerepelnek egy olyan felsorolásban, ahol egyenként mutatjuk be a szavakat. Erre nézve azonban közvetlen bizonyítékokról nincs tudomásunk, miközben ez a feltevés a kísérletes beszédtudományi vizsgálatok módszertani megfontolásait és kritikai fogadtatását is nagymértékben meghatározza.

A szó előfordulásának gyakoriságáról is úgy vélik, hogy önmagában is befolyásolja az ejtést. A nagyobb gyakoriság vezethet törléshez, illetve redukcióhoz (Pluymaekers et al., 2005). A ritkább szavakban megjelenhet a kontrasztok, így például a magánhangzós hosszúsági

szembenállás erősítése (Tomaschek et al., 2013). A nulla gyakoriságú szavakban (az álszavakban) pedig várható, hogy szintén túlartikulált az ejtés, hiszen az alacsony bejósolhatóság miatt a beszélő vélelmezheti az azonosítás nehezítettségét, de ezt csak nagyon korlátozottan írták le eddig (Maxwell et al., 2015).

Kísérletünkben magyar magánhangzók hosszúsági szembenállását vizsgáljuk (írt-irt; kar-kár). A vizsgálatban rövid és hosszú magánhangzók ejtését elemezzük a) létező szavakban, amelyek nem alkotnak minimális párokat a kísérletben ejtendő további szavakkal, illetve b) olyanokban, amelyek minimális párokat alkotnak, és c) álszavakban. Feltételezésünk szerint a beszélők eltérően ejtik ugyanazon magánhangzókat a különböző feltételekben úgy, hogy álszavakban, illetve minimális párokban jobban elkülönítik a rövid-hosszú párok tagjait egymástól. Az előadásban szólunk a várt eredményeknek módszertani és elméleti relevanciájáról is.

Kulcsszavak: beszédfelvételi módszertan; kontraszt; magánhangzó-hosszúság; minimális pár

A kutatás a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (Deme Andrea), az EKÖP-24 és az EKÖP-25 (Szánthó Zsuzsa) szakmai támogatásával készült.

Hivatkozások:

Granlund S., Hazan, V., & Baker, R. (2012). An acoustic-phonetic comparison of the clear speaking styles of Finnish–English late bilinguals. *Journal of Phonetics, 40*(3), 509–520.

Lindblom, B. (1990). Explaining Phonetic Variation: A Sketch of the H&H Theory. In W. J. Hardcastle, A. Marchal (Eds.), *Speech Production and Speech Modelling* (pp. 403–439). Springer Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-009-2037-8_16

Maxwell, O. Baker, B., Bundgaard-Nielsen, R. L., & Fletcher, J. (2015). A comparison of the acoustics of nonsense and real word stimuli: coronal stops in Bengali. In *Proceedings of the 18th International Congress of Phonetic Sciences (ICPhS 2015)*.

Munson, B., & Solomon, N. P. (2004). The effect of phonological neighborhood density on vowel articulation. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 47*, 1048–1058. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2004/078).

Pluymaekers, M., Ernestus, M., Baayen, R. H. (2005). Lexical frequency and acoustic reduction in spoken Dutch. *Journal of the Acoustical Society of America, 118*(4), 2561-2569. https://doi.org/10.1121/1.2011150

Schertz, J. (2013). Exaggeration of featural contrasts in clarifications of misheard speech in English. *Journal of Phonetics, 41*, 249–263.

Tomaschek, F., Wieling, M., Arnold, D., & Baayen, H. (2013). Word frequency, vowel length and vowel quality in speech production: An EMA study of the importance of experience. In *Proceedings of Interspeech 2013* (pp. 1302–1306).

Wright, R. (2004). Factors of lexical competition in vowel articulation. In J. Local, R. Ogden, & R. Temple (Eds.), *Phonetic Interpretation Papers in Laboratory Phonology VI* (pp. 75–87). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511486425.005

TÍZ ÉV MÚLVA – KÖZÉPISKOLÁS DIÁKOK JÖVŐKÉPEI KOLLABORATÍV ÍRÁSMŰVEKBEN

Dobos Mária[1] – Gáspár Judit[2]

[1]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[2]Corvinus Egyetem

dobos.maria@btk.elte.hu

(Az előadás a „Kollaboratív írás a középiskolában: Workshop és pódiumbeszélgetés" panel része.)

A kollaboratív írás „két vagy több alkotó részvétele egyetlen szöveg létrehozásában" (Storch, 2019, p. 40; fordítás tőlünk). A kollaboratív írás olyan tevékenység, amely során a diákok interakcióba lépnek egymással és közös döntéseket hoznak egy közös felelősséggel és társszerzőként létrehozott szövegről (Storch, 2013). Az MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport a magyarországi középiskolások írásbeliségének a diákok szociokulturális hátterével összefüggő jelentős különbségeivel foglalkozik. Kutatócsoportunk egy 12 hetes programot dolgozott ki, mely keretében 7 alkalommal írnak párban a diákok. Ezen kívül két egyéni írásalkalmon, két szövegértési kompetencia mérő alkalmon és a program zárásaként egy reflexiós alkalmon vesznek részt. Kutatásunkban a diákok együttműködését és a gyakorlatok során létrehozott szövegeket elemezzük vegyes módszertan alkalmazásával, amely egyaránt támaszkodik a kvantitatív és a kvalitatív kutatási hagyományok egyediségeire.

Jelen előadásunkban a diákok ötödik közös írásalkalma során, 10 év múlva címmel készült szövegeket elemezzük, és a tartalom elemzés módszereit alkalmazzuk munkánk során. A kutatásban résztvevő 15-16 éves középiskolai diákok életében az elképzelt 2034-es évig az eddig eltelt életük kétharmadát kellett előre elképzelniük, és a 25-26 éves „én"-ük valóságát megálmodni. A szövegek és a reflexiós alkalmon elhangzottak alapján a középiskolás diákok jövőképét és annak alkotási folyamatát vizsgáljuk. Milyen témák jelennek meg az írásokban? Általában milyen jövő iránti attitűdöt közvetítenek a szövegek? A diákok inkább passzív elszenvedői vagy aktív alakítói-e szövegben felvázolt jövőnek? A diákok szövegeiben utópiák és a jelen valóságát továbbgondoló történetek jelennek meg, keverednek a jövőbeli életünket irányító robotokról szóló sci-fi fantáziák, a környezeti katasztrófát és a túlnépesedést előre vetítő disztópiák, a harmadik világháborút túlélő családok mindennapjairól szóló beszámolók és az otthoni munkavégzés élményei és hatásai a társas kapcsolatokra. Előadásunkban célunk a közösen megírt történetek és az elhangzott beszélgetések gazdagságának bemutatása és elemzése. Kiemelt szerepet kap benne, hogy a kollaboratív írás folyamatában kialakuló közös jövőképekben miképp érhető tetten az eltérő szociokulturális háttérből érkező diákok közös alkotási folyamatára történő reflexió.

Kulcsszavak: jövőkép; kollabotórtatív írás; középiskola; tanulás; tartalom elemzés

Hivatkozások:

Storch, N. (2013). *Collaborative Writing in L2 Classrooms*. Multilingual Matters. https://doi.org/10.21832/9781847699954

Storch, N. (2019). Collaborative writing. *Language Teaching, 52*(1), 40–59. https://doi.org/10.1017/S0261444818000320

UNVEILING DIFFERENCES IN HUMAN AND AI-GENERATED NARRATIVES: A GRAIL QUEST OR A MISSION IMPOSSIBLE?

Judit Dombi

Pécsi Tudományegyetem

dombi.judit@pte.hu

The rapid development of generative AI (GenAI) technologies such as GPT-3 and GPT-4 has led to unprecedented advancements in natural language generation, with applications in language learning, including instant feedback, error correction, and content generation (Barrot, 2023; Steiss et al., 2024). However, the widespread adoption of these tools also raises concerns. Described as a double-edged sword (Derakhshan & Ghiasvand, 2024), GenAI's growing presence in academic and educational contexts challenges traditional notions of authorship and assessment, especially as AI-generated texts become increasingly indistinguishable from human writing (Mizumoto & Eguchi, 2023; Wang & Gayed, 2024).

This study investigates whether and how differences between human- and AI-generated narratives can be identified, focusing on stylistic, lexical, and discourse-level features. Sixteen MA students in English with varied L1 backgrounds (Hungarian, Russian, Kazakh, Mandarin Chinese, and Arabic) participated in the study. Participants completed a narrative writing task involving both human-written output (a narrative story) and prompt design, which resulted in comparable ChatGPT-generated text counterparts. Parallel analysis of human and generated texts was conducted with special focus on lexical profile of texts, syntactic choices, and discourse organization. Subsequently, 2 focus-group discussions were carried out to explore how students engaged with the writing task and AI use, how they feel about the texts, and what differences they observe.

Findings reveal nuanced differences in narrative coherence, creativity, and the use of cultural references. The study also sheds light on students' criteria for identification of AI-generated content and their awareness of the challenges of such technology in writing. The results add to our understanding of core features of human texts, and also carry pedagogical implications as they underline the importance of integrating AI-critical literacy in higher education and academic writing pedagogy.

Keywords: AI-generated texts; lexical analysis; standards of textuality; textual analysis

References:

Barrot, J. S. (2023). Using ChatGPT for second language writing: pitfalls and potentials. Assessing Writing, 57(2). https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100745

Derakhshan, A., & Ghiasvand, F. (2024). Is ChatGPT an evil or an angel for second language education and research? A phenomenographic study of research-active EFL teachers' perceptions. *International Journal of Applied Linguistics, 34*(4). https://doi.org/10.1111/ijal.12561

Mizumoto, A., & Eguchi, M. (2023). Exploring the potential of using an AI language model for automated essay scoring. *Research Methods in Applied Linguistics, 2*(2). https://doi.org/10.1016/j.rmal.2023.100050

Steiss, J., Tate, T., Graham, S., Cruz, J., Hebert, M., Wang, J., Moon, Y., Tseng, W., Warschauer, M., & Olson, C.B. (2024). Comparing the quality of human and ChatGPT feedback of students' writing. *Learning and Instruction, 91*(1). https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2024.101894

Wang, Q., & Gayed, J. M. (2024). Effectiveness of large language models in automated evaluation of argumentative essays: finetuning vs. zero-shot prompting. *Computer Assisted Language Learning*, 1–29. https://doi.org/10.1080/09588221.2024.2371395

TÁRSAS VISZONYOK EGY GYEMEKKÓRHÁZ NYELVI TÁJKÉPÉBEN

Domonkosi Ágnes

ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

domonkosi.agnes@gmail.com

Az előadás egy olyan kutatás eredményeit mutatja be, amely az egészségügyi nyelvi tájkép társas viszonyokat tükröző szerepét vizsgálja egy budapesti gyermekkórház példáján. A közegészségügyi ellátások feliratainak, nyelve, minősége, közérthetősége az ellátáshoz való hozzáférés biztosításának része (Shohamy & Ben-Rafael, 2015). Az egészségügyi feliratok elsődleges célja az intézmények rendjének közvetítése, a betegek, hozzátartozók útbaigazítása, tájékoztatása (Shohamy & Gorter, 2009). Összetevői dominánsan a hivatalos hatóság, közeg által kiadott nyelvi jelzések közé, a nyelvi tájkép ún. felülről lefelé irányuló kategóriájába tartoznak (Schuster et al., 2016).

Az elemzés a Bethesda Gyermekkórház járóbeteg részlegének feliratait fókuszál, átfogó, szisztematikus gyűjtés alapján, 86 különböző, 2024 februárjában rögzített feliratot dolgozva fel. A feliratokban megjelenítődő társas viszonyok vizsgálata a következő nyelvi tényezőket vette figyelembe: a közlő és befogadó jelöltsége, tegező és nemtegező formák, önmegnevezések, megszólítások, személytelen szerkezetek, direkt és indirekt beszédaktusok.

Az eredmények szerint az alapvető működési keretek kijelölése és az általános szabályok fenntartása tipikusan személytelen formában történik, semleges kiindulóponttal, az általános érvényesség képzetét erősítve.

A betegekhez, hozzátartozókhoz való fordulás legtipikusabb módja a kérésként való konstruálás, a szabályok betartásának igénye kérésként jelenik meg. Eltérve az általános stratégiától előfordulnak direkt utasítások is, részben az alulról alakított nyelvi tájkép elemeként, részben a konkrétabb cselekvést igénylő helyzetekben (pl. illemhelység feliratai).

A nemtegező forma általános szerepű, távolságtartó közlések jellemzőek. Emellett azonban megjelennek a tegezés specifikus funkciói: a jelölten a gyerekekhez szóló közlés mellett egyrészt egy barátságosító, közelítő stratégia részeként (pl.: játékos elemek a lépcsőn), az egyházi közösség megjelenítéseként, illetve egy esetben erőteljesebb figyelmeztetést kísérve is.

A vizsgált kórház nyelvi tájképe a társas viszonyok kidolgozottságán keresztül rámutat az intézménynek az ellátottakhoz való viszonyulási módjára, az eredmények alapján megfelelő egyensúlyt teremve a hivatalos, személytelen keretek és a közelítő, személyesebb stratégiák között.

Kulcsszavak: egészségügyi kommunikáció; nyelvi tájkép; társas viszonyok; tegezés és nemtegezés

Hivatkozások:

Schuster, M., Elroy, I., & Elmakais, I. (2016). We are lost: measuring the accessibility of signage in public general hospitals. *Language Policy, 16*(1), 23–38. https://doi.org/10.1007/s10993-015-9400-0

Shohamy, E., & Ben-Rafael, E. (2015). Introduction: linguistic landscape, a new journal. *Linguistic Landscape, 1*, 1–5.

Shohamy, E., & Gorter, D. (2009). *Linguistic Landscape: Expanding the Scenery*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203930960

A KOLLABORATÍV ÍRÁS JÓTÉKONYAN HAT A TANULÓI TELJESÍTMÉNYRE? SZISZTEMATIKUS SZAKIRODALMI ÁTTEKINTŐ ELŐADÁS

Fehérvári Anikó[1] – Szabó Gergely[1 2]

[1]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[2]Károli Gáspár Református Egyetem

fehervari.aniko@ppk.elte.hu

(Az előadás a „Kollaboratív írás a középiskolában: Workshop és pódiumbeszélgetés" panel része.)

Az iskolában elsajátított ismeretek és készségek, valamint a társadalmi befogadáshoz és a munkaerő-piaci jóléthez szükséges kompetenciák közötti szakadékot széles körben elemezték, és a 21. századi tantervfejlesztés célja ennek a szakadéknak a megszüntetése. E fejlesztések középpontjában a csoportmunka és a problémamegoldó tevékenységek támogatása áll, mivel a problémamegoldás kreativitást, kritikus gondolkodást, aktív döntéshozatalt, kommunikációt és együttműködést igényel. A kollaboratív írás, amely felfogható írástechnikaként és erre a technikára épülő pedagógiai megközelítésként is, jól illeszkedik ezekhez a célokhoz. A kollaboratív írás számos változata a pedagógiai céltól függően különböző megoldásokat kínálhat; közös bennük azonban, hogy mindannyian hangsúlyozzák az együttműködés szükségességét a tanulók teljesítményének javítása érdekében. Ebben a PRISMA protokoll használatával készült szisztematikus szakirodalmi áttekintésben a kollaboratív írás és a tanulói teljesítmény közötti összefüggéseket elemeztük 36 tanulmányban. Azt a három kérdést vizsgáltuk meg, hogy hogyan mérték a tanulói teljesítményt a kollaboratív íráson alapuló pedagógiai beavatkozásokban, hogy milyen változókat használtak a méréshez, és hogy hogyan változott a tanulói teljesítmény a kollaboratív írás alatt. Az áttekintett tanulmányok pozitív eredményekről számolnak be a kollaboratív írás és a tanulói teljesítmény tekintetében. Az írás produktumán kívül a tanulást közvetlenül elősegítő tényezőkre gyakorolt pozitív hatások is kimutathatók. Ugyanakkor az áttekintés számos szakirodalmi hiányra is rávilágít, így például arra, hogy nincsenek beavatkozások a közép-keleti-európai régióban, vagy hogy a késleltetett utómérések, illetve akár a nemi szempont mellőzése az elemzésekben módszertani limitációkat eredményezhet.

Kulcsszavak: írás; kollaboratív írás; neveléstudomány; PRISMA; szisztematikus szakirodalmi áttekintés

MAPPING CULTURAL OPENNESS AND EMPATHY AMONG PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS AT A HUNGARIAN UNIVERSITY

Adrienn Fekete

University of Pécs

fekete.adrienn@pte.hu

In today's multicultural world, teachers are increasingly expected to be able to teach students from culturally and linguistically diverse backgrounds. Being sensitive to the needs of such diverse student populations requires teachers to demonstrate openness and empathy toward cultural diversity. Since multilingualism is linked to higher levels of both cultural openness and empathy, language teachers are more likely to show increased levels of both constructs.

The present research investigates cultural openness and empathy among pre-service English teachers at a Hungarian university. The Revised Scale of Ethnocultural Empathy (RSEE) was employed to collect data from multilingual participants using criterion sampling.

The results indicated generally high levels of cultural openness and empathy in the Hungarian sample and allowed for a cross-country comparison with culturally and linguistically diverse Spain. Significant differences were observed in gender and age across the two key variables. Correlation analyses mapped relationships between cultural openness and empathy and additional factors of RSEE, including anxiety, resentment, and awareness of racism. Finally, linear regression models were tested to identify the predictors of cultural openness and empathy. The results underscore the importance of educational programs and practices that foster cultural openness and empathy in teacher education, as teachers play a key role in facilitating learning in their classrooms and developing these qualities in learners.

Keywords: cultural openness; empathy; ethnocultural empathy; pre-service English teachers; teacher education

THE ETHICAL DIMENSIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ADAPTATION IN HIGHER EDUCATION: STUDENTS' AND INSTRUCTORS' PERSPECTIVES

Imre Fekete

Budapest University of Economics and Business

fekete.imre@uni-bge.hu

The increasing presence of artificial intelligence (AI) in higher education has raised important questions about AI literacy and ethical responsibility. This presentation reports on a study project which examined the AI literacy of European university students and instructors, focusing on their perceptions of trust, ethical considerations, and engagement with AI technologies. Survey data were collected from 226 students and 256 instructors, allowing for a comparative analysis of AI-related knowledge, usage patterns, and concerns. Findings indicated that while students frequently experimented with AI tools, their use remained mostly limited to low-stakes academic tasks, such as brainstorming and summary writing. Confidence in applying AI to more complex academic and professional activities varied considerably. Instructors, however, expressed concerns regarding the ethical implications of AI, with relatively few opportunities for professional development in AI-specific pedagogy. Although both groups showed a strong willingness to engage with AI, structured guidance and institutional support were lacking. The results point towards the need for more systematic AI literacy initiatives that align between with student and instructor perspectives, ensuring that AI is integrated into higher education in a responsible and ethically informed manner. Recommendations include expanding AI-focused pedagogical training, developing clear ethical guidelines for AI use in academic contexts, and promoting interdisciplinary collaboration to support informed engagement with AI technologies. By addressing these challenges, AI literacy can be strengthened to support both academic and professional adaptation.

Keywords: AI literacy; digital pedagogy; ethics; higher education; responsible AI use

A NAGY NYELVI MODELLEK ÁLTAL GENERÁLT MAGYAR NYELVŰ SZÖVEGEK KRIMINALISZTIKAI SZÖVEGNYELVÉSZETI ASPEKTUSAI

Főző Eszter

NBSZ Szakértői Intézet

fozo.eszter@gmail.com

A kriminalisztikai nyelvész által végzett nyelvi profilalkotás és a szerzőazonosítás műveletében mindeddig nem kérdőjeleződött meg a fogalmazó humán cselekvő volta. A bűnügyi szövegek vizsgálatakor alapvetésként kezeltük, hogy azokat személy írta, és a szöveget létrehozó személy nyelvi viselkedése lehet annyira egyedi, hogy a szerző a valószínűség valamilyen szintjén beazonosítható. A mesterséges intelligencián alapuló szöveggeneráló alkalmazások megjelenésével a nyelvész szakértőknek számolniuk kell a lehetőséggel, hogy a vizsgálat tárgya egy MI által generált szöveg. A nyelvi modellek fejlődésével az algoritmusok egyre inkább képesek utánozni az emberi nyelvhasználat sokféleségét, és megtévesztően „természetes" stílusban is képesek írni. A kriminalisztikai nyelvészet egy új dilemmával néz szembe: mennyire valid a szerzőségvizsgálat ott, ahol a szöveg mögött kérdéses a humán szerző jelenléte?

Az online elérhető MI-detektorok véleményalkotásának „fekete doboz" jellege és a magyar nyelven nagy hibaaránnyal történő működése új kutatásokban való részvételre sarkallja a Szakértői Intézet nyelvészeit a gépi szövegek automatizált azonosítása vonatkozásában (Sánta et al. 2025), emellett a szakterületen a gépi szövegek manuális szövegvizsgálatára is igény mutatkozik.

Az előadás egy kriminalisztikai nyelvészeti szempontú elemzés eredményét mutatja be. Elsősorban a ChatGPT, a Claude és a Gemini szöveggenerátorok magyar nyelvi képességeit vizsgáltam kis elemszámú korpuszon. A kísérlethez azonos témában, azonos feladatkiíráson (prompt) teszteltem a különböző generatív MI-alkalmazások nyelvi reprezentációit, a szövegeket gépi szövegelemzővel dolgoztam fel. A gépi-gépi és a gépi-humán írásművek stílusjegyeinek összehasonlító vizsgálatával megkísérlem a válaszadást a kérdésre: felismerhető-e a gépi szöveg, és ha igen, milyen szövegjellemzők alapján.

Kulcsszavak: generatív mesterséges intelligencia; kriminalisztikai nyelvészet; nagy nyelvi modell; szerzőségvizsgálat

A kutatást az NKFIH az FK128814-es és az Európai Unió az RRF-2.3.1-21-2022-00004 azonosítójú, Mesterséges Intelligencia Nemzeti Laboratórium projekt keretében támogatta.

Hivatkozás:

Sánta, P., Balogh, E., Kicsi, A., Fodor, G., Főző, E., & Vidács, L. (2025). *Linguistic Feature Analysis for Authorship Attribution and AI-Generated Text Detection in Hungarian*. Poster section, AI Symposium 2025.05.08–10. HUN-REN Hungarian Research Network, Budapest.

PRAGMATIC MARKERS AS MANIPULATIVE DISCURSIVE STRATEGIES IN POLITICAL DISCOURSE

Péter Furkó

Károli Gáspár Református Egyetem

furko.peter@kre.hu

In recent years, discourse- and pragmatic-marker research has expanded to uncover how seemingly peripheral linguistic elements serve central ideological and persuasive functions. This paper examines the manipulative potential of discourse markers—interpreted here within the broader category of pragmatic markers (PMs)—in political news interviews, using a critical discourse analytic (CDA) framework enriched by insights from Critical Discourse Theory (CDT). Drawing on a bilingual corpus of English (BBC, CNN) and Hungarian (ATV) political interviews, the study investigates how specific PMs such as 'of course', 'I mean', 'I think', and general extenders such as 'and so on' or 'you know what I mean' function not only as tools of coherence and interpersonal alignment, but as subtle instruments of discursive manipulation.

The paper explores how these markers enact manipulative strategies including suppression, recontextualization, polarization, and strategic ambiguity. By reexamining previously descriptive PM studies through a critical lens, the research illustrates how PMs are used to presuppose consensus, mask ideological messaging, and manage speaker stance. It further demonstrates that conversationalization—achieved through the use of informal PMs—creates an illusion of spontaneity and relatability while serving as a vehicle for rhetorical deflection and soft power.

In a novel methodological turn, the study incorporates generative AI (ChatGPT) as a heuristic tool to complement corpus-based CDA. AI-generated interpretations of PM functions offer additional insight into the strategic use of discourse markers in ideological framing and rhetorical flexibility, revealing how political speakers use PMs to navigate conflicting audience expectations and maintain plausible deniability.

The findings underscore the necessity of integrating descriptive pragmatics with critical methodologies and AI tools to expose the subtle linguistic mechanisms that underpin manipulative communication in political interviews.

Keywords: CDA; CDT; discourse markers; media discourse; political discourse; pragmatic markers

KÖZÉPISKOLAI TANÁRI REFLEXIÓK EGY KOLLABORATÍV ÍRÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMRÓL – KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS

Gáspár Judit

Corvinus Egyetem

judit.gaspar@uni-corvinus.hu

(Az előadás a „Kollaboratív írás a középiskolában: Workshop és pódiumbeszélgetés" panel része.)

A 2022-ben indult MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport a magyarországi középiskolások írásbeliségének a diákok szociokulturális hátterével összefüggő jelentős különbségeivel foglalkozik. Célja egy 12 hetes kollaboratív írás program kidolgozása, mely során középiskolai diákok párokban dolgozva hoznak létre szövegeket. Programunkban 5 középfokú oktatási intézmény 109 diákja vett részt. Jelen kerekasztal-beszélgetés során az intézményekben a programot megvalósító tanárok számolnak be tapasztalataikról.

A kerekasztal-beszélgetés első részében a tanárok mesélnek a program előkészítéséről és kezdetéről. Megosztják, hogy miként ismerkedtek meg a kollaboratív írás technikájával, és hogyan készültek fel a programra a saját élményű kollaboratív írásgyakorlatokon a kutatókkal közösen. Beszámolnak arról, hogy miképp történt a résztvevő diákok kiválasztása, és hogyan sikerült a kollaboratívírás-gyakorlatot a helyi viszonyok között megvalósítani, legyen szó az Arany János Program kereteiről vagy a helyszín sajátosságairól. A diákok bevonásának folyamata és az elköteleződésük támogatása kihívást jelentett, mely kapcsán jó gyakorlatokról és továbbgondolásra érdemes tanulságokról is lesz szó.

A beszélgetés második részében a résztvevők beszámolnak a program gyakorlati megvalósításának nehézségeiről és örömeiről. Arról, hogy miképp zajlottak oktatási intézményükben a kollaboratívírás-gyakorlatok. Kitérnek arra, hogy a programot miképp sikerült a diákok órarendjéhez és egyéb iskolán kívüli tevékenységeihez illeszteni, s milyen külön megterhelést jelentett a részvétel számukra, akár a diákok, akár a résztvevő tanárok oldaláról.

A kollaboratív írás során keletkezett szövegek tartalmáról és a közös írás folyamatáról is beszélgetünk a személyes benyomások, élmények és tapasztalatok tükrében, és arról, hogy mindez hogyan járult hozzá a diákok írásbeliségének fejlődéséhez.

A záró részben a kollaboratív írás további alkalmazásáról gondolkodunk közösen, hogy miképp tudják és szeretnék a tanárok oktatási gyakorlatukba építeni a program során tapasztaltakat. Reflektálunk arra is, hogy különböző szerepeinkben mit tanultunk a kollaboratívírás-programból.

Kulcsszavak: kerekasztal-beszélgetés; kollaboratív írás; középiskola közoktatás-fejlesztés; reflexió

INFORMÁCIÓ-VISSZAKERESÉSI FELADATOKHOZ KAPCSOLÓDÓ OLVASÁSI STRATÉGIÁK

Gerák Zsófia

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

grkzsofi@gmail.com

Szövegek olvasásakor fontos, hogy megfelelően tudjunk információt keresni a szövegekben. Ez egy alacsonyabb típusú gondolkodási művelet, ami az Országos Kompetenciamérésben vizsgált gondolkodási műveletek között is szerepel, azonban mégsem tudjuk, hogy a különböző évfolyamok tanulói hogyan keresnek a szövegekben. Az olvasási stratégiák tudatosan végzett mentális műveletek, amelyeket az olvasó annak érdekében alkalmaz, hogy céljának megfelelően értelmezzen egy adott szöveget (Steklács, 2013). Jelen vizsgálat kérdése az, hogy milyen stratégiákkal keresnek különböző információkat az eltérő évfolyamon tanuló diákok. A vizsgálat során különböző évfolyamok tanulóinak az olvasási stratégiáit vizsgáltam meg különböző információ-visszakeresési feladatokban. A mérések Tobii szemmozgáskövető eszköz segítségével és négy évfolyam 27 tanulójának bevonásával (ötödik (8), hatodik (6), hetedik (7) és kilencedik (6) évfolyam) valósultak meg. A tanulóknak három különböző típusú információ-visszakeresési feladatot kellett megoldaniuk: számadatok keresésére vonatkozó feladatot, idegen nevek keresését elváró és több elem felsorolását elváró feladatot kellett megoldaniuk egy lineáris szöveg elolvasása után. A méréseket követően a különböző évfolyamokon tanuló és a helyes, illetve rossz válaszokat adó tanulóknak a hőtérképeit hasonlítottam össze, illetve a szem makromozgásai közül a fixációkat vetettem össze a válaszadások helyességével. A mérések rámutattak arra, hogy a különböző évfolyamokon tanuló diákok eltérő stratégiákkal keresnek különböző típusú információkat a szövegekben. A gyakorlottabb olvasó tanulók célzottan keresik az információt a szövegben, a kevésbé gyakorlott olvasó, alacsonyabb évfolyamos tanulók pedig lineáris olvasással keresik az információkat a szövegekben. A gyakorlottabb olvasó tanulók a feladatokra hamarabb tekintenek, így a szöveget a feladathoz igazított olvasási stratégiával olvassák. A fixációkkal is összefüggésbe hozhatók a helyes válaszok: a tanulók akkor válaszoltak helyesen az információ-visszakeresési feladatokra, amikor a fixációiknak a száma alacsonyabb volt, ez pedig összefüggésbe hozható az olvasási stratégiákkal. Az eredmények felhívják a figyelmet arra, hogy érdemes lenne már az alsóbb évfolyamokon is konkrét olvasási stratégiákat tanítani az iskolában, akár különböző tanórák keretei között.

Kulcsszavak: fixációk; információ-visszakeresés; olvasás; olvasási stratégiák; tekintetkövetés

NARRÁCIÓS SZÖVEGEK RÉGI MAGYAR FILMHÍRADÓK BESZÉDANYAGÁBAN

Gocsál Ákos

ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont; Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

gocsal.akos@pte.hu

A régi hangosfilmek szinte kimeríthetetlen forrást jelentenek nyelvészeti kutatásokhoz, ennek ellenére beszédanyaguk, szöveganyaguk még csak kevéssé ismert. A korábbiakban feltártuk, hogy a korai hangos híradók különféle beszédhelyzeteket és változatos beszédtípusokat jelenítettek meg. Jelen kutatásunk középpontjában a filmhíradók egyik jellemző beszédtípusa, a narráció tanulmányozása áll. Célunk annak vizsgálata, hogy a narrációs szöveg és a bemutatott kép hogyan alakított ki együttesen jelentést a régi híradókban. Kutatásunk elméleti hátterét a Montgomery (2007), illetve Piazza és Haarman (2016) által felvázolt modellek adják. Ezeken belül kiemelten foglalkozunk 1) a szöveg deiktikus elemeivel és a képen megjelenített valóság egyes objektumaira vagy körülményeire való közvetlen verbális utalásokkal, továbbá 2) a képi ábrázolás szöveget illusztráló, ahhoz további jelentéseket hozzáadó, illetve stilisztikai szerepével.

Kutatásunkban az 1931 szeptembere és 1932 decembere közötti filmhíradókat dolgoztuk fel, amelyekben összesen 98 narrációs szöveget tartalmazó filmhírt adatoltunk. Ezek közül 48 magyar, 50 pedig külföldről átvett, elsősorban német, angol vagy francia nyelvű, az idegen nyelvűeket azonban itt nem dolgoztuk fel. A magyar nyelvű filmhíradók szöveg- és képanyagát tartalomelemzés módszerével kategóriákba soroltuk. Az eredmények azt mutatják, hogy a szöveg-kép összhang többféle formában is megvalósult. Egyes esetekben nem voltak deiktikus utalások a szövegben, a kép ilyenkor kizárólag illusztrációs funkciót látott el. Több esetben, különösen a hangos híradó első hónapjaiban a szöveg csak egy mondat vagy egy-egy szó volt, az üzenetet elsősorban a kép közvetítette. Találtunk általános kontextust felvázoló, majd a képen ábrázolt objektumokat, személyeket részletező, deiktikus elemeket tartalmazó narrációkat. Külön kategóriát képviselnek azok filmhírek, amelyek kontextust teremtő narrációval kezdődnek, majd helyszínen rögzített beszédeseménnyel – párbeszéddel, szónoklattal – folytatódnak, így a néző az események közvetlen tanújává válhatott. A kép azonban minden esetben szinte kizárólag illusztratív szerepet töltött be.

Eredményeink segíthetik a történeti pragmatikai kutatásokat, továbbá a médiatörténészek munkájához is új szempontokat nyújthatnak.

Kulcsszavak: filmhíradó; média; narráció; pragmatika

Hivatkozások:

Montgomery, M. (2007). *The Discourse of Broadcast News—A linguistic approach*. Routledge.

Piazza, R., & Haarman, L. (2016). A pragmatic cognitive model for the interpretation of verbal–visual communication in television news programmes. *Visual Communication, 15*(4), 461–486. https://doi.org/10.1177/1470357215621688

A FELSŐOKTATÁSBAN ZAJLÓ SZÓBELI KOMMUNIKÁCIÓ ELEMZÉSE: OKTATÓI REFLEXIÓK TARTALMI ÉS NYELVÉSZETI ELEMZÉSE

Gonda Zsuzsa – Juhász Milán

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

gonda.zsuzsa@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

A szóbeli kommunikáció kulcsszerepet játszik a tanulási-tanítási folyamatban, hiszen a tanárok kommunikációja nem csupán az információk átadását és értelmezését segíti elő, de példa a szaknyelv használatára, a szöveg logikus szerkezeti felépítésére vagy a világos, közérthető előadásmódra is (Antalné Szabó, 2020; Úr, 1991). Az egyetemi hallgatók számára ezért kiemelten fontos, hogy oktatóik tudatosan alakítsák saját kommunikációs tevékenységeiket. A kutatásunk célja felmérni egyetemi oktatók kommunikációs tevékenységeire vonatkozó reflektív képességeit, és kijelölni, hogy milyen kommunikációs kompetenciák fejlesztésére lenne szükség. Vizsgálatunkban alapvetően a civilkutatás, a diskurzuselemzés és a pedagógia kutatásmódszertani és elméleti eredményeit vesszük alapul (Cazden, 2001; Columbic et al., 2017; Hatton & Smith, 1995; Ryan, 2011; Rymes, 2020; Walsh, 2006). A kutatásban 10 egyetemi oktató vett részt, akik a saját fejlesztésű RED (reflektív diskurzuselemzés)-mérőeszközzel dolgoztak (Gonda & Hollóy, 2025). Az oktatók videófelvételeket készítettek oktatási kontextusban megvalósuló kommunikációs tevékenységeikről, lejegyezték és diskurzuselemzési szempontok szerint kódolták azokat, majd minden részlethez szakmai reflexiót fogalmaztak meg. Jelen tanulmány kimondottan a szakmai reflexiók tartalmi és nyelvészeti elemzésével foglalkozik. A vizsgálat kérdései a következők: a) jellemzően milyen reflektivitási szintet tükröz a szakmai reflexiók nyelvi megformáltsága (Gonda, 2023); b) milyen fejlesztési területek rajzolódnak ki a szakmai reflexiókból. Az eredmények feltehetően nagyfokú tudatosságot mutatnak majd a kommunikációs tevékenységekben, jellemzően a leíró és a dialogikus reflexió szintjén mozognak majd a szövegek. A fejlesztési területek közül pedig várhatóan az előadásmóddal kapcsolatos kihívások jelennek majd meg. A vizsgálat eredményei hozzájárulnak egy olyan digitális tananyag kidolgozásához, amelynek célja az egyetemi oktatók szóbeli kommunikációs tudatosságának és hatékonyságának a növelése.

Kulcsszavak: diskurzuselemzés; konzultáció; szakmai reflexió; szóbeli kommunikáció

Hivatkozások:

Antalné Szabó, Á. (2020). A szakszóhasználat vizsgálata az osztálytermi kontextusban magyarórák alapján. In I. Feld-Knapp (Ed.), *Lexik* (pp. 396–416). ELTE Eötvös József Collegium.

Cazden, C. B. (2001). *Classroom discourse: The language of teaching and learning* (2. kiadás). Heinemann.

Golumbic, Y. N., Orr, D., Baram-Tsabari, A., & Fishbain, B. (2017). Between vision and reality: A study of scientists' views on citizen science. *Citizen Science: Theory and Practice, 2*(6), 1–13. https://doi.org/10.5334/cstp.117

Gonda, Zs. (2023). A linguistic analysis of teacher trainees' reflective journals. *Studia Linguistica Hungarica, 35*, 38–53.

Gonda, Zs., & Hollóy, Zs. (2025). The process of developing and applying the RED measurement tool. In *Innovative Digital Methods in Education and Research: Conference papers*. (II). Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.

Hatton, N., & Smith, D. (1995). Reflection in teacher education: Towards definition and implementation. *Teaching and Teacher Education, 11*(1), 33–49. https://doi.org/10.1016/0742-051X(94)00012-U

Ryan, M. (2011). Improving reflective writing in higher education: A social semiotic perspective. *Teaching in Higher Education, 16*(1), 99–111. https://doi.org/10.1080/13562517.2010.507311

Rymes, B. (2020). *How we talk about language: Exploring citizen sociolinguistics*. Cambridge University Press.

Ur, P. (1991). Classroom interaction. In M. Williams & T. Wright (Eds.), *A course in language teaching* (pp. 181–189). Cambridge University Press.

Walsh, S. (2006). *Investigating classroom discourse*. Taylor & Francis e-Library.

A NEUROATIPIKUS BESZÉD FONETIKAI VIZSGÁLATA

Gráczi Tekla Etelka[1 2] – Deme Andrea[1 2 3] – Hoffmann Ildikó[1 2] – Jankovics Julianna[2 4] – Juhász Kornélia[1 2 3] – Markó Alexandra[2] – Piršel Katalin[1 2] – Svindt Veronika[1 2] – Szánthó Zsuzsa[1 2 3]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]MTA–HUN-REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[3]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[4]BGéSZC Öveges József Technikum és Szakképző Iskola

graczi.tekla.etelka@nytud.elte.hu

(Az előadás a „Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban" panel része.)

A neurális rendszert érintő kórképekben érintett lehet a beszéd tervezése, kivitelezése, a motoros irányítás, valamint a beszéd feldolgozási folyamatai is. Az egyes betegségek esetében eltérő, hogy az agy mely területét, mely funkciókat érintik, így az is eltérő, hogy a közlendő, a beszéd megtervezéséhez, a beszéd létrehozásához és a beszéd feldolgozásához szükséges folyamatok közül melyek milyen mértékben érintettek. Ez nem csak az egyes betegségek között, de akár egy betegségen belül is változatos lehet, így a beszédtünetek eltérhetnek még akkor is, ha a fogalom (pl. dysarthria) szintjén azonos beszédjellemzőket társítunk különböző csoportokhoz.

Egy 2024 őszén indult kutatási projekt keretében azokra a kérdésekre keressük a választ, hogy (1) az egyes betegségekben a nemzetközi irodalom által leírt általános beszédjelenségek, pl. a magánhangzótér szűkülése, a mássalhangzók képzési helyének eltérései, a monoton dallam hogyan érintik a magyar nyelvben fennálló fonológiai kontrasztok megvalósulását, (2) ezek hogyan viszonyulnak a neurotipikus beszélők kontrasztjainak megvalósulási mintázataihoz, és (3) hogyan függenek össze a beteg egyéb beszédjellemzőivel, kognitív funkcióival, illetve (4) milyen csoporton belüli változatosság jellemző, ez hogyan magyarázható. Három jelentősen eltérő kórképpel, a sclerosis multiplex-szel, a Parkinson-kórral és a Down-szindrómával diagnosztizáltak beszédjellemzőit vizsgáljuk.

Parkinson-kórban a beszélők mintegy 82%-ánál található dysarthria, diszfónia (Jerkić, 2021) az izomműködés és a motoros kontroll sérülése miatt. Sclerosis multiplexben csak a beszélők mintegy felére jellemzőek a beszédbeli tünetek, és ezek mértéke a beteg általános fizikai állapotával nem feltétlenül korrelál, mivel eltérő agyi területek lehetnek érintettek (Kieling et al., 2023). Down-szindróma esetében a beszéd számos vetülete érintett, mivel a kognitív és motoros funkciókon túl anatómiai eltérések és esetenként hallási problémák is jelentkeznek (van Borsel, 1996; Kent & Vorperian, 2013).

Az előadás bemutatja a vizsgálandó beszélői csoportokat, összefoglalja a kutatás nemzetközi és magyar előzményeit, ismerteti a kutatás célkitűzéseit. A panel további előadásaiban pedig

egyrészt kitérünk metodológiai kérdésekre, másrészt az eredményeinket ismertetjük a Down-szindrómával diagnosztizált csoport és a neurotipikus kontrollcsoport pilotvizsgálataiból.

Kulcsszavak: Down-szindróma; fonológiai kontraszt; neuroatipikus beszéd; Parkinson-kór; sclerosis multiplex

Hivatkozások:

van Borsel, J. (1996). Articulation in Down's syndrome adolescents and adults. *International Journal of Language and Communication Disorders, 31*(4), 415–444. https://doi.org/10.3109/13682829609031330

Jerkić, L., Petrovic-Lazic, M., & Vukovic, M. (2021). Speech disorders in Parkinson's disease-characteristics, assessment and treatment. *Medicinski pregled, 74*(3-4), 106–111.

Kent, R. D., Vorperian, H. K. (2013). Speech impairment in Down syndrome: A review. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 56*(1), 178–210.

Kieling, M. L. M., Finkelsztejn, A., Konzen, V. R., Brzoskowski dos Santos, V., Ayres, A., Klein, I., Rothe-Neves, R., & Rozenfeld Olchik, M. (2023) Articulatory speech measures can be related to the severity of multiple sclerosis. *Frontiers in Neurology, 14*. https://doi.org/10.3389/fneur.2023.1075736

AZ ALVEOLÁRIS RÉSHANGOK KONTRASZTJA DOWN-SZINDRÓMÁBAN

Gráczi Tekla Etelka[1 2] – Szánthó Zsuzsa[1 2 3] – Deme Andrea[1 2 3]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]MTA–HUN-REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[3]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

graczi.tekla.etelka@nytud.elte.hu

(Az előadás a „Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban" panel része.)

A zöngésség a magyar nyelvben több mássalhangzópár esetében megkülönböztető jegy, így az alveoláris réshangok esetében is. A zörejhangok, főként szibiláns réshangok ejtése során a zönge fenntartása tipikus fejlődésű, egészséges beszélők ejtésében is aerodinamikai nehézségekbe ütközik (pl. Stevens, 1998), ami miatt a zöngésségi szembenállás csak részben jelenik meg a megvalósult beszédhangok zöngearányában, más részben másodlagos akusztikai kulcsok játszanak jelentős szerepet a kontraszt fenntartásában (magyarra l. pl. Bárkányi & Mády, 2011; Gráczi, 2012; Bárkányi & G. Kiss, 2018).

Down-szindrómában a beszéd motoros irányítása mellett számos további, a beszédhangok ejtését befolyásoló tényező is eltér a tipikus fejlődésű beszélők jellemzőitől (van Borsel, 1996). Esetükben a mássalhangzók produkciójában a képzési hely és mód is eltérő lehet, pl. az alveoláris réshangok ejtésekor (Barnes et al., 2009; van Borsel, 1996; Wood, 2009). Kevesebb információnk van a zöngésség kontrolljáról: a szakirodalom a zöngés hangok zögétlenedő ejtését megemlíti, de a tipikustól eltérő megvalósítás részleteire nem térnek ki (pl. van Borsel, 1996). Felmerül tehát a kérdés, hogy a Down-szindrómával diagnosztizált beszélők ejtésében fennmarad-e a magyar nyelvben jellemző zöngésségi kontraszt? Hasonló módon marad-e fenn, mint a tipikus fejlődésű, egészséges beszélők ejtésében? Van-e összefüggés a zönge mintázatában a további megkülönböztető jegyek realizációjával? A jelen előadásban az első, az alveoláris réshangokra végzett vizsgálatunkat mutatjuk be: a képzési hely és a zöngésség tekintetében elemezzük a /z/ és /s/ megvalósulásait.

A kísérletben 6 Down-szindrómával diagnosztizált felnőtt nő (23–40 év) és 10 tipikus fejlődésű, egészséges felnőtt nő (19–23 év) vett részt. Valódi, minimális párt alkotó szavakban, valódi, nem minimális párt alkotó szavakban és csak a célfonémában eltérő logatompárokban vizsgáltuk a célhangzókat. Az annotációt automatikusan a Praat szoftver (Boersma & Weenink, 2025) align parancsával készítettük, és manuálisan javítottuk, majd a méréseket automatikusan végeztük. A spektrális súlypont, szórás, ferdeség és csúcsosság mellett a zöngés rész arányát mértük, illetve kinyertük a célhang és a közvetlen hangkörnyezetben álló magánhangzók időtartamát. Az elemzéseket az R szoftverben (R Core Team, 2025; RStudio Team, 2020) végeztük lineáris kevert modellek alkalmazásával.

Az első eredmények alapján az alveoláris mássalhangzók képzési helye a Down-szindrómával diagnosztizált beszélők ejtésében jellemzően előrébb (a dentális, interdentális képzési hely felé) tolódik a tipikus fejlődésű csoporthoz képest (a nemzetközi eredményekhez hasonlóan): ezt a szerzők észlelete és a spektrális momentumok értékei egyöntetűen mutatják. A zöngés beszédhangok fonetikai zöngéssége változó, egyénfüggő mértékben valósul meg. A zöngésség másodlagos kulcsai (itt: az időtartamviszonyok) ugyancsak változatos értékeket mutattak.

Kulcsszavak: alveoláris réshangok; Down-szindróma; képzési hely; zöngésségi oppozíció

Hivatkozások:

Bárkányi, Zs., & G. Kiss, Z. (2018). A fonetikai korrelátumok szerepe a zöngekontraszt fenntartásában. Beszédprodukciós és észleléses eredmények. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXXI*. https://mersz.hu/hivatkozas/m588anyt31_18

Bárkányi, Zs., & Mády, K. (2011.) Voicing contrast in Hungarian fricatives. In *Proceedings of the 19th Manchester Phonology Meeting*.

Barnes, E., Roberts, J., Long, S. H., Martin, G. E., Berni, M. C., Mandulak, K. C., & Sideris, J. (2009). Phonological accuracy and intelligibility in connected speech of boys with Fragile X syndrome or Down syndrome. *JSLHR, 52*(4), 1048–1061.

Boersma, P., & Weenink, D. (2025). *Praat: doing phonetics by computer* [Számítógépes program]. 6.4.31.-es verzió. Letöltés ideje: 2025. május 3. http://www.praat.org/

R Core Team (2025). *R: A Language and Environment for Statistical Computing.* R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. https://www.R-project.org/

RStudio Team (2020). RStudio: Integrated Development for R. RStudio, PBC, Boston, MA URL http://www.rstudio.com/

van Borsel, J. (1996). Articulation in Down's syndrome adolescents and adults. *International Journal of Language and Communication Disorders, 31*(4), 415–444. https://doi.org/10.3109/13682829609031330

Wood, S., Wishart, J., Hardcastle, W., Cleland, J., & Timmins, C. (2009). The use of electropalatography (EPG) in the assessment and treatment of motor speech disorders in children with Down's syndrome: evidence from two case studies. *Developmental Neurorehabilitation, 12*, 66–75.

VOWEL PERCEPTION AND LANGUAGE DOMINANCE: A STUDY OF HUNGARIAN-ENGLISH BILINGUALS

Réka Hajner

Károli Gáspár Református Egyetem; Pázmány Péter Katolikus Egyetem

hajner.reka@kre.hu

For learners who are first exposed to a second language after early childhood, perceiving and producing unfamiliar speech sounds can present challenges. While infants are sensitive to a broad range of phonetic distinctions, this flexibility decreases over time as perception becomes tuned to the sounds of the language(s) they grow up with. As a result, unfamiliar contrasts in a second language may go unnoticed. The tendency to interpret unfamiliar sounds in terms of familiar ones is explained by models of perceptual assimilation (cf. Best, 1994, van Leussen & Escudero, 2015). However, not all learners experience these difficulties to the same extent - factors such as language experience, proficiency, and the relative dominance of each language can influence how non-native sounds are perceived.

The present study investigates how Hungarian learners of English (N = 20) perceive the difference between certain vowel sounds (/æ/-/ɛː/-/aː/). To test this, an AX-discrimination task was used, during which participants listened to 80 pairs of English sentences containing the target vowel in sentence-medial position and indicated whether the two recordings sounded the same or different. The experiment was carried out using PsyToolkit (Stoet, 2010, 2017), through which data about participants' reaction time and accuracy were collected.

In addition to the listening task, participants completed the Bilingual Language Profile (BLP; Birdsong et al., 2012) questionnaire. This instrument was used to collect data about the participants' individual language background, including their history, use, proficiency, and attitudes toward Hungarian and English.

The dominance scores were compared with performance in the listening task, suggesting a potential connection between language dominance and how foreign speech sounds are processed.

Keywords: bilingual language dominance; perceptual assimilation; second language phonology; speech perception

References:

Best, C. T. (1994). The emergence of native-language phonological influences in infants: A perceptual assimilation model. In J. C. Goodman & H. C. Nusbaum (Eds.), *The development of speech perception: The transition from speech sounds to spoken words* (pp. 167–224). The MIT Press.

Birdsong, D., Gertken, L. M., & Amengual, M. (20 Jan. 2012.) Bilingual Language Profile: An easy-to-use instrument to assess bilingualism. COERLL, University of Texas at Austin. Retrieved 08.12.2020, from <https://sites.la.utexas.edu/bilingual/>.

Stoet, G. (2010). PsyToolkit: A software package for programming psychological experiments using Linux. *Behavior Research Methods, 42*(4), 1096–1104.

Stoet, G. (2017). PsyToolkit: A novel web-based method for running online questionnaires and reaction-time experiments. *Teaching of Psychology, 44*(1), 24–31.

van Leussen, J. W., & Escudero, P. (2015). Learning to perceive and recognize a second language: The L2LP model revised. *Frontiers in Psychology, 6*(1000).

FELELŐS NYELVÉSZET ÉS A GENERATÍV MI SZOCIOLINGVISZTIKAI ÁRNYOLDALAI

Hámori Ágnes[1] – Bartha Csilla[2 1]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet

krokodeal1@gmail.com

Napjainkban a nyelvi alapú generatív mesterséges intelligencia (GenAI), különösen a nagy nyelvi modellek (LLM-ek), mint a ChatGPT robbanásszerű terjedését tapasztaljuk. A közbeszéd jellemzően a technológia lenyűgöző teljesítményére fókuszál, de egyre több kutatás mutat rá az etikai, társadalmi és nyelvészeti kihívásokra is. Előadásunk szociolingvisztikai nézőpontból mutat be néhány olyan kritikai szempontot, amelyek segítik a GenAI-modellek árnyaltabb értékelését. Főleg: a *nyelvi adatok korlátoltsága és kiegyensúlyozatlansága* –a nagy, sztenderdizált nyelveken alapuló modellek hatására a kis nyelvek marginalizációja, a nyelvi sokféleség szűkülése, kulturális homogenizáció, az alulreprezentált nyelvekkel együtt az azokon felhalmozott tudások és az azt beszélő közösségek kiesése a közös tudáshalmazból; an*tropomorfizáció, az intencionalitás félreértelmezése és kötődés*: a kommunikációs aktus természetének és felelősségi viszonyainak torzulása (Abercrombie et al., 2023); *a nyelv hatalmi dimenziói és a digitális neokolonializmus*: a globális egyenlőtlenségek újratermelése, a helyi, alternatív tudásformák és kulturális perspektívák kizárása (Maly, 2024).

A GenAI rendszerek működésének nyelvi és ideológiai implikációi gyakran rejtve maradnak, ha nem alkalmazunk metanyelvi és szociolingvisztikai kereteket. A gyakran kizárólagos szakértőkként kezelt számítástechnikai szakemberek mellett megkerülhetetlen a nyelvészeti szaktudás bevonása e területre. A nyelvészek különleges felelősséggel tartoznak e kérdések feltérképezéséért, a torzítások tudatosításáért, és azért, hogy aktívan alakítsák az etikai, szakmai és oktatáspolitikai diskurzust. Előadásunk célja e felelősség tudatosítása is, és egy olyan tudományos és társadalmi párbeszéd erősítése, amely nemcsak a technológia működését vizsgálja, hanem azt is, kinek a nyelvén szól majd ez a világ.

Kulcsszavak: GenAI, LLM, nyelvi és ideológiai implikációk

Hivatkozások:

Abercrombie, G., Cercas Curry, A., Dinkar, T., Talat, Z. (2023). Mirages: On Anthropomorphism in Dialogue Systems. *arXiv.Org*, abs/2305.09800.

Kelly-Holmes, H. (2024). Artificial intelligence and the future of our sociolinguistic work. *Journal of Sociolinguistics, 28*(5), 1–8.

Maly, I. (2024). AI, power and sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics, 28*(5), 11–15.

Qadri, R., – Davani, A. M., Robinson, K., & Prabhakaran, V. (2025). Risks of Cultural Erasure in Large Language Models. *arXiv preprint arXiv:2501.01056*. https://doi.org/10.48550/arxiv.2501.01056

ÚJ TEREK A ROMANI ÍRÁSBELISÉG SZÁMÁRA: DILEMMÁK ÉS LEHETŐSÉGEK

Heltai János Imre[1] – Tarsoly Eszter[1 2]

[1]Károli Gáspár Református Egyetem
[2]University College London

heltai.janos@kre.hu

Előadásunk a nem-sztenderd, helyi romani bevezetésének kihívásait és lehetőségeit tárgyalja olyan új kontextusokban, mint a könyv- és folyóirat-kiadás, két egymást követő projekt eredményeit állítva szembe egymással. Mindkét projekt egy észak-kelet magyarországi posztindusztriális kisvárosban valósul meg, ahol romaniul és magyarul beszélő kétnyelvű romák élnek egynyelvű romák és nem romák mellett, és a romák által lakott városrészeken kívül az utóbbiak alkotják a helyi többséget. A romani-magyar kétnyelvű beszélők erősebb előítéletekkel szembesülnek, mint az egynyelvű romák.

Az első projekt középpontjában egy roma mesekönyv, a Hat romnyá mesélinen 'Hat roma asszony mesél' (Tiszavasvári Transzlingváló Műhely, 2020) kiadása állt, egy olyan kollaboratív pedagógiai projekt részeként, amely a transzlingváló szemléletet alkalmazta a kétnyelvű tanulók által látogatott általános iskolában (vö. Heltai & Tarsoly, 2023). A helyi oktatásban sikeresen alkalmazott mesekönyvet négy párhuzamos kiadásban adtuk ki, követve a helyi heterográf gyakorlatokat. A hat közreműködő romani szerző részint eredeti meséket írt romaniul, részint magyarról romanira fordított már korábban megjelent népmeséket. A második projekt a folyamatban lévő részvételi etnográfiai kutatásunk (K146393) egyik eredménye, a Duj Dzséne – Ketten című magyar-romani folyóirat tapasztalataira épül. Etnográfiai kutatásunk, melynek egyik fő tevékenysége a folyóirat megjelentetése, háromoldalú, mivel romani-magyar kétnyelvű asszonyok, magyar egynyelvű asszonyok és egyetemi kutatók alkotják a szerkesztőbizottságot. Mindhárom csoport aktívan részt vesz a cikkek írásában, a szerkesztésben és a kiadási folyamatokban. A romaniul is beszélő szerzőket arra ösztönözzük, hogy romaniul is írjanak a folyóiratba.

Előadásunkban szembeállítjuk a két esettanulmányt. A helyi romani beszédmódok szerepét vizsgáljuk a beszélők nyelvi és társadalmi részvételének segítése érdekében. A könyv- és a folyóirat-kiadás új területekre vezeti be a romani-magyar kétnyelvűek otthoni nyelvét – de eltérő eredménnyel. Előadásunkban összegezzük az arra vonatkozó tapasztalatokat is, hogy a helyi többség tagjaival folytatott párbeszéd támogathatja-e a kisebbségi nyelvhez kapcsolódó hang megjelenését a kétnyelvű folyóirat előállításában, és ha igen, hogyan.

Kulcsszavak: írásbeliség; kollaboratív kutatás; nyelvi és társadalmi részvétel; romani

Hivatkozások:

Heltai, J. I., & Tarsoly, E. (2023). *Translanguaging for Equal Opportunities: Speaking Romani at School*. De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110769609

Tiszavasvári Transzlingváló Műhely (2020). *Hat romnyá mesélinen 'Hat roma asszony mesél'*. Tiszavasvári Transzlingváló Műhely.

A VESZÉLYEZTETETT NYELVEK GAZDASÁGI EREJE – RYŪKYŪI PÉLDA

Hidvégi Zsófia

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Távol-keleti Intézet

hidvegi.zsofia@btk.elte.hu

A nyelvi revitalizációt gyakran gazdasági szempontoktól független keretekben vizsgáljuk, és az alapvető emberi jogok biztosításával és a nyelvközösség jólétével indokoljuk a revitalizációs mozgalmak meglétét – és esetleges finanszírozását is. Azonban a nyelvközösség nem egy ilyen elfogadó és idillikus kontextusban működik, és az esetleges nemzetközi és állami támogatások megteremtéséhez is gazdasági erőforrások szükségesek. Ezért érdemes megvizsgálni a nyelvi és kulturális revitalizációs törekvéseket gazdasági kontextusban. Wickstöm (2016) és Zuckermann (2020) is foglalkozik a nyelvi jogok biztosításának és a költséghatékonyság kapcsolatával, azonban a kisebbségi/veszélyeztetett nyelvek gazdasági erejéről már kevesebbszer esik szó.

A globalizáció, a túlturizmus és a kultúrák kisajátításának kontextusa többször felmerül a kisebbségi nyelvek esetében, és az akadémiai fókusz általában a gazdasági erőforrás hiányán van – ami megerősíti a marginalizációs narrációt. Ezek a megközelítések elengedhetetlenek egy veszélyeztetett nyelv szocioprofiljának felállításához, azonban nem tárják fel, hogy a nyelvvesztés valamely állapotával küzdő közösségnek milyen lehetőségei vannak a nyelvi vitalitási faktorok – mint presztízs, motiváltság, funkció etc. – visszanyerésére.

Már van példa olyan kutatásokra, ami a veszélyeztetett vagy kisebbségi nyelvek kereskedelmi felhasználására koncentrál, (Biro-Petteri, 2024; Brennan, 2019; Brennan-O'Rourke, 2018; Brennan et. al., 2016), de nem feltétlenül tértek ki arra, hogy hogyan egyeztethető össze a nyelv gazdasági potenciálja annak revitalizációjával. Az előadás célja, hogy Leonard (2017) nyelv-visszanyerés (*language reclamation*) teoretikai keretrendszerén keresztül megvizsgálja a Japánban őshonos és veszélyeztetett ryūkyūi nyelvek gazdasági célokra való felhasználását, és hogy azok hogyan segíthetik a helyi nyelvi revitalizációs folyamatokat. Előzetes terepmunka (2016, 2019, 2022 - digitális) és kutatás során többek között feldolgozásra került a helyi nyelvi tájkép (Okinawa-Naha városrészek), a revitalizációs célokból kiadott kiadványok (eredeti és kereskedelmi forgalomban könnyen hozzáférhető szószedetek, tankönyvek és fordított művek), vagy ryūkyūi média (varieté műsorok, utazós műsorok, zenés előadások). Ez a kutatás már meglévő publikált eredményeket dolgoz fel (Hidvégi, 2016, 2019, 2023, megjelenés alatt) gazdasági szempontból és veti össze a Lewis-Simons (2010) féle vitalitási faktorokkal, bizonyítva, hogy a ryūkyūi nyelv gazdasági célokra való használata erősítheti magát a nyelvhasználatot és azon keresztül a ryūkyūi közösség önrendelkezését is.

Kulcsszavak: gazdasági nyelvészet; Japán; nyelvi revitalizáció; veszélyeztetett nyelvek

Hivatkozások:

Biro E., Petteri, L. (2024. 11.08.). A magyar mint kisebbségi nyelv marketinginnovációs lehetőségei: a Tiltott Csíki Sör esete [előadás]. *ELTE - Marketingnyelvészeti Konferencia*, Szombathely, Magyarország.

Brennan, S. C., Danson, M., & O'Rourke, B. (2016). Selling a language to save it? The business-oriented promotion of Gaelic and Irish. In W. McLeod, R. Dunbar, & A. Gunderloch (Eds.), *Cànan & Cultar (Language and Culture): Rannsachadh na Gàidhlig 8* (pp. 205–221). Dunedin Academic Press.

Brennan, S. C., & O'Rourke, B. (2018). Advocating commodification: an ethnographic look at the policing of Irish as a commercial asset. *Lang Policy, 17*, 157–177.

Brennan, S. C. (2019). Commercialising the cúpla focal: New speakers, language ownership, and the promotion of Irish as a business resource. *Language in Society, 48*, 125–145.

Hidvégi, Zs. (2016). Az okinawai nyelvváltozat használati területei és módjai. In Birtalan Á. (Ed.), *Keleti Kutatások – Tanulmányok az ELTE BTK Távol-keleti Intézet OTDK dolgozataiból* (pp. 229–256). ELTE BTK Távol-Keleti Intézet.

Hidvégi, Zs. (2019). A ryukyui nyelv revitalizációja hagyományos tanórai környezetben: A tanítási segédanyagokkal kapcsolatos problémák. *Távol-Keleti Tanulmányok, 11*, 113–128.

Hidvégi, Zs. (2023). *The revitalization of the Ryūkyūan Languages A model proposal for affect-analysis based impact measurement* [Doktori disszertáció, ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem].

Hidvégi, Zs. (megjelenés alatt). The revitalization of the Ryūkyūan Languages A model proposal for affect-analysis based impact measurement. In Birtalan Á. & Kiss M. (Ed.), *Identity, Gender, Traditions in East Asia* (pp. 175–186). ELTE Konfúciusz Intézet.

Leonard, W. (2017). Producing language reclamation by decolonising ‘language’. *Language Documentation and Description, 14*, 15–36.

Lewis, M. P., & Simons, G. F. (2010). Assessing endangerment: Expanding Fishma”'s GIDS. *Revue Roumaine de Linguistique*, *5*(2), 103–120.

Wickström, B.-A. (2016). Language Rights: A Welfare-Economics Approach. In V. Ginsburgh & S. Weber (Eds.), *The Palgrave Handbook of Economics and Language* (pp. 659–688). Palgrave Macmillan.

Zcuckermann, G. (2020). *Revitalistics*. Oxford University Press.

MÓDSZERTANI NEHÉZSÉGEK ÉS MEGFONTOLÁSOK A DOWN-SZINDRÓMA NYELVI, BESZÉDPRODUKCIÓS ÉS KOGNITÍV ÁLLAPOTFELMÉRÉSE SORÁN

Hoffmann Ildikó – Svindt Veronika

ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont

hoffmann.ildiko@nytud.elte.hu

(Az előadás a „Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban" panel része.)

A Down-szindróma az egyik leggyakoribb veleszületett kromoszóma-rendellenesség, amely kognitív, fiziológiai, nyelvi és beszédbeli nehézségekkel jár (Korlimarla et al., 2021). Nagy egyéni különbségeket találunk az értelmi fogyatékosság súlyosságában és a specifikus kognitív képességek (pl. verbális munkamemória, végrehajtó funkciók) korlátozottságának mértékében (Lukács & Kas, 2014; de Groot et al., 2024). A motoros működés fejlődése lassú, atipikus. A beszédszervek anatómiai eltérése jellegzetes artikulációt, beszédhanghibákat eredményez (Grieco et al., 2015; Carl et al., 2020). Az értelmi akadályozottság miatt a nyelvelsajátításban különböző mértékű az elmaradás (Martin et al., 2009; Rupela et al., 2016). Leginkább érintett a lexikai, morfoszintaktikai szint és az auditoros rövid távú emlékezet. A nyelvi képességek elmaradnak az általános kognitív képességektől (Lukács & Kas, 2014). Kevés nemzetközi kutatás készült, mely a kognitív és a nyelvi rendszert összefüggéseiben vizsgálta volna felnőtt Down-szindrómásoknál. Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy mi jellemzi a) a felnőtt Down-szindrómával élők spontán beszédét és b) a nyelvi folyamatokkal is erősen összefüggő munkamemóriájukat.

Pilot vizsgálatunkban 8 enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékossággal élő Down-szindrómás felnőtt és 8, életkorban illesztett kontrollszemély vett részt. Spontán beszédet, számterjedelem és verbális fluencia teszteket (fonemikus, szemantikus, akció) vettünk fel. A spontánbeszéd-felvételek elemzésére automatikus beszédfelismerő (ASR) technikát alkalmaztunk, a kognitív teszteket kézzel értékeltük ki.

Eredmények és módszertani nehézségek: (1) Spontán beszéd: A Down-szindrómával élők spontán beszédének elemzése során nehézséget jelentett (a) a folyamatos beszéd akadályoztatottsága; (b) az ASR technikával nehezen mérhető rövid közlések; (c) a kísérletvezető instrukciójának meg nem értése; (d) a perszeverációk, neologizmusok magas száma; (e) a töredezett szintaxis; (f) a tématartás nehézsége. (2) Kognitív tesztek: A munkamemória jellemzően korlátozott, gyakori volt a perszeveráció, valamint a félrehallások, illetve magának a feladatnak a meg nem értése. A verbális fluencia teszteknél a spontán beszédhez hasonló akadályokba ütköztünk, különös tekintettel a perszeverációk gyakoriságára. A verbális fluencia feladatokban mutatott teljesítmény több esetben nem korrelált az IQ-

szinttel: annál jobb eredményt láttunk. Egyéneken belül is jelentős eltérések voltak a teljesítményben a három verbális fluencia feladat között.

Pilot vizsgálatunkban arra jutottunk, hogy a spontán beszéd mérésére bevált elemzési módszertant a Down-szindróma esetében újra kell gondolnunk, figyelmet fordítva az értelmi fogyatékossággal összefüggő nehézségek kiküszöbölésére.

Kulcsszavak: Down-szindróma; emlékezet; perszeveráció; spontán beszéd; verbális fluencia

Hivatkozások:

Carl, M., Kent, R. D., Levy, E. S., & Whalen, D. (2020) Vowel acoustics and speech intelligibility in young adults with down syndrome. *J. Speech Lang. Hear. Res., 63*(3), 674–687.

Cleland J., Wood S., Hardcastle, W., Wishart, J., & Timmins, C. (2010). Relationship between speech, oromotor, language and cognitive abilities in children with Down's syndrome. *Int J Lang Commun Disord, 45*(1), 83–95.

de Groot, A., Eijsvoogel, N., van Well, G., van Hout, R., & de Vries, E. (2024). Evidence-based decision-making in the treatment of speech, language, and communication disorders in Down syndrome; a scoping review. *Journal of Intellect Disabil*.

Grieco, J., Pulsifer, M., Seligsohn, K., Skotko, B., & Schwartz, A. (2015). Down syndrome: Cognitive and behavioral functioning across the lifespan. *American Journal of Medical Genetics Part C: Seminars in Medical Genetics, 169*, 135–149.

Kent, R. D., Eichhorn, J., Wilson, E. M., Suk, Y., Bolt, D. M., Vorperian, H. K. (2021). Auditory-Perceptual Features of Speech in Children and Adults With Down Syndrome: A Speech Profile Analysis. *J Speech Lang Hear Res, 64*(4), 1157–1175.

Korlimarla, A., Hart, S. J., Spiridigliozzi, G. A., & Kishnani, P. S. (2021). Down syndrome. In J. C. Carey, A. Battaglia, D. Viskochil, & S. B. Cassidy (Eds.), *Cassidy Allanson's Manag. Genetic Syndromes*. https://doi.org/10.1002/9781119432 692.ch24

Lukács, Á., & Kas, B. (2014). Nyelvelsajátítás és értelmi fogyatékosság. In Pléh Cs., Lukács Á. (Eds.), *Pszicholingvisztika 1-2* (pp. 1383–1404). Akadémiai Kiadó,.

Martin, G. E., Klusek, J., Estigarribia, B., & Roberts, J. E. (2009). Language characteristics of individuals with Down syndrome. *Topics Lang. Disord., 29*(2), 112–32.

Rupela, V., Velleman, S. L., & Andrianopoulos, M. V. (2016). Motor speech skills in children with down syndrome: A descriptive study. *Int. J. Speech Lang. Pathol., 18*(5), 483–492.

A FATIKUS NYELVI ELEMEK A SZÓÁTADÁS-SZÓÁTVÉTEL FOLYAMATÁBAN TANÁRJELÖLTEK BESZÉDÉBEN

Hollóy Zsolt

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

holloy.zsolt@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

Minden sikeres kommunikációs interakció alapja a mentális kapcsolat megteremtése és fenntartása, a kommunikáció fatikus funkciójának érvényesítése (Jakobson, 1960). A fatikus kommunikáció lehetővé teszi a megfelelő információáramlást, illetve az egyéb kommunikációs célok elérését (Elhami, 2020; Tribus, 2017; Vanyan, 2017). A fatikus kommunikáció kiemelt jelentőséget kap az osztálytermi diskurzusokban, mivel a tanulási-tanítási célok nem érhetőek el a tanórán a folyamatos kölcsönös figyelem, a kontaktus megfelelő megkonstruálása nélkül (Asztalos, 2022; Hollóy, 2024; Walsh, 2006). A kapcsolatot a résztvevők fatikus nyelvi és nem nyelvi elemek segítségével teremtik meg és tartják fent, amelyek explicit és implicit módon egyaránt támogatják a kölcsönös figyelem kialakítását és fenntartását (Asztalos, 2022; Hollóy, 2024; Tátrai, 2017). A fatikus nyelvi elemek jelentősége kiemelten a fontos az osztálytermi kommunikációban a szóátadás-szóátvétel pontjain (Casillas, 2014; Holler et al., 2016), mivel a beszélők azok segítségével jelzik a befogadó számára szóátadási szándékuk, jelölik ki a következő hozzászólót vagy reflektálnak az elhangzott megnyilatkozásokra (Asztalos, 2022; Hollóy, 2024). Jelen vizsgálat célja, hogy 20 videóra rögzített mikrotanítás diskurzusai alapján térképezze fel a tanárjelöltek fatikus nyelvi elemeinek funkcióját a szóátadás-szóátvétel pontjain a diskurzuselemzés, a kommunikációtan és a pragmatika területeinek módszereivel. Vizsgálati cél a tanárjelöltek által szóátadásra és szóátvételre használt fatikus nyelvi elemek azonítása, számadatainak rögzítése, továbbá azok pragmatikai funkcióinak pontos elemzése és értelmezése. Az eredmények várhatóan megmutatják, hogy a tanárjelöltek nyelvi szinten milyen módokon alakítják a szóátadás-szóátvétel folyamatait, továbbá rámutathatnak olyan pozitív kommunikációs mintákra is, amelyek követendő példaként szolgálhatnak a tanárképzésben részt vevő tanárjelöltek vagy gyakorló tanárok szakmai kommunikációs hatékonyságának a fejlesztésében.

Kulcsszavak: diskurzuselemzés; fatikus nyelvi elemek; mikrotanítás; szakmai kommunikáció

Hivatkozások:

Asztalos, A. (2022). A tanári beszéd fatikus nyelvi elemei az osztálytermi diskurzusban. *Anyanyelv-pedagógia, 15*(4). https://doi.org/10.21030/anyp.2022.4.2

Casillas, M. (2014). Turn-taking. In D. Matthews (Ed.), *Pragmatic Development in First Language Acquisition* (pp. 53–70). John Benjamins Publishing Company.

Elhami, A. (2020). A Socio-pragmatic Perspective of Spanish and Persian Greeting. *Theory and Practice in Language Studies, 10*(9), 1009–1014. https://doi.org/10.17507/tpls.1009.01

Holler, J., Kendrick, K. H., Casillas, M., & Levinson, S. C. (2016). *Turn-Taking In Human Communicative Interaction*. Frontiers Media SA.

Hollóy, Zs. (2024). Osztály, vigyázz! Kapcsolatteremtés a jelenléti osztálytermi diskurzusokban. *Anyanyelv-pedagógia, 17*(3). https://doi.org/10.21030/anyp.2024.3.2

Jakobson, R. (1960). Linguistics and poetics. In T. Sebeok (Ed.), *Style in language*. MIT Press.

Tátrai, Sz. (2017). Pragmatika. In Tolcsvai Nagy G. (Ed.), *Nyelvtan* (pp. 899–1057). Osiris Kiadó.

Tribus, A. C. (2017). The Communcative Functions of Language: An Exploration of Roman Jakobson's Theory in TESOL. MA TESOL Collection 723. https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?httpsredir=1&article=1725&context=ipp_collection (2024.04.12.)

Vanyan, A. (2017). Phatic Communication and its Pragmatic Functions. *Foreign Languages in Higher Education, 21*(1), 74–80. https://doi.org/10.46991/FLHE/2017.21.1.074

Walsh, S. (2006). *Investigating classroom discourse*. Taylor & Francis e-Library.

I AM IN CRISIS. PERSONALIZATION IN HUNGARIAN POLITICS DURING CRISES

Balázs Horváth

Corvinus University of Budapest

balazs.horvath2@stud.uni-corvinus.hu

In line with political communication trends, politicians are increasingly sharing personal content and information about themselves, which coincides with a decline in the significance of political collectives, including parties. In the Hungarian context, the leader's role has gained more prominence, as the structure of government and the operation of political parties have evolved, with the same prime minister being nominated and elected for multiple terms.

In times of crisis, citizens become even more vigilant regarding the government's reactions and statements. The linguistic choices being examined influence not only immediate interpretation but also the long-term memory of events, potentially shaping public trust and democratic accountability.

What are the trends in the personalization of Hungarian government communication during crisis situations? This research employs corpus linguistic methods to analyze government press conferences from 2024 by examining the use of first-person singular and plural pronouns and other possessive markers. The 1PS indicates personalization, while the 1PP signifies group identity. The corpus consists of 18 government press briefings (N=18), with a total length of nearly 266,000 words. The informal nature of these events is created by the questions, allowing for the immediate reactions of the speakers to be measured. The transcripts were analyzed using Python code and manually through AntConc software.

The results indicate that, on average, Hungarian government communication is personalized in 44 percent of the utterances and expressed as a group in 56 percent of the utterances using person markings. This suggests that government officials frame their statements as individuals in nearly half of the cases during government briefings on crisis-related topics. The high proportion of first-person plural is likely explained by the attribution of responsibility; when the politician speaks, they take personal responsibility as an individual when using the 1PS, whereas using the 1PP indicates a shared responsibility with the government.

Keywords: corpus linguistics; crisis communication; personalization; pragmatics; political communication

ÚJ NYELVPOLITIKAI STRATÉGIÁK A JAPÁN MINT IDEGEN NYELV OKTATÁSÁBAN

Horváth Dávid

Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem; ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

horvath.david@uni-bge.hu

Japánban még sosem élt annyi külföldi, mint jelenleg. A Japán Bevándorlási Hivatal adatai szerint 2024 végén valamivel több mint 3,76 millió külföldi tartózkodott hosszú távon az országban, ami bár csupán a teljes népesség kb. 3%-a, közel harmadával több, mint tíz évvel ezelőtt. A növekedés hátterében részben a fokozatosan lazuló bevándorlási- és munkavállalási szabályok állnak, amelyek a vízum típusától függően megkövetelnek valamilyen nyelvtudást. Megjelent ezáltal egy széles, főleg délkelet-ázsiai vendégmunkásokból álló réteg, akiknek a nyelvoktatási igényét a belföldi, formális iskolai keretek közötti működésre berendezkedett japánnyelv-oktatási infrastruktúra nem tudta hiánytalanul kezelni.

Előadásomban főleg kormányzati anyagok alapján ismertetem a japán nyelvoktatás-politika új kulcsterületeit, amelyek célja a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás. Ilyen például a kisebb városokban működő nyelvoktatás fejlesztése, az újonnan bevezetett országos japántanár-képesítő vizsga, a mindennapi életvitelhez szükséges nyelvtudás elsajátítására koncentráló új tankönyvek és segédanyagok fejlesztése, valamint a délkelet-ázsiai térségben folyó japánnyelv-oktatás támogatása.

Kulcsszavak: bevándorlás; japán; nyelvoktatás; nyelvpolitika

TEMPORÁLIS DEIXIS ÉS INTERPERSZONÁLIS VISZONYOK JAPÁNUL: A KO-SO-A-DO RENDSZER ELSAJÁTÍTÁSA

Hrabovszky Dóra

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem; Károli Gáspár Református Egyetem

h.dory01@gmail.com

A tér és az idő gyakran az emberi megismerés és nyelvhasználat univerzálisnak tartott területeként jelenik meg, azonban a különböző nyelvek közötti összehasonlító vizsgálatok eltérést mutatnak abban, hogy ezek a fogalmak miként konceptualizálódnak és fejeződnek ki nyelvileg. Jelen tanulmány azt vizsgálja, hogy a japán nyelvben az IDŐ hogyan kerül konceptualizálásra a ko-so-a-do mutatószók rendszerének temporális deiktikus és nem-deiktikus (anaforikus) használatán keresztül. Míg a térbeli deixis megismerésére hamar sor kerül japán mint idegennyelv tanulása során, még a haladó nyelvtanulók is gyakran nehézségekbe ütköznek az időbeli és diskurzusdeixis elvont és kontextusérzékeny természetének elsajátításában. A tanulmány magyar anyanyelvű japántanulókra fókuszálva kíván rávilágítani arra, hogy miként sajátítják el a tanulók a ko-so-a-do rendszer temporális használatát idegennyelvi környezetben. Az eredmények azt sugallják, hogy bár a korábbi kutatások által felvázolt tér-idő megfeleltetés (pl. Langacker, 1991) igazolható, a japán mutató szavak olyan kultúraspecifikus jellemzőket is kódolnak, mint a közös tudás megléte és az ismerősség foka (vö. Taguchi, 2011).

A tanulmány megállapítja, hogy a japán mutatószók időbeli használata önmagában nem érthető meg teljes mértékben, és vizsgálatuk nem választható el a diskurzusdeiktikus és nem-deiktikus funkcióiktól. Ez arra utal, hogy a jövőbeli kutatásoknak integrált megközelítésben kell összevetniük az időbeli és diskurzusdeixist – különösen az idegennyelvi elsajátítás kontextusában.

Kulcsszavak: japán mint idegennyelv; ko-so-a-do rendszer; konceptuális metafora; temporális

A TUDOMÁNYOSÍRÁS-KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A FELSŐOKTATÁSBAN HÁROM EMPIRIKUS VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI ALAPJÁN

Hrenek Éva – P. Tóth Teodóra – Szabó T. Annamária Ulla

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

hrenek.eva@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

Az egyetemi hallgatóknak tanulmányaik során számos alkalommal kell tudományos jellegű szöveget létrehozniuk, és ezen szövegek minősége alapvetően határozza meg a diákok tanulmányi előmenetelének alakulását. Gyakori azonban, hogy az egyetemi képzések keretében nem kap teret a tudományosszöveg-alkotáshoz kötődő készségek, kompetenciák fejlesztése – annak ellenére sem, hogy a diákok jelentős részének egyre inkább kihívást jelent a tudományos írás (vö. pl. Deli–Rétvári, 2018, Rási, 2023). Erre a problémára reflektál, illetve keres megoldásokat az ELTE Nyelvhasználat felsőfokon c. projektjének keretében megvalósuló kutatásunk, amely a hallgatók tudományosszöveg-alkotási készségeinek vizsgálatát és fejlesztését tűzte ki célul.

A kutatás első fázisában egyrészt egy, a kutatócsoport által fejlesztett online mérőeszköz segítségével vizsgáltuk az ELTE elsőéves hallgatóinak helyesírását, valamint írásbeli szövegalkotási teljesítményét (l. Farkas et al., 2025, Hrenek et al., 2025). Másrészt egy online kérdőíves vizsgálat keretében arra kerestünk választ, hogy a felsőoktatásban részt vevő diákok hogyan viszonyulnak a tudományos íráshoz, és saját megítélésük szerint milyen tényezők okoznak számukra nehézségeket a tudományos szövegek létrehozása során. Kérdőívünket az ELTE valamennyi hallgatójához eljuttattuk; a kérdéssort összesen 951 hallgató töltötte ki. Emellett egy további online kérdőíves kutatást is végeztünk, amely az oktatók attitűdjét vizsgálta a hallgatók szövegalkotásával kapcsolatban – ez esetben összesen 166 fő válaszait dolgoztuk fel.

Előadásunkban átfogó jelleggel összegezzük az említett empirikus kutatások legfontosabb eredményeit és az azokból levonható főbb következtetéseket, valamint azt is bemutatjuk, hogy ezen eredmények miként alapozták meg egy új, a hallgatók egyéni szükségleteit is tekintetbe vevő, adaptív tanulási útvonalakat biztosító, íráskészség-fejlesztő, online kurzus kidolgozását.

Kulcsszavak: felsőoktatás; hallgatói és oktatói attitűdvizsgálat; kurzusfejlesztés; szövegalkotás; tudományos írás

Hivatkozások:

Deli, E., & Rétvári, M. (2018). Academic writing: A tudományos írás céljai és problémái. *Jel-Kép, 2018*(4), 62–70.

Farkas, T., Hrenek, É., Laczkó, K., Slíz, M., Terbe, E., P. Tóth, Teodóra, & Szabó T., A. U. (megjelenés alatt). A tudományosírás-készség mérési és fejlesztési lehetőségei a felsőoktatásban. Egy kutatási-fejlesztési projekt bemutatása. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Linguistica Hungarica*.

Hrenek, É., Szabó T., A. U., & P. Tóth, T. (2025). Academic writing skills in higer education: student-identified factors hindering successful text production. In Lehocki-Samardzic A. (Ed.), *MANYE XXX. Nyelvhasználat és nyelvoktatás a mesterséges intelligencia korában. Absztrakt- és programfüzet* (p. 33). Filozofski fakultet u Osijeku. https://www.ffos.unios.hr/absztraktfuzet-abstracts/ (Utolsó elérés: 2025. április 30.)

Rási, Sz. (2023). *Egyetemi hallgatók tudományos szövegalkotása: A szakdolgozat mint pedagógiai szövegtípus többdimenziós vizsgálata* [Doktori disszertáció, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem].

AFRIKAI EGYETEMISTÁK EGY EURÓPAI FRANKOFÓN KÖZEGBEN: NYELVI ÉS KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM FRANCIA TANSZÉKÉN

Huber Máté – Gécseg Zsuzsanna – Aradi Csenge – Székesi Dóra

Szegedi Tudományegyetem

hubermate@gmail.com

Jelen tanulmány a Szegedi Tudományegyetem francia tanszékén tanuló afrikai hallgatók, valamint a képzésükben részt vevő oktatók attitűdjeit vizsgálja nyelvészeti-antropológiai szempontból. A tanulmány tizenöt félig strukturált interjún alapul, amelyekből tízet afrikai hallgatókkal, ötöt pedig magyar oktatókkal készítettek a szerzők. Az interjúk célja az volt, hogy feltárják a hallgatók és az oktatók meglátásait az afrikai hallgatók által tapasztalt esetleges nyelvi és kulturális különbségekről, valamint a kommunikáció és az oktatás nehézségeiről, amelyekkel ebben a programban szembesülnek. E célok igen relevánsak a társadalmi felelősségvállalás tekintetében, és összhangban állnak a felelős nyelvészet általános célkitűzéseivel (vö. többek között Bamgbose, 2016; Clyne, 2007; Kontra, 2019).

A francia nyelv posztkoloniális státusza Afrikában mind a mai napig számos kérdést felvet nyelvpolitikai és pedagógiai tekintetben egyaránt. Afrikában a francia nyelv oktatásában erősen monocentrikus szemlélet érvényesül: a domináns változatok használatát szorgalmazzák, míg a nemdomináns, ill. nemsztenderd változatokat, valamint a nyelvkontaktus eredményeként kialakuló kevert nyelvi formákat helytelenítik és nemkívánatosnak ítélik (Boutin & Gadet, 2012; N'Zapali-Te-Komongo, 2019). Kutatásunk egyik fő fókuszában annak a kérdésnek a vizsgálata áll, hogy kimutatható-e ez a kettősség a Szegedi Tudományegyetem francia tanszékén tanuló afrikai hallgatók, ill. a képzésükben részt vevő oktatók attitűdjeiben is.

Az adatok elemzéséhez Schreier (2013) kvalitatív tartalomelemzési módszerét alkalmaztuk. Az elemzés kezdeti szakaszát induktív, adatközpontú megközelítés jellemezte, melynek során az eredményeket 6 különálló kódba rendeztük, majd egy deduktív, koncepcióközpontú szakasz következett, melyben az azonosított eredményeket az induktív szakaszban meghatározott 6 kód szerint osztályoztuk. A következő kódokat különítettük el:

1. A francia nyelvtudás és a kiejtés önértékelése
2. A francia kiejtés különbségei az afrikai országokban
3. A francia nyelvhasználattal foglalkozó médiaplatformok az interjúalany országában
4. Vélemények a francia kiejtési sztenderdekről a különböző régiókban
5. Személyes tapasztalatok a francia kiejtéssel kapcsolatos kritikákról
6. Kiejtéssel kapcsolatos iskolai tapasztalatok a francia nyelvoktatásban

Eredményeink arra utalnak, hogy a jelentős nyelvi, kulturális és oktatási különbségek gyakran akadályozzák a hallgatók és az oktatók közötti kommunikációt, és hatással vannak a programban résztvevők tanulmányi sikerére. Vizsgálatunkból ugyanakkor az is kiderül, hogy a kezdeti nehézségek és az egyértelműen jelenlévő nyelvi diszkrimináció ellenére adottak a kölcsönös megértésen alapuló fejlődés lehetőségei is. Ehhez azonban elengedhetetlenül szükséges, hogy mindkét fél számára jobban tudatosuljon saját helyzete a francia nyelvű világban, amit jelen kutatás eredményeivel is elő kívánunk segíteni.

Kulcsszavak: afrikai francia; attitűdök; kulturális különbségek; nyelvi diszkrimináció

Hivatkozások:

Bamgbose, A. (2016). Linguistics and social responsibility: The challenge for the Nigerian linguist. In N. Ozo-mekuri (Ed.), *Nigerian languages, literatures, culture and reforms* (pp. 1–16). M&J Grand Orbit.

Boutin, B. A., & Françoise, G. (2012). Comment ce que montrent les Français d'Afrique s'inscrit / ne S'inscrit pas dans les dynamiques des français dans une perspective panfrancophone. *Le français en Afrique, 27*, 19–34.

Clyne, M. (2007). Are we making a difference? On the social responsibility and impact of the linguist/applied linguist in Australia. *Australian Review of Applied Linguistics, 30*(1), 3.1–3.14.

Kontra, M. (2019). *Felelős nyelvészet.* Gondolat.

N'Zapali-Te-Komongo, G. (2019). Représentations du français en Centrafrique: cas des élèves du lycée B. Boganda de Bangui. In M. Berchoud (Ed.), *Bi-plurilinguisme et éducation. Comparaisons internationales* (pp. 159–184). Editions Harmattan.

Schreier, M. (2013). Qualitative Content Analysis. In U. Flick (Ed.), *The Sage Handbook of Qualitative Data Analysis* (pp. 170–183). Sage.

EXAMINING THE POSSIBLE DISCURSIVE MOVES OF ADVISING TEXTS IN THE DISCOURSE TYPE OF INSTITUTIONAL LANGUAGE CONSULTING

Dorottya Jakab

ELTE Research Centre for Linguistics; ELTE Eötvös Loránd University, Doctoral School of Linguistics

jakab.dorottya@nytud.elte.hu

As in other subtypes of advising discourses, in the discourse type of institutional language consulting, there are different patterns and strategies for giving advice. An effective way to identify these patterns and strategies could be to examine the so-called discursive moves (Locher, 2013) involved in the production of particular advisory texts.

This presentation aims to introduce an empirical pilot study on the discursive moves of institutional language consulting texts. The research adopts a functional pragmatics approach, based on the Speech Act Theory (Verschueren, 1999), and applies the theoretical-methodological framework of move analysis (Lu, 2024; Swales, 1981).

The research aims to identify discursive moves in institutional language consulting texts, and to test the applicability of a set of predefined move analysis labels on institutional language consulting texts. The tested categories were developed by Locher (2013) to analyse online health advice interactions. The research addresses the following questions:

What kind of discursive moves can be identified in the examined texts?

How applicable are Locher's labels for the analysis of institutional language consulting texts?

The research material is based on the email database of the Language Consulting Service of ELTE Research Centre for Linguistics (see e.g., Ludányi & Domonkosi, 2023). The 5,300-word corpus comprises the advising sections of 50 email threads.

The research employs qualitative data analysis to conduct the move analysis. Texts will be annotated using predefined labels, followed by an evaluation of the annotation results. The supporting tool of the analysis process will be the Atlas.ti software (Friese, 2019).

The expected results will primarily support the development of the methodological framework for a PhD research project. Moreover, they may provide useful experience for planning and developing materials supporting language use (websites, manuals, etc.). Finally, they may also be useful for self-reflective examination and development of language consulting work.

Keywords: Atlas.ti; language consulting; move analysis; pragmatics; qualitative data analysis

References:

Friese, S. (2019). *Qualitative Data Analysis with ATLAS.ti* (3rd edition). Sage.

Locher, M. A. (2013). Internet advice. In S. Herring, D. Stein, & T. Virtanen (Eds.), *Pragmatics of Computer-Mediated Communication* (pp. 339–362). De Gruyter Mouton.

Lu, R. (2024). Audience design and pragmatic conceptions of moves and upvotes during advice-giving on Reddit. *Journal of Pragmatics, 219*, 30–47.

Ludányi, Zs., & Domonkosi, Á. (2023). Language consulting and language management from the perspective of the Hungarian Language Consulting Service. *Taikomoji Kalbotyra, 20*, 74–88.

Swales, J. M. (1981). *Aspects of Article Introductions*. Language Studies Unit, University of Aston in Birmingham.

Swales, J. M. (1990). *Genre Analysis*. Cambridge University Press.

Verschueren, J. (1999). *Understanding Pragmatics*. Edward Arnold.

AZ AUTONÓM SZERZŐ IDEOLÓGIÁJÁNAK DEKONSTRUÁLÁSA

Jenei Kamilla – Bodó Csanád

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem; MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport

jenei.kamilla@btk.elte.hu

(Az előadás a „Kollaboratív írás a középiskolában: Workshop és pódiumbeszélgetés" panel része.)

A kollaboratív írás során egynél több író dolgozik közös felelősségvállalással a szövegen (Storch, 2013). Kevesebbet tudunk arról, hogy a közös felelősségvállalás és a társszerzőség milyen összefüggéseket mutat. Ennek megismerése kulcsfontosságú annak vizsgálatakor, hogy mi történik, ha olyan emberek dolgoznak együtt, akik az írásról (vagy a szerzőségről) eltérő elképzelésekkel és ideológiákkal rendelkeznek. Előadásunkban a közös felelősségvállalás és a szerzőség közötti kapcsolatot az írásbeliség eseményeinek (Street, 2003) etnográfiai vizsgálatán keresztül mutatjuk be, feltételezve, hogy a szerzőséghez való viszony az autonóm beszélő és író helyileg releváns ideológiái mentén alakul. Elemzésünkben négy eltérő szociokulturális hátterű magyar középiskolás diákpár kollaboratívírás-alkalmait a részvételi szerepek goffmani keretei (Goffman, 1981) között értelmezzük. Az előadásban amellett érvelünk, hogy a résztvevők eltérő módon járultak hozzá a közös felelősségvállalással elkészített szöveghez, amely a goffmani szerepek elosztásában is megragadható. Mi több, a szerzőség különböző ideológiáit konstruálták meg, ezzel erősítve a szociokulturális különbségeket. Az előadásunkban megfogalmazott fő állítás szerint mindezen ideológiák reflektált értelmezése segítheti elő a kollaboratív írás szociokulturális aspektusainak megértését.

Kulcsszavak: az írás etnográfiája, írásbeliség, kollaboratív írás, részvételi szerepek, szerzőség

Hivatkozások:

Goffman, E. (1981). *Forms of Talk*. Blackwell.

Storch, N. (2013). *Collaborative Writing in L2 Classrooms*. Multilingual Matters.

Street, B. (2003). Literacy events and literacy practices: Theory and practice in the New Literacy Studies. In M. Martin-Jones & K. Jones (Eds.), *Multilingual literacies: Reading and writing different worlds* (pp. 17–30). John Benjamins Publishing Company.

ELDÖNTENDŐ KÉRDŐ MONDATOK AKUSZTIKAI VIZSGÁLATA DOWN-SZINDRÓMÁS BESZÉLŐK KÖRÉBEN

Juhász Kornélia[1 2 3] – Jankovics Julianna[2 4] – Piršel Katalin[1 2 3] – Markó Alexandra[2]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]MTA–HUN-REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[3]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[4]BGéSZC Öveges József Technikum és Szakképző Iskola

juhasz.kornelia@nytud.elte.hu

(Az előadás a „Fonológiai kontrasztok fonetikai elemzése neuroatipikus beszélői csoportokban" panel része.)

A Down-szindróma az egyik leggyakoribb veleszületett kromoszóma-rendellenesség, amely kognitív, fiziológiai, beszédbeli és nyelvi hiányosságokkal jár együtt. A Down-szindrómás egyének nyelvi zavarai jelentősen eltérhetnek a különböző nyelvi területeken. A magyar kutatások a fonológiai szintű problémákat jellemzően a szegmentális sajátosságok körében vizsgálták, ahol gyakoriak a beszédhanghibák (Homor, 2008; Rohár, 2016). A szupraszegmentális tényezők közül a beszédtempó vizsgálatát végezték el gyermekek esetén (Homor, 2008; Rohár, 2016). Sem a nemzetközi, sem a magyar szakirodalomban nem ismerünk olyan elemzést, amely a fonológiai kontrasztok megvalósítása szempontjából vizsgálja a Down-szindrómás egyének beszédét.

A neurotipikus beszédben a különféle magyar mondattípusokra jellemző hangzásbeli mintázatok akusztikai jellemzőit nagyrészt leírták (vö. pl. Gósy, 2000; Markó, 2013, 2017; Olaszy, 1996; Varga, 2002). A jelen kutatás szempontjából releváns eldöntendő kérdő funkció (explicit lexikális jelölő hiányában) prozódiai jelölők (ún. kérdő intonáció) révén különül el a kijelentő mondattól a neurotipikus beszédben. A kérdő intonáció megvalósítása a mondat szótagszáma függvényében eltérő az eldöntendő kérdések csoportján belül.

Kutatásunk 8 (6 nő és 2 férfi, 20 és 40 év közötti életkorú) Down-szindrómával diagnosztizált beszélő hangfelvételei alapján elemzi a kijelentő és az eldöntendő kérdő mondattípus realizációit, különös tekintettel a különböző szótagszámú mondatok megvalósítására. A mondatok elicitálását többféle módszerrel végeztük (szituációba ágyazva, képernyőről olvasva stb.), beszélőnként változó sikerességgel, ennélfogva beszélőnként eltérő mennyiségű adat áll a rendelkezésünkre. Az első elemzési tapasztalatok alapján az egyénen belüli és az egyének közötti variabilitás számottevő. Az első adatok arra utalnak, hogy a Down-szindrómával diagnosztizált beszélők eldöntendő kérdő és kijelentő megnyilatkozásai között létezik akusztikai szerkezetbeli különbség, még ha nem is a neurotipikus beszélőkre jellemző módon valósítják meg ezeket. A fonológiai kontraszt tehát kifejeződik – ennek módját írja le az elemzésünk.

Kulcsszavak: Down-szindróma; kérdő intonáció; prozódiai kontraszt

Hivatkozások:

Gósy, M. (2000). A kérdő, a felkiáltó és a felszólító mondat dallamának azonossága és különbözősége In T. Molnár I. & Klaudy K. (Eds.), *Papp Ferenc akadémikus 70. születésnapjára: barátok, pályatársak, tanítványok tanulmányai, visszaemlékezései* (pp. 123–129). Kossuth Egyetemi Kiadó.

Homor, V. (2008). *Down-szindrómások és más értelmi akadályozottak spontán beszédének összehasonlítása* [Szakdolgozat, ELTE BGGYK].

Markó, A. (2013). Kérdő megnyilatkozások a spontán beszédben. *Beszédkutatás 2013*, 42–59.

Markó, A. (2017). Hangtan. In Tolcsvai Nagy G. (Ed.), *Nyelvtan* (pp. 75–206). Osiris Kiadó.

Olaszy, G. (1995). A kérés, a figyelmeztetés, a felszólítás és a kérdés prozódiája a kijelentő mondat tükrében. *Beszédkutatás 1995*, 46–61.

Rohár, A. (2016). Down-szindrómás személyek nyelvi képessége. *Gyógypedagógiai Szemle, 44*(3), 195–215. https://epa.oszk.hu/03000/03047/00074/pdf/

Varga, L. (2002). *Intonation and Stress: Evidence from Hungarian*. Palgrave-Macmillan.

NOT LAZINESS, BUT A STORM: THE METAPHORICAL REPRESENTATION OF ADHD AND THE PERCEPTION OF THE DISORDER

Emese Kacskovics

Corvinus University of Budapest

emese.kacskovics@stud.uni-corvinus.hu, mesikacskovics@gmail.com

Have you ever considered what it might be like when your brain never has a chance to rest or slow down? For individuals with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), this is what an average day can often feel like. ADHD is a complex neurodevelopmental condition that affects multiple areas of daily life, including time management, concentration, and emotional regulation. The condition,-affecting around 6% of the global population has received growing attention in both medical research and public discourse (Rowland et al., 2002).

Drawing on conceptual metaphor theory (Lakoff & Johnson, 1980) and recent findings in health communication (e.g., Benczes, 2021; Semino et al., 2016; Szabó et al., 2025), this research explores how people with ADHD describe their lived experiences using metaphorical language. While metaphors have been widely studied in the context of chronic illnesses such as cancer or depression, their role in describing ADHD remains under-researched, especially in the Hungarian context.

In this mixed-method study, 127 Hungarian individuals—both diagnosed and self-identified with ADHD—completed a survey that included open-ended questions. Using the Metaphor Identification Procedure (MIPVU), the analysis focused on participants' metaphorical descriptions of their symptoms and general experiences. The responses proved to be highly diverse, allowing for the creation of three main categories: "Life with ADHD is…", "ADHD is…", and "A person with ADHD is…".

The results reveal that individuals tend to describe their condition through overwhelmingly negative concepts—such as *chaos*, *battle*, *struggle*. These metaphors offer insight into the emotional intensity of ADHD and highlight how figurative language serves not only as a tool for self-expression, but also as a means of challenging stigma and fostering empathy. By making the invisible experience of ADHD more tangible, the study contributes to a more human-centered understanding of neurodiversity.

Keywords: ADHD; Attention Deficit Hyperactivity disorder; metaphors; perceptions

References:

Benczes, R. (2021). Not a battle to be won: Metaphorical conceptualizations of breast cancer among Hungarian patients. *Semmelweis Medical Linguistics Conference 2023*. https://semmelweis.hu/szaknyelv/en/smlc2023

Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.

Lovering, N. (2025). Breaking down the stigma surrounding ADHD. *Healthline*. https://www.healthline.com/health/adhd/stigma

Rowland, A. S., Lesesne, C. A., & Abramowitz, A. J. (2002). The epidemiology of attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD): A public health view. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews, 8*(3), 162–170. https://doi.org/10.1002/mrdd.10036

Semino, E., Demjén, Z., & Demmen, J. (2016). An integrated approach to metaphor and framing in cognition, discourse, and practice, with an application to metaphors for cancer. *Applied Linguistics, 39*(5), 625–645. https://doi.org/10.1093/applin/amw028

CROSS-LINGUAL COMMUNICATION BETWEEN TEACHERS AND LEARNERS

Annamária Kacsur

University of Pannonia, Multilingualism Doctoral School

kacsuranni@gmail.com

The varied ethnic makeup of the Transcarpathian county of Ukraine, as well as the changing political environment, are reflected in the language used in education. Although there have been attempts to introduce the exclusive status of Ukrainian as the language of instruction in minority schools, the 2023 amendment to the law has given the affected institutions a longer transition period. However, in the meantime the pupils' home language ratio has also changed. Conducted in the first semester of 2024-2025 school year, and with the participation of 108 secondary school pupils from 5 districts and their Ukrainian and English teachers, the present research studies how teachers and learners use their linguistic background to communicate and transfer - acquire the material successfully. Through conducting interviews with teachers and recording English and Ukrainian language lessons, one may gain insights into the mysteries of teacher-learner communication. Teachers benefit from their knowledge of Hungarian, English, French and Ukrainian, while learners utilise their skills in Hungarian, English, Ukrainian, German and Spanish. According to the teachers, there is no policy in their schools to restrict classroom language to English or Ukrainian, so learners can draw on all their language skills. As a result, the phenomenon of translanguaging was broadly detected. However, as a sign of the world's globalisation, learners are able to discuss topics related to social networks in English only.

Keywords: communication; education; multilingualism; Transcarpathia

HUNGARIAN SENIORS' PERSPECTIVES ON LEARNING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Sára Kadlicskó

ELTE Eötvös Loránd University

kadlicsko.s@gmail.com

In the context of socially responsible linguistics, this ongoing study aims to explore the experiences of Hungarian seniors engaging in English language learning. Historically, English was not widely taught in Hungary, with Russian and German being the predominant foreign languages due to political influences. As a result, many older adults are now encountering English for the first time, often motivated by personal growth, social engagement, or practical needs.

The central research question guiding the study is: What are mature language learners' views about their own English language learning experience? To investigate this, semi-structured interviews are being conducted with Hungarian seniors enrolled in various proficiency levels of English courses at a Budapest-based language school. The study seeks to understand their motivations, perceived challenges, and the impact of language learning on their identities and daily lives. While previous research has investigated motivational factors among senior learners in Hungary (Schiller & Dorner, 2021), further qualitative exploration is needed to understand how older adults themselves reflect on their lived experiences as language learners. Preliminary impressions from the ongoing interviews suggest rich narratives of resilience, linguistic insecurity, and personal transformation. While formal analysis has not yet been completed, the data collection process is revealing recurring themes worth further exploration.

By focusing on this underrepresented demographic, the research intends to contribute to the broader discourse on inclusive and socially responsible language education. It highlights the importance of acknowledging and supporting the linguistic journeys of older adults, thereby informing pedagogical practices that cater to diverse learner profiles.

Keywords: EFL; Hungary; interviews; motivation; senior

Reference:

Schiller, E., & Dorner, H. (2021). Factors influencing senior learners' language learning motivation. A Hungarian perspective. *Journal of Adult Learning, Knowledge and Innovation, 5*(1), 12-21. https://doi.org/10.1556/2059.2020.00003

A TÖRTÉNETMESÉLÉS AKUSZTIKAI ÉS MULTIMODÁLIS ELEMZÉSE 6 HÓNAPOS CSECSEMŐKHÖZ SZÓLÓ DAJKANYELVBEN

Kohári Anna[1] – Mády Katalin[1] – Uwe D. Reichel[1] – Murányi Sarolta[2]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

kohari.anna@nytud.elte.hu

A dajkanyelv egy olyan speciális regiszter, amely során a beszélők igyekeznek beszédük akusztikai, lexikai és szintaktikai sajátosságait hozzáigazítani a kommunikációs helyzethez (Saint-Georges al., 2013). A dajkanyelvet tipikusan lassabb tempó, magasabb alapfrekvencia és gyakran nagyobb magánhangzótér jellemzi a felnőttekhez szóló beszédhez képest (Hilton al., 2022). A felnőttek nemcsak beszédbeli tulajdonságaikat, hanem a gesztusaikat is megváltoztatják a gyerekekkel történő kommunikáció során (O'Neill et al., 2005). A dajkanyelv akusztikai sajátosságainak és gesztusainak összefüggéseiről azonban meglehetősen keveset tudunk (Smith & Strader, 2014). Vizsgálatunk célja, hogy a dajkanyelv akusztikai tulajdonságait multimodális szemléletben elemezzük, és összefüggéseket találjunk a csecsemő észlelhető viselkedése és a vele kommunikációban lévő szülő beszédének sajátosságai között.

Pilot vizsgálatunkban 40 anya képeskönyv alapján történő mesemondását elemeztük laboratóriumi körülmények között a baba 6 hónapos korában. Az anyáknak a történetet egy felnőttnek és külön a saját gyereküknek is el kellett mondaniuk, így összehasonlíthatóvá váltak a felnőttekhez szóló és a gyerekekhez szóló beszéd jellemzői. Mindkét regiszterben a kötelezően felolvasott mondatokon vizsgáltuk az akusztikai jellemzőket a Praat program segítségével. A történetmesélésről videó felvételek is készültek, amelyeket az ELAN szoftver segítségével elemeztünk.

Előzetes eredményeink szerint a gyerek viselkedése összefüggésben van az anya beszédének sajátosságaival. A történetmesélés alatt alapvetően egy helyben maradó, keveset és kis intenzitással mozgó gyerekek esetében az anyáknak a dajkanyelv alatt alacsonyabb volt az alapfrekvenciájuk minimuma, és ezáltal kisebb is volt a két regiszter közti különbség, mint azon anyáknak, akiknek gyerekük többet és aktívabban mozgott a felvétel alatt. A videóelemzések azt is megmutatták, hogy az anyák hajlamosabbak gyerekük felé látható módon odatartani a könyvet, és rámutatni a könyv lapjaira, míg a felnőttekhez szóló beszédben ez a fajta viselkedés egyáltalán nem volt jellemző. Ez arra utalhat, hogy a felnőttek vagy legalábbis egy részük hajlamos a gyerekhez igazítani beszédét, és akár olyan eszközöket is használnak, amelyek felkelthetik vagy fenntarthatják az érdeklődést a történetmesélés iránt.

Kulcsszavak: akusztikai jellemzők; dajkanyelv; gesztus; multimodalitás; videóelemzés

Hivatkozások:

Hilton, C. B., Moser, C. J., Bertolo, M., Lee-Rubin, H., Amir, D., Bainbridge, C. M., et al. (2022). Acoustic regularities in infant-directed speech and song across cultures. *Nature Human Behaviour, 6*(11), 1545–1556.

O'Neill, M., Bard, K. A., Linnell, M., & Fluck, M. (2005). Maternal gestures with 20-month-old infants in two contexts. *Developmental Science, 8*(4), 352–359.

Saint-Georges, C., Chetouani, M., Cassel, R., Apicella, F., Mahdhaoui, A., Muratori, F., Laznik, M.-C., & Cohen, D. (2013). Motherese in interaction: at the cross-road of emotion and cognition? (a systematic review). *PloS one, 8*(10).

Smith, N. A., & Strader, H. L. (2014). Infant-directed visual prosody: Mothers' head movements and speech acoustics. *Interaction Studies, 15*(1), 38–54.

ZÖLD MARKETING VS. GREENWASHING – A JÓ ÉS AZ ELKERÜLENDŐ GYAKORLATOK ÁTTEKINTÉSE (NEM CSAK) NYELVÉSZETI MEGKÖZELÍTÉSBEN

Kovács László

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Üzleti Kommunikáció és Marketing Tanszék

kovacs.laszlo@sek.elte.hu

A zöld marketing és a *greenwashing* közötti különbség nyelvészeti szempontból elsősorban a kommunikáció hitelességében és transzparenciájában ragadható meg. A zöld marketing lényege, hogy a vállalatok valós, igazolható környezetbarát tevékenységeiket és termékeiket kommunikálják, egyértelmű, világos üzenetekkel, amelyek nem keltenek hamis elvárásokat a fogyasztókban. Ezzel szemben a *greenwashing* – magyarul zöldre mosás vagy zöldre festés – olyan nyelvi és kommunikációs stratégiákat alkalmaz, amelyek célja a vállalat vagy a termék a valóságosnál zöldebb vagy fenntarthatóbb színben való feltüntetése. Ez gyakran üres, tartalom nélküli, ám hangzatos szlogenek, szimbólumok, illetve homályos vagy nehezen ellenőrizhető állítások formájában jelenik meg, amelyek megtévesztik a fogyasztókat és torzítják a piaci versenyt. A manipuláció révén a *greenwashing* nemcsak a fogyasztók bizalmát ássa alá, hanem a valóban fenntartható vállalatok hitelességét is veszélyezteti.

Az előadás példákon keresztül mutat rá mind a zöld marketing, mind a *greenwashing* során használt jellemzőbb nyelvi és nem nyelvi eszközökre, illetve rámutat, milyen megoldások segíthetnek felismerni a félrevezető kommunikációs mintákat, ezzel járulva hozzá a tudatosabb, kritikusabb fogyasztói magatartás kialakításához.

Kulcsszavak: fenntarthatóság; greenwashing; nyelvi kommunikáció; zöld marketing

MORFOLÓGIAI VÁLTAKOZÁS ÉS BIZONYTALANSÁG A TULAJDONNEVEKBEN: NYELVI PROBLÉMÁK AZ INTÉZMÉNYES NYELVI TANÁCSADÁS TÜKRÉBEN

Kozma Judit[1] – Ludányi Zsófia[1 2] – Jakab Dorottya[1 3]

[1]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[2]Pázmány Péter Katolikus Egyetem
[3]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola

kozma.judit@nytud.elte.hu

Az olyan tulajdonnevek toldalékolása, amelyek alakjukban megegyeznek váltakozó tövű köznevekkel (vö. Lukács, 2001; Reszegi & Kenyhercz, 2022), időnként eltér a köznevek megszokott toldalékolási mintáitól. Ez a jelenség különösen a személyneveknél (elsősorban a családneveknél) és a helyneveknél figyelhető meg (vö. Rebrus & Trón, 2002). Empirikus megfigyelések szerint a beszélők gyakran bizonytalanságot tapasztalnak olyan tulajdonnevek toldalékolásakor, amelyek alakjukban azonosak váltakozó tövű köznevekkel (pl. *aranyat, bokrot;* de tulajdonnévi alakban *Aranyt, Bokort* mint családnevek tárgyesetben).

Az előadás egy olyan kutatást mutat be, amely beszélői visszajelzések, nyelvi reflexiók alapján azt vizsgálja, hogy milyen típusú tulajdonnevek okoznak leggyakrabban nyelvi problémát a morfológiai változatosság, különösen a többalakú névszótövek váltakozása miatt. Az elemzés az ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont nyelvi közönségszolgálatához érkezett kérdésekre épül (Ludányi, 2024; Ludányi & Domonkosi, 2023; Ludányi et al., 2022). A közönségszolgálat több mint 11 000 kérdés-válasz párt tartalmazó, a nyelvi problémák típusai szerint kategorizált e-mailes adatbázisából azokat az eseteket emeltük ki, amelyek a tulajdonnevek morfológiai problémáival kapcsolatosak.

Eredményeink azt mutatják, hogy a tőváltakozás bizonyos helynevek esetében kétféle toldalékolási mintát is lehetővé tesz. A helynevekkel kapcsolatban továbbá problémát jelenthet a kül-, illetve a belviszonyragok használatának kérdése is. Személynevek (vagy azok megfelelői, például irodalmi alakok neveinek) esetében a tő gyakran változatlan marad, azaz a toldalékok a szótári alakhoz járulnak. A nyelvi tanácsadói válaszok, amelyek sok esetben a Magyar nemzeti szövegtár adataira (Oravecz et al., 2014; Ludányi, 2023) épülnek, megerősítik ezt az általános mintázatot.

A kutatás nemcsak a nyelvhasználói dilemmák jobb megértését segíti elő, hanem hozzájárul egy nyelvileg inkluzívabb, bizonytalanságokra érzékenyebb nyelvi tanácsadási gyakorlat kialakításához is. Az előadás így a felelős nyelvészet keretében kíván választ adni egy valós nyelvhasználati problémára, ötvözve a nyelvtudományi elemzést a gyakorlati nyelvi támogatással.

Kulcsszavak: alternáció; helynevek; nyelvi tanácsadás; személynevek; tőtípusok

Hivatkozások:

Ludányi, Zs., Domonkosi, Á., Kocsis, Á., & Jakab, D. (2022). A nyelvi menedzselés szemlélete és a nyelvi tanácsadás. In Deme A. & Kuna Á. (Eds.), *Tanulmányok a nyelvészet alkalmazásainak területéről* (pp. 73–107). ELTE Eötvös Kiadó.

Ludányi, Zs. (2023). A korpuszhasználat szerepe a nyelvi tanácsadói munkában. *Alkalmazott Nyelvtudomány, 23*(2), 54–70.

Ludányi, Zs., & Domonkosi, Á. (2023). Language consulting and language management from the perspective of the Hungarian Language Consulting Service. *Taikomoji kalbotyra, 20*, 74–88.

Ludányi, Zs. (2024). The role of corpora in the work of the Language Consulting Service of the HUN-REN Hungarian Research Centre for Linguistics. *Eesti Ja Soome-Ugri Keeleteaduse Ajakiri. Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics, 15*(2), 47–73.

Lukács, Á. (2001). Szabályok és kivételek: A kettős modell érvényessége a magyarban. In Pléh Cs. & Lukács Á. (Eds.), *A magyar morfológia pszicholingvisztikája* (pp. 119–152). Osiris Kiadó.

Oravecz, Cs., Váradi, T., & Sass, B. (2014). The Hungarian Gigaword Corpus. In N. Calzolari, C. Khalid, T. Declerck, H. Loftsson, B. Maegaard, J. Mariani, A. Moreno, J. Odijk, & S. Piperidis (Eds.), *Proceedings of Ninth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC)* (pp. 1719–1723). ELRA.

Rebrus, P., & Trón, V. (2002). A fonotaktikai általánosításokról: Kísérlet a magyar mássalhangzó-kapcsolatok nem-reprezentációs leírására. In Maleczki M. (Ed.), *A mai magyar nyelv leírásának újabb módszerei V* (pp. 17–63). Szegedi Tudományegyetem.

Reszegi, K., & Kenyhercz, R. (2022). A magyar névszói tőtípusok használata közszói és tulajdonnévi kontextusban – kisiskolások körében. *Mediárium. Társadalom – Egyház – Nevelés, 16*(2–3), 18–42.

MARGINALISED VOICES IN TRANSLATION: TRANSLATORIAL ETHICS IN PRACTICE

Mihály Köntös[1] – Eszter Tarsoly[2 3]

[1]University of the National Education Commission, Krakow
[2]University College London
[3]Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary

kontos.mihaly@doktorant.uken.krakow.pl

The proposed paper explores the responsibility of translators in conveying non-canonical voices as they "speak for others" in their interlingual and intercultural mediating role. Our primary data comes from texts written in Hungarian by Romani-Hungarian bilinguals whose language practices are subject to raciolinguistic prejudice. In collaboration with members of the local majority (monolingual Hungarian speakers) and researchers based in university settings (students and academics), the Romani-Hungarian bilingual participants write and edit the periodical entitled Duj Dzséne – Ketten 'two together', publishing articles of various genres on the perceptions and aspirations underpinning everyday life in a post-industrial small-town setting. Locally-embedded texts from these varied genres are translated into English for a potentially global audience by translators based mostly at English-medium universities in Europe and the UK. Our secondary data comes from translatorial debates about linguistic choices and the ethical responsibilities involved in them.

Voice has various interpretations in translation studies, including references to the translator's distinctive presence in the target text. Similar to implied authors, translators select, arrange, and combine language- and discourse-segments in the target text, re-formulating and re-contextualising the power dynamics in the social and cultural worlds embodied in the original text. In contexts such as ours, this has ethical implications for translators in two areas: 1. the representation of translingual data involving fluid shifts between components of Romani-Hungarian bilinguals' linguistic repertoire, testifying to linguistic creativity and crossing, whose rendering in the target language is problematic because of the normativity involved in non-foreignizing translation practices; 2. the treatment of "key words" for which even assumed equivalents are lacking because of cultural, social, and political mismatches between the source and target language. Through examples illustrating the translator's dilemmas, we elucidate the social responsibilities involved in the linguistic choices translators make, reflecting their contextually embedded and socio-culturally engrained frames of interpretation.

Keywords: foreignization; translation dilemmas; translatorial ethics; translators' responsibility; voice in translation

LINGUISTIC CONCEPTUALIZATION OF POST-COVID IN HUNGARIAN MASS COMMUNICATION

Ágnes Kuna[1] – Thomas A. Williams[2]

[1]ELTE Eötvös Loránd University
[2]University of Szeged

kuna.agnes@btk.elte.hu

(The presentation belongs to "Post Covid-19 and agency in the mass media" panel.)

According to the WHO, the post-COVID-19 condition is defined as the persistence or development of novel symptoms three months after the first COVID infection, with approximately 10–20% of people infected by SARS–CoV-2 potentially developing post-COVID. Research also shows that our understanding of this disease is determined by how it is framed by patients, healthcare professionals and institutions.

As part of an international project, this study investigates the linguistic representation of the post-COVID-19 condition in Hungarian-language (not translated) mass communication. It explores linguistic aspects of how the health condition is labelled and framed as well as linguistic markers of identity and agency, including power and markedness, semiotic processes of identification, and tactics of intersubjectivity.

This pilot study examines certain linguistic features of post-COVID based on various discourse genres primarily in video form, such as podcasts, internet self-narratives, experiential narratives and general-interest science programs. It uses two broad frameworks: (1) cognitive linguistics and cognitive semantics and (2) linguistic anthropology. Currently, 25 discourses in Hungarian are available.

The main research questions are:

1) What linguistic labels appear to denote the post-COVID-19 condition in different discourses?

2) What metaphors and metonymies are used to conceptualise the post-COVID-19 condition?

3) How do participants manifest power and markedness in their narratives?

4) What semiotic processes of identification are demonstrated?

5) What tactics of intersubjectivity are exhibited?

Preliminary findings suggest that figurative language use plays a major role in framing the post-COVID condition (e.g. 'brain will' and 'reduced mode'). It is also clear that the everyday(ish) and scientific(ish) nature of the discourse has an impact on the conceptualization of post-COVID in the language. We have likewise noted that participants express agency in a

fascinating range of ways and that they use illegitimation to support/undermine what they (may) see as the hegemonic power of the healthcare system.

Keywords: Hungarian Mass Media; Post COVID-19

MIND THE GAP: A SEMIOTIC AND PRAGMATIC ANALYSIS OF A SET OF BILINGUAL PASSENGER INFORMATION POSTERS IN BUDAPEST

Erkan Külekçi

Kastamonu University; ELTE Eötvös Loránd University

ekulekci@btk.elte.hu

This study investigates the communicative effectiveness of bilingual (Hungarian and English) passenger information posters in Budapest's city centre public transportation system, using a combined framework of semiotics and intercultural pragmatics. As urban environments become increasingly multilingual and mobile, the clarity and cultural accessibility of public signage becomes a matter of social responsibility, particularly for temporary or foreign users such as tourists, migrants, or international students. This research analyses a purposive sample of bilingual posters introduced in 2015 that are still in use in public transport in central Budapest.

Through semiotic analysis, the study aims to examine how visual elements (icons, colour typography and layout) interact with text to convey meaning across languages. Simultaneously, using intercultural pragmatics, it will explore whether the English translations reflect culturally appropriate speech acts, tone, and expectations of politeness and clarity or whether pragmatic mismatches lead to confusion or reduced communicative impact.

The study is expected to uncover both practical and relatively problematic examples of bilingual communication, offering insights into how public signage can promote or hinder inclusive communication in public transport contexts. These findings can shed light on the practical ways in which language and design work together to meet the needs of the diverse public. Therefore, the study contributes to the broader goals of socially responsible linguistics by highlighting how everyday public texts can shape access, comprehension, and linguistic equity in multicultural urban environments. The study also explores the pedagogical potential of such posters as authentic materials in English Language Teaching (ELT), particularly in areas such as intercultural communication and pragmatic awareness.

Keywords: bilingual communication; English language teaching; pragmatics; semiotics; public signage

URBAN–RURAL DIVIDES IN HUNGARIAN BILINGUAL EDUCATION: INSIGHTS FROM AN EXPLORATORY STUDENT QUESTIONNAIRE

Ádám Lajtai

ELTE Eötvös Loránd University

lajtai.adam@btk.elte.hu

Bilingual secondary education in Hungary has been characterized as elite education (Vámos, 2016), yet such schools vary significantly depending on their geographic and social contexts. This variance becomes particularly relevant in light of seminal research indicating that urban students, due to greater exposure to English-language media and cultural influences, as well as socioeconomic differences, tend to exhibit higher levels of motivation and more favorable attitudes toward learning English (e.g., Dörnyei et al., 2006; Lamb, 2012; You & Dörnyei, 2016). In Hungary, which currently is home to 73 bilingual secondary schools, it can be said that institutions serve privileged urban populations, while others operate in rural or socioeconomically disadvantaged areas, suggesting that bilingual education is far from homogeneously elite. The study builds on prior interview-based research with teachers (Author, in-press) from three different schools, which revealed diverging perceptions of student motivation and the role of bilingual education in promoting social mobility across the three contexts. The current study presents findings from an exploratory questionnaire study conducted with 10th-grade students (N = 97) from three bilingual secondary schools located in different urban / rural settings with varied socioeconomic backgrounds. The questionnaire examined students' language learning experiences, motivation, access to and engagement with English outside of school (extramural English), and their attitudes toward language learning and English speakers. Group comparisons (t-tests, ANOVA) and regression analyses reveal significant effects of both school location and socioeconomic background on said variables. The findings highlight locally-situated differences and should be able to inform discussions on language education policy with an emphasis on access to bilingual programs.

Keywords: bilingual education; EFL; individual differences; language education policy; socioeconomic background

References:

Dörnyei, Z., Csizér, K., & Németh, N. (2006). *Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective*. Multilingual Matters.

Lamb, M. (2012). A self system perspective on young adolescents' motivation to learn English in urban and rural settings. *Language learning, 62*(4), 997–1023.

Mearns, T., de Graaff, R., & Coyle, D. (2020). Motivation for or from bilingual education? A comparative study of learner views in the Netherlands. *International journal of bilingual education and bilingualism, 23*(6), 724–737.

Vámos, Á. (2016). *Kétnyelvű oktatás Magyarországon: Tannyelvpolitika, tannyelvpedagógia*. MTA Doktora Pályázat.

You, C., & Dörnyei, Z. (2016). Language learning motivation in China: Results of a large-scale stratified survey. *Applied linguistics, 37*(4), 495–519.

A DISKURZUSELEMZÉS ESZKÖZTÁRÁNAK ALKALMAZÁSI KIHÍVÁSAI JELNYELVI MEGNYILATKOZÁSOK ELEMZÉSÉBEN

Mocsári Bernadett

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola

mocsari.betti@gmail.com

Egy interakción belül számos szervezőerő működik. A megnyilatkozó személy folyamatosan pozícionálja magát a diskurzusban nyelvi repertoárjából megjelenő megoldásai által, az interakció célja pedig a közös jelentésalkotás (Levinson, 2006; Tannen, 1993). Ezek a megoldások számos megközelítésben értelmezhetők, többek között stílus (Bartha & Hámori, 2021) és a diskurzustípusok (Tátrai, 2011) dimenzióin keresztül, különös tekintettel arra, hogy milyen igazodási jelenségek merülnek fel a közös jelentéskonstruálás érdekében. A hangzó nyelven folyó interakciók nyelvi gyakorlatai is meglehetősen heterogén képet mutatnak, ez jelnyelven sincs másként – vizsgálatukban azonban a nyelv sajátosságaiból adódóan jóval több kihívás merül fel. Hiszen a beszélt nyelvi interakciók is multimodálisak, ám jelnyelven a vizualitás sokkal nagyobb szerepet játszik a jelentésalkotásban.

Bár a diskurzuselemzés szempontrendszerei alapvetően hangzó nyelvek vizsgálatán alapulnak, eszköztáruk alkalmas lehet a jelnyelvi interakciók elemzésére is. Az előadás központi kérdése, hogy milyen formában alkalmazhatók, és milyen kihívások merülnek fel a vizuális-geszturális modalitásból adódóan.

A diskurzusban résztvevő személyek nyelvi háttere (pl. melyik siketiskolában tanult), közösségben betöltött szerepe (tolmács, szülők halló gyermeke, közösségszervezésben vállalt szerepe stb.) is fontos szerepet játszhat az interakciós mintázatok alakulásában, kihat a nyelvi repertoár felhasználási módjára. A nyelvi repertoár diskurzusban történő változatos, igazodó használata mintázatokba rendeződhet, amelyekhez egyes jelnyelvhasználó közösségekben attitűdök kapcsolódnak (Geraci et al., 2015; Quinto-Pozos et al., 2020; Stamp et al., 2014).

A Magyar Tudományos Akadémia kutatócsoportjainak bemutatkozó szövegeihez készült – native siket személy által fordított – jelnyelvi adaptációkból kettőt választottam: a NyelvEsély és az MTA-SZTE Ének-Zene szakmódszertani kutatócsoportét. Ezt a két videót ELAN szoftveren annotálom, kvalitatív vizsgálat alá vetem. A lejegyzés önmagában számos kihívást vet fel, hiszen magyar nyelven történik; az egyes jelek magyar megfelelővel történő párosítása pedig döntések sorozata elé állítja az annotátort. Az előadás során ismertetem a lejegyzési problémákat és a két eltérő téma köré szerveződő nyelvhasználati mintázatokat.

Az előadás jelnyelvi interakciók mélyebb megismerésére törekszik. Ez nemcsak szükséges ahhoz, hogy további kutatásokat megalapozva jobban megismerjük a magyar jelnyelv működését, de nélkülözhetetlen a tolmácsképzések, illetve a jelnyelvi nyelvvizsga anyagainak kidolgozásában.

Kulcsszavak: diskurzuselemzés; jelentéskonstruálás; jelnyelv; multimodalitás; nyelvi repertoár

Hivatkozások:

Bartha, Cs., & Hámori, Á. (2021). Stílus a szociolingvisztikában, stílus a diskurzusban. Nyelvi variabilitás és társas jelentések a szociolingvisztika társas-konstruktivista stílusvizsgálataiban. In Kontra M. & Borbély A. (Eds.), *Tanulmányok a budapesti beszédről a Budapesti Szociolingvisztikai Interjú alapján* (pp. 261–296). Gondolat Kiadó.

Geraci, C., Bayley, R., Cardinaletti, A., Cecchetto, C., & Donati, C. (2015). Variation in Italian Sign Language (LIS): The case of wh-signs. *Linguistics, 53*, 125–151.

Levinson, S. C., Enfield, N. J. (2006). *Roots of Human Sociality: Culture, Cognition and Interaction*. Berg.

Quinto-Pozos, D., Müller de Quadros, R., & Maynard, B. (2020). Reference switching in sign and speech: grammatical and discourse features across modalities within signed-to-spoken language interpretation. *Revista Linguistica, 16*(3), 274–310.

Stamp, R., Schembri, A., Fenlon, J., Rentelis, R., Woll, B., & Cormier, K. (2014). Lexical variation and change in British Sign Language. *PLoS One, 9*(4), e94053.

Tannen, D. (1993). The relativity of linguistic strategies. In D. Tannen (Ed.), *Gender and conversational interaction* (pp. 165–188). Oxford University Press.

Tátrai, Sz. (2011). *Bevezetés a pragmatikába – Funkcionális kognitív megközelítés*. Tinta Kiadó.

ÁGENCIA A HÁBORÚS VESZTESÉGEK KONSTRUÁLÁSÁBAN – HÍRADÁSOK KONTRASZTÍV VIZSGÁLATA

Modrián-Horváth Bernadett

Szegedi Tudományegyetem

bernadett.modrianhorvath@gmail.com

Az előadás az ágencia megjelenítését vizsgálja háborús veszteségek megkonstruálásának diskurzusaiban, egy kontrasztív (angol, német és magyar) háborús híradásokból összeállított korpuszon. Az ágencia megjelenítése a diskurzuselemzés centrális témái közé tartozik (vö. Fairclough, 1989, Baker & Ellece, 2011), tárgyalása a veszteségek okozásának legitimációját veszi célkeresztbe. A kérdés vizsgálatával közelebb juthatunk a háború jelenségének társadalmi megítéléséhez, a mindenkori áldozatokkal érzett empátia/szolidaritás és a veszteség okozásának legitimációja között feszülő ellentétek bemutatása által.

Nyelvi szempontból az ágencia mértéke a szereplők nyelvi megkonstruálásának és a (tágan értelmezett) igenem árnyalatainak bonyolult összjátékának eredménye. Egyrész pontosításra szorul az a kérdés, hogy a passzív használata mennyiben jelent valódi alternatív konstruálási módot az aktív igenemhez képest (sokszor nem láthatunk valódi aktív alternatívát még akkor sem, ha az igető alapjelentésében tranzitív, l. Eroms, 1981), azaz milyen kontextusokban "leplez" intencionális ágenst és mikor inkább mediális jellegű (l. Modrián-Horváth, 2022). Másrészt reflektálni kell az ágencia különböző dimenzióira (vö. Primus, 2012), melyek a technizált világban egyre átláthatatlanabb működési mechanizmusoknak felelnek meg.

Az előzetes vizsgálatok alapján a háborús veszteségekről szóló híradásokban többnyire olyan mintázatok találhatók, mint a az emberölés intézményesített formáiban (vö. Bunnag & Chaemsaithong (2023) tanulmányát a kivégzéssel kapcsolatban), azaz az ágencia elmosása jellemző. Egyes, jól körülírható esetekben más (bűnügyi szövegekre jellemző, explicit ágencia, l. Nyrhinen, 2024) mintát követnek a híradások. A kvalitatív korpuszelemzés támaszkodik a keretszemantikára és az azon alapuló Framenet eredményeire is. Az előadás vizsgálja azt is, hogy mennyiben figyelhetők meg konvergens tendenciák a három vizsgált nyelv korpuszában.

Kulcsszavak: ágencia; diskurzuselemzés; korpuszelemzés; passzív; háború

Hivatkozások:

Baker, P., & Ellece, S. (2011). *Key terms in discourse analysis*. Continuum International Pub. Group.

Bunnag, O., & Chaemsaithong, K. (2023). Linguistic purification of violence in the press: a comparative critical discourse analysis of execution news. *Humanit Soc Sci Commun, 10*. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02088-w

Eroms, H.-W. (1981). Aktiv erster und zweiter Stufe. In M. Kohrt & J. Lenerz (Eds.), *Sprache: Formen und Strukturen* (pp. 129–140). De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783111355177.129.

Fairclough, N. (1989). *Language and power*. Longman.

FrameNet https://framenet.icsi.berkeley.edu/

German FrameNet https://framenet-constructicon.hhu.de/

Modrián-Horváth, B. (2023). *Die Krise ist überwunden. Das Passiv in medialer Funktion* [konferencia-előadás]. Diskursive Bearbeitung von Krisen in den letzten 50 Jahren in Deutschland und in Ungarn, Budapest, ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem.

Nyrhinen, S. (2024). *Representation of perpetrator agency in true crime podcasts. A discourse analysis* [Mesterszakos szakdolgozat, University Tampere].

INVESTIGATING THE INFLUENTIAL FACTORS OF SECONDARY SCHOOL LEARNERS' CLASSROOM WILLINGNESS TO COMMUNICATE IN AN L3 CONTEXT

Zsófia Molnár

ELTE Eötvös Loránd University

molzsofia@student.elte.hu

The increasing interest in exploring willingness to communicate within the language classroom has yielded numerous valuable research studies in the field of SLA; however, the issue of multilingualism has been scarcely investigated (Robson, 2015; Henry et al., 2021). This paper outlines an ongoing pilot study aimed at developing a research instrument that examines L3 willingness to communicate in the language classroom, focusing specifically on oral communication. One rationale for studying multilingual learners is that, in Hungary, secondary school learners (excluding vocational schools) are required to learn a second foreign language; nonetheless, the field of multilingual learning remains underexplored (Öveges & Csizér, 2021). The research question is as follows: What individual and situational factors influence secondary school learners' willingness to communicate in an L3 context? To address this, fifty Hungarian secondary school learners were asked to complete a questionnaire designed to investigate factors that can affect WTC when learning a second foreign language. The questionnaire examined factors such as personality, interlocutor, classroom dynamics, self-efficacy, speaking activities, and communicative competence. Since the research is still in progress, the main findings cannot be presented in this abstract. However, the questionnaire piloted in this study will inform a future project involving a larger population to gain a deeper understanding of the topic.

Keywords: communication; language pedagogy; multilingualism; speaking development; WTC

References:

Henry, A., Thorsen, C., & MacIntyre, P. D. (2021). Willingness to communicate in a multilingual context: part one, a time-serial study of developmental dynamics. *Journal of Multilingual and Multicultural Development, 45*(4), 937–956. https://doi.org/10.1080/01434632.2021.1931248

Robson, G. G. (2015). The Relationship between WTC and Oral Proficiency Measurements in the Study Abroad Context. *International Education Studies, 8*(12), 56. https://doi.org/10.5539/ies.v8n12p56

Öveges, E., & Csizér, K. (Eds.). (2021). *Vizsgálat a köznevelésben folyó idegennyelv-oktatás kereteiről és hatékonyságáról: Kutatási jelentés*. Oktatási Hivatal. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/sajtoszoba/nyelvoktatas_kutatasi_jelentes_2018.pdf

A TÖRTÉNETMESÉLÉS JELLEMZŐI ÓVODÁS KORBAN A SZOCIOÖKONÓMIAI SAJÁTOSSÁGOK TÜKRÉBEN

Murányi Sarolta – Zemán Andrea Anna – Bóna Judit

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

bona.judit@btk.elte.hu

Különböző szociolingvisztikai és pedagógiai kutatások már évtizedekkel ezelőtt, és napjainkban is igazolták, hogy a szociálisan hátrányos helyzet megfelelő segítség és fejlesztés nélkül meghatározó szerepet játszik a nyelvi és tanulási készségek fejlődésében. A vizsgálatok leginkább az anya iskolai végzettségének hatását hangsúlyozzák (Dollaghen, 1999), a hazai kutatások pedig szintén kimutatták, hogy a társadalmi státusz nagymértékben befolyásolja az iskolai teljesítményt (Józsa & Steklács, 2009). Egy friss magyar tanulmány szerint a szocioökonómiai sajátosságok kisiskolás korban az olvasás elsajátítás sikerességére is hatással vannak (Sipos, 2022).

Nemzetközi és hazai eredmények alapján a hátrányos helyzetű gyermekek nyelvi készségei gyakran elmaradást mutatnak a szókincs, a narratív készségek és a beszédfeldolgozás terén is (Hódi & Tóth, 2016; Mozzanica et al., 2016; Szántó, 2017). Mivel a narratív készség fejlődése szoros kapcsolatban áll a kognitív és iskolai teljesítménnyel (Applebee, 1978; Stein & Glenn, 1980; Hedberg & Westby, 1993).

Kutatási célunk, hogy megvizsgáljuk milyen jellemzői vannak a hátrányos helyzetű gyermekek történetmesélésének, és miben térnek el az nem hátrányos helyzetű társaikétól.

A vizsgálatban 13 szociálisan hátrányos helyzetű és 13 nem hátrányos helyzetű, tipikus fejlődésű 6-7 éves gyermek vett részt. A gyermekek egy képsor alapján meséltek történetet, a hangfelvételeket lejegyeztük, majd megvizsgáltuk a szövegek nyelvi komplexitását (MLU szám), a megnyilatkozások és a különböző szavak számát, valamint a történetekben szereplő tartalmi elemeket (pl. szereplők megnevezése, alaphelyzet, érzelmek, gondolatok, megfogalmazása) is vizsgáltuk.

Eredményeink szignifikáns különbségeket mutattak a két csoport között mind a nyelvi komplexitás, mind a tartalmi elemek tekintetében.

Az eredmények felhívják a figyelmet a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek narratív készségeinek célzott fejlesztésének szükségességére, amely az iskolai sikeresség szempontjából is kiemelt jelentőségű.

Kulcsszavak: történetmesélés; MLU-szám; nagycsoport, spontán beszéd

Hivatkozások:

Applebee, A. N. (1978). *The child's concept of story: Ages two to seventeen*. University of Chicago Press.

Dollaghan, C. A., Campbell, T. F., Paradise, J. L., Feldman, H. M., Janosky, J. E., Pitcairn, D. N., & Kurs-Lasky, M. (1999). Maternal education and measures of early speech and language. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 42(6), 1432–1443. https://doi.org/10.1044/jslhr.4206.1432

Hedberg, N. L., & Westby, C. E. (1993). *Analyzing storytelling skills: Theory to practice*. Communication Skill Builders.

Hódi, Á., & Tóth, E. (2016). A különböző szocioökonómiai státuszú tanulók iskolakezdéskor mért elemi alapkészségeinek és a későbbi szövegértés teljesítményének alakulása az óvodában eltöltött évek tükrében. *Iskolakultúra, 26*(9), 51–72. https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2016.9.51

Józsa, K., & Steklács, J. (2009). Az olvasástanítás kutatásának aktuális kérdései. *Magyar Pedagógia, 109*(4), 365–397.

Mozzanica, F., Ambrogi, F., Salvadorini, R., Sai, E., Pozzoli, R., Barillari, M. R., Scarponi, L., & Schindler, A. (2016). The Relationship between Socioeconomic Status and Narrative Abilities in a Group of Italian Normally Developing Children. *Folia Phoniatr Logop., 68*(3),134–140. https://doi.org/10.1159/000452443

Sipos, Zs. (2022). Szocioökonómiai sajátosságok hatása az olvasástechnika elsajátítására második évfolyamos tanulók vizsgálata alapján. *Anyanyelv-pedagógia, 15*, 1–20. https://doi.org/10.21030/anyp.2022.3.1

Stein, N. L., & Glenn, C. (1979). An analysis of story comprehension in elementary school children. In R. O. Reedle (Ed.), *New directions in discourse processing* (pp. 53–120). Ablex Publishing.

Szántó, A. (2016). *Beszédfeldolgozási folyamatok változásai a fejlesztés függvényében* [Doktori disszertáció, ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar].

A TUDOMÁNYOS SZÖVEGEK OLVASÁSÉRTÉSÉNEK A VIZSGÁLATA ELSŐÉVES EGYETEMI HALLGATÓK KÖRÉBEN

Murányi Sarolta Hilda[1 2] – Deme Andrea[1 3 4] – Gonda Zsuzsa[1]

[1]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[2]Semmelweis Egyetem
[3]MTA–HUN-REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[4]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont

muranyi.sarolta@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

Az elsőéves egyetemi hallgatók számára a tudományos szövegek megértése alapvető fontosságú a sikeres tanulmányokhoz. A hazai és a nemzetközi kutatások azt mutatják, hogy az elsőéves egyetemi hallgatók jelentős részének kihívás a komplex tudományos szövegek értelmezése. A kutatás célja felmérni, hogy milyen az elsőéves egyetemi hallgatók szövegértési teljesítménye tudományos szövegek olvasásakor, valamint meghatározni, hogy melyik szövegértési szinten milyen szövegfeldolgozási műveletek jelentenek nehézséget az értelmezési folyamatban. A kutatás egy saját fejlesztésű online mérőeszköz segítségével vizsgálja az elsőéves egyetemi hallgatók szövegértését. A mérőeszköznek része egy tudományos szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatsor, amely megoldásához különböző szövegértési szinteken megjelenő szövegértési műveleteket kell végrehajtani. A vizsgálat három szövegértési szintet különít el egymástól: 1. szint: szó szerinti információfeldolgozás; 2. szint: összefüggések felismerése és következtetések levonása; 3. szint: a szöveg kritikai értékelése és a szövegszerkezet elemzése. A 2024/2025-ös tanévben zajló mérésen összesen 262 fő elsőéves, jellemzően bölcsészettudományi és bölcsésztanári szakokon tanuló hallgatók vettek részt. A résztvevők szövegértési teljesítménye várhatóan 50% felett alakul, ami a szövegértési szinteket tekintve azt jelenti, hogy az 1. szinten jól teljesítenek a hallgatók, viszont a komplexebb műveletek elvégzésében, a 2. és 3. szinten már kevésbé hatékonyak a szövegfeldolgozásban. Az eredmények arra is rámutatnak, hogy az egyes szövegértési szinteken melyek azok a műveletek, amelyek elvégzése nehézséget jelent, lehetővé téve egy szövegértést fejlesztő, adaptív tanulási útvonalakat kínáló e-learning kurzus kidolgozását a hallgatók számára.

Kulcsszavak: fejlesztés; mérés; olvasásértés; szövegértés; tudományos szöveg értése

Hivatkozások:

Brusilovsky, P., & Peylo, C. (2003). Adaptive and intelligent web-based educational systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 2–4*, 159–172.

Cabrera-Pommiez, M., Lara-Inostroza, F., & Puga-Larraín, J. (2021). Evaluación de la lectura académica en estudiantes que ingresan a la educación superior. Ocnos. *Revista de estudios sobre lectura, 20*(3).

Chang, L., Wang, Y., Liu, J., Feng, Y., & Zhang, X. (2023). Study on factors influencing college students' digital academic reading behavior. *Frontiers in Psychology, 13*.

de la Peña, C., & Luque-Rojas, M. J. (2021). Levels of reading comprehension in higher education: Systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology, 12*.

Hebert, M. (2016). *An examination of reading comprehension and reading rate in university students* [kézirat].

Hódi, Á., & Tóth, E. (2019). Elsőéves egyetemi hallgatók szövegértés-fejlettsége és olvasási attitűdjei. *Iskolakultúra, 29*(1), 55–67.

Molnár, É., & Gál, Z. (2019). Egyetemi tanulmányaikat megkezdő hallgatók tanulási mintázata és tanulói profilja. *Iskolakultúra, 29*(1), 29–41.

KÖZÉPISKOLAI TANULÓK FELOLVASÁSÁNAK ÉS SPONTÁN BESZÉDÉNEK TEMPORÁLIS JELLEMZŐI

Németh András

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program

neand97@gmail.com

A középiskolai tanulók beszédének vizsgálata napjainkban több szempontból is fontos. Egyfelől a nyelvhasználat sajátosságai (szókincs, grammatikai szerkezetek, pragmatikai tudatosság), másfelől a beszéd temporális változásai is elemezhetővé válnak. A kutatás célja a középiskolás tanulók felolvasásában és spontán beszédében megfigyelhető temporális jellemzők vizsgálata és összehasonlítása. Az első vizsgált beszédtípus, az olvasás a tanulás egyik alapvető feltétele. A középiskolába járó tanulók számára elvárás, hogy hangosan is jól tudjanak olvasni. A másik beszédtípus, a spontán beszéd a hétköznapi kommunikáció leggyakoribb beszédtípusa.

A kutatás megkezdése előtt a következő kérdések merültek fel:

1) A felolvasás és a spontán beszéd esetében milyen számszerű eredmények (átlag, szórás, minimum, illetve maximum) vannak a beszédtempó, az artikulációs tempó, a szünetszám, a szünetgyakoriság és a szünetarány esetében?

2) Milyen temporális hasonlóságok és eltérések figyelhetők meg a vizsgált beszédtípusok esetében?

3) A korábbi vizsgálatok eredményeivel összehasonlítva (Bóna Judit, 2014. Temporal characteristics of speech: The effect of age and speech style. *The Journal of the Acoustical Society of America.*) a 16-17 évesek vagy a fiatal felnőttek beszédtempója gyorsabb?

Hipotézisek: 1) A felolvasásban és a spontán beszédben tartott szünetek hossza és gyakorisága eltérő eredményt mutat. 2) A kutatásban részt vevő középiskolás tanulók spontán beszéde nagy valószínűséggel gyorsabb, mint a felolvasásuk. 3) A középiskolások felolvasásában és spontán beszédében megfigyelt beszédtempó a fiatal felnőttekéhez képest gyorsabb.

A kutatásban 20 tizenhat és tizenhét év közötti, 10. évfolyamos tanuló vett részt. A diákok először a BEA adatbázisban is szereplő szöveget (Méreg vagy vitamin?) olvasták fel, majd egy megadott téma kapcsán beszéltek spontán. A felolvasásról és a spontán beszédről diktafonos hangfelvétel készült. A beszédek annotálásához a Praat programot használtam.

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a tanulók beszédének temporális jellemzői összefüggenek az adott beszédtípussal. Jól látható, hogy az adott beszédtípus befolyásolja a temporális és szünettartási jellemzőket.

Kulcsszavak: felolvasás; középiskolai tanulók; spontán beszéd; temporális jellemzők

PEDAGÓGUSOK REJTETT NYELVI VÉLEKEDÉSEINEK VIZSGÁLATA

Németh Miklós – Molnár-Nagy Lídia

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Magyar Nyelvészeti Tanszék

nicola@hung.u-szeged.hu

Előadásunkban egy nagyobb kutatási projekt (*Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén – Perceptuális dialektológiai vizsgálat,* Berente és mtsai 2023*)* részeredményeibe engedünk bepillantást. A vizsgálat és előadásunk elméleti hátterét a perceptuális dialektológia egyik központi fogalma, a nyelvi vélekedések (*language regard*) adja. (A fogalomra lásd Preston, 2010, 2017) adja. A vizsgálatban arra a kérdésre is keressük a választ, hogy milyen nyelvi nézeteket közvetítenek az általános iskola első és nyolcadik osztályában tanító pedagógusok diákjaik felé. A kérdéskört jelen előadásunkban főként abból a szempontból vizsgáljuk, hogyan jelenik meg a helyi nyelvjárás és a sztenderd nyelvváltozat a pedagógusok metanyelvi gondolkodásában. Fő kutatási kérdésünk az, hogy a megkérdezett pedagógusok rejtett nyelvi vélekedései mennyiben mutatják a standard ideológia és mennyiben a nyelvi pluralizmus hatását. (Megjegyzendő, hogy nyílt vélekedéseik nem utalnak a nyelvi standardizmusra, erről l. Németh & Sinkovics, megjelenés alatt.) Hipotézisünk szerint az implicit vélekedésekben kevésbé jelenik meg a nyelvi pluralizmus, egyszersmind jobban megmutatkozik a standardizmus ideológiája.

Előadásunkban a kutatásban érintett 30 pedagógus (15-15 alsó- és felső tagozaton tanító) implicit nyelvi vélekedéseit mutatjuk be, melyeket ügynökvizsgálati módszerrel kíséreltünk meg felszínre hozni. A strukturált szociolingvisztikai interjúk részeként Szeged környéki *ö*-ző nyelvjárást és sztenderd nyelvváltozatot képviselő hangmintákat (és beszélőket) ítéltettünk meg velük: egy foglalkozási skálán kellett elhelyezniük a beszélőt, valamint megítélniük annak iskolázottságát. A tesztek az eredményeit kvantitatív módszerrel dolgoztuk fel. Az elemzés kvalitatív részében a feladatmegoldás során rögzített spontán metanyelvi megjegyzéseket és kommentárokat vizsgáljuk, amelyek érzékletesen fedik fel a beszélőknek a nyelvi változatossággal és a nyelvváltozatokkal kapcsolatos elképzeléseit.

Az alkalmazott vizsgálati eszközzel feltárt eredmények jelentősen befolyásolhatják a pedagógusok nyelvi vélekedéseiről explicit megnyilatkozásaik alapján alkotott képet, ennélfogva kutatás-módszertani tanulságokkal is szolgálhatnak.

Kulcsszavak: általános iskola; helyi nyelvjárás; nyelvi vélekedés; sztenderd nyelvváltozat; ügynökvizsgálati módszer

Az előadás megtartását és a tanulmány megírását az NKFIH K138827 számú, Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén – Perceptuális dialektológiai vizsgálat című pályázata támogatta.

Hivatkozások:

Berente, A., Kontra, M., Németh, M., Schirm, A., & Sinkovics, B. (2023). Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén. *Hungarológiai Közlemények 2023 (XXIV), 4*, 81–88.

Németh, M., & Sinkovics, B. (megjelenés alatt). Regional Dialect Use in Schoool and Teachers in Southeast Hungary. In *Hungarian Studies Yearbook 2025*. BBTE.

Preston, D. R. (2010). Variation in Language Regard. In P. Gilles, E. Zeigler, & J. Scharloth, (Eds.), *Variatio delectat* (pp. 7–27). Peter Lang.

Preston, D. R. (2017). The Perception of Language Differences: Why should we care? In Benő A. & Fazekas N. (Eds.), *Élőnyelvi kutatások és a dialektológia* (pp. 11–26). Erdélyi Múzeum Egyesület.

ENGAGEMENT FEATURES IN PRIMARY SCHOOL TEXTBOOK DISCOURSE: INSIGHTS FROM TWO DISCIPLINES

Visnja Pavicic Takac[1] – Ivana Trtanj[2]

[1]University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences, Croatia
[2]University of Osijek, Faculty of Education, Croatia

vpavicic@ffos.hr

In contemporary education, textbooks maintain their prominent social function as a source of the authorized version of human knowledge and culture (De Castell et al., 1989, p. 7). As such, they should not only provide the learning material but also foster development of disciplinary literacy, that is, teach learners how to engage with texts to construct meaning, interpret, and critically evaluate the material (Moje, 2015; Shanahan & Shanahan, 2008) in the way that experts in the field would. The lexico-grammatical structures performing the aforementioned functions are the focus of the present study, which is based on the thus far largely neglected texts appearing in primary school textbooks. The analysis is conducted on the subcorpora of 5th-grade science and history primary school textbooks, which are part of the Croatian primary school textbooks corpus (1,718,125 words) compiled within the RAPID project (HRZZ-IP-2024-05-2755). The analysis focuses on explicit ways of engaging learners, specifically questions, directives, and pronouns, which in discourse analysis is considered part of interactional metadiscourse (cf. Hyland, 2019). Interactional metadiscourse refers to the ways writers "conduct interaction by intruding and commenting on their message" and "involve readers by allowing them to respond to the unfolding text" (Hyland, 2019, p. 58). Results show that history textbooks contain more questions, directives, and pronouns or other morphological markers of involvement than science textbooks. A more detailed comparison points to features characterizing specific disciplinary literacies. For example, questions and directives in history textbooks invite learners to analyze primary sources or consider multiple perspectives, while those in science textbooks invite them to provide scientific argumentation. The presence of explicit engagement features that go beyond the informational text elements reflects the authentic procedures of disciplinary experts and thus contributes to learners' emerging disciplinary literacy skills.

Keywords: corpus analysis; disciplinary literacy; engagement markers; interactional metadiscourse; textbook texts

References:

De Castell, S., Luke, A. & Luke, C. (1989). *Language, authority and criticism. Readings of the school textbook*. Falmer Press.

Hyland, K. (2019). *Metadiscourse. Exploring Interaction in Writing*. Bloomsbury.

Moje, E. B. (2015). Doing and teaching disciplinary literacy with adolescent learners: A social and cultural enterprise. *Harvard Educational Review, 85*(2), 254–278.

Shanahan, T., & Shanahan, C. (2008). Teaching disciplinary literacy to adolescents: Rethinking content-area literacy. *Harvard Educational Review, 78*(1), 40–59.

EXAMINING LINKS BETWEEN EMOTIONS, MOTIVATION AND ENGAGEMENT IN L2 LEARNING: THE CASE OF POLISH SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Mirosław Pawlak

Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland

pawlakmi@amu.edu.pl

Research into positive and negative emotions in second language (L2) learning has gained momentum over the last decade. Numerous studies have examined specific emotional reactions (e.g., anxiety, boredom, enjoyment, curiosity, hope, shame), links between these emotions and other factors and, less frequently, their effect on L2 attainment (e.g., Dewaele & MacIntyre, 2014; Dewaele & Proietti, 2020; Dewaele et al., 2023; Kruk & Pawlak, 2022; Li & Wei, 2023; Pawlak et al., 2022; Plonsky et al., 2022). However, such research has primarily involved university students. This study aimed to fill this gap by exploring relationships between two positive (curiosity and enjoyment) and two negative (anxiety and boredom), motivation and engagement among Polish 1200 secondary school learners. The data were collected by means of short versions of existing and newly developed tools focusing on the four emotions, as experienced in the classroom (e.g., Botes et al., 2021, 2022; Mahmoodzadeh & Khajavy, 2019; Pawlak et al., 2020, 2022), engagement was tapped through the questionnaire developed by Khajavy (2021) and motivation was measured through the scale created by Piniel and Csizér (2015). The data were analyzed quantitatively through PLS SEM. It was found that motivation and the two positive emotions enhanced engagement while the two negative emotions hampered it. One particularly interesting finding was that boredom tends to increase anxiety levels. The results serve as a basis for some pedagogical recommendations.

Keywords: engagement; motivation; positive and negative emotions; secondary school

A KULTURÁLIS TUDATOSSÁG FEJLESZTÉSE A NÉMET MINT IDEGEN NYELV ÓRÁN. EGY NEMZETKÖZI PROJEKT EREDMÉNYEI

Perge Gabriella

ELTE BTK Germanisztikai Intézet

perge.gabriella@btk.elte.hu

Az intézményes idegennyelv-oktatás a mai korban számos feladat és kihívás előtt áll. A nyelvoktatás egyik fő feladata a tanulói kompetenciák sokrétű fejlesztése. A nyelvi és interkulturális kompetencia, valamint a szövegkompetencia fejlesztésén túl az intézményes idegennyelv-oktatásnak is reagálnia kell a globalizált világban a klímaváltozás okozta nehézségekre és a tanulókat tudatos cselekvésre kell felkészíteni a fenntartható jövőben való boldogulás érdekében. Így a nyelvoktatásnak egyik fontos és új feladata a kulturális tudatosság kialakítása és fejlesztése. Ezt a gondolatot karolta fel a 2022-ben nyolc partner közreműködésével elindult *CultureNature Literacy (CNL): Schulische Schlüsselkompetenzen für Europas Zukunftsgestaltung im Anthropozän* nevet viselő nemzetközi Erasmus+ projekt is (https://cnl.ph-noe.ac.at/). A projekt fő célkitűzése az antropocén-kompetencia meghatározása és definiálása. A projekt célul tűzte ki továbbá, hogy tanároknak, iskolavezetőknek, egyetemi hallgatóknak, tanároknak és kutatóknak a tanárképzésben és tanártovábbképzésben tananyagokat bocsásson rendelkezésre, az antropocén-kompetencia és a kulturális tudatosság fejlesztése érdekében.

Jelen előadás célja a CNL projekt komplex bemutatása, melynek során elsőként sor kerül az elméleti háttér bemutatásra (Sippl & Wanning, 2023). Ezt követően górcső alá vesszük a projekt keretében végzett aktivitásokat (A német mint idegen nyelv órára fejlesztett tananyagok, Egy az önálló tanulást segítő MOOC, valamint Multimodális elbeszélések), majd reflektáljuk az elkészült produktumokat, valamint a projekt keretében megszületett eredményeket a kulturális tudatosság fejlesztése szempontjából.

Kulcsszavak: klímaváltozás; kulturális tudatosság; német mint idegen nyelv; nemzetközi projekt

Hivatkozások:

Sippl, C., & Wanning, B. (Eds.) (2023). *CultureNature Literacy (CNL). Schlüsselkompetenzen für Zukunftsgestaltung im Anthropozän. Ein Handbuch für den Theorie-Praxis-Transfer in Schule und Hochschule*. Pädagogische Hochschule Niederösterreich.

A „FELELŐS MAGATARTÁS” KONCEPTUALIZÁLÁSA AZ 1918-AS SPANYOLNÁTHA-JÁRVÁNYRÓL SZÓLÓ SAJTÓDISKURZUSBAN. EGY HERMENEUTIKAI-SZEMANTIKAI ELEMZÉS TANULSÁGAI

Péteri Attila

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

peteri.attila@btk.elte.hu

Az előadás egy történeti diskurzus értelmezési lehetőségeit vizsgálja. Mivel több, mint 100 év távlatából kompetens diskurzus-résztvevőket már nem tudunk megkérdezni, az értelmezés kérdéseiben kizárólag a fennmaradt szövegek elemzésére vagyunk utalva.

A történeti diskurzus kiválasztott szövegeiben, illetve szövegrészleteiben módszertanilag kidolgozott elemzés segítségével mutatom be, hogy a szövegek rendelkeznek egy rejtett értelmezési síkkal, amely fölött a diskurzus hátterét nem ismerő mai olvasó elsiklik, de amely az elemzés segítségével láthatóvá tehető. A bemutatott módszer *mutatis mutandis* alkalmas nem csak történeti diskurzusok elemzésére, hanem mai szövegekben rejtett tartalmak megfejtésére, potenciális értelmezések levezetésére is. Ennek az esettanulmánynak a segítségével szeretnénk hozzájárulni a szövegek és diskurzusok értelmezési és értelmezhetőségi problémáinak tárgyalásához, ami a mai rendkívül összetett kommunikációs folyamatok szempontjából igen fontos kérdés.

Elméleti és módszertani keretként egy német nyelvészeti modell, az ún. hermeneutikai szemantika eszköztára szolgál. A modell lényege, hogy a szöveg értelmét nem a létrehozó szándéka, hanem a befogadó oldaláról közelíti meg. Az egyes szavak és kifejezések egy szövegben, illetve az egyes szöveg határain átívelve az egész diskurzusban ún. szókötegeket alkotnak, amelyek egy komplex nyelvi jelnek a jelölő (*signifiant*) oldalát alkotják, míg a jelölt (*signifié*) oldalán a velük szintaktikai viszonyba kerülő egyéb szavak és kifejezések állnak. A szókötegek tehát egész diskurzusokon végig vonuló láncolatok, amelyek komplex jelentést hordoznak, és egymással bonyolult hálózatokká kapcsolódnak. Ezek felismerése jelenti a befogadó számára a megértést, ami egyben értelmezés is. A szókötegek felgöngyölítése során elvileg egy szöveg tetszőleges szavaiból indulhatunk ki, de a befogadó nyilvánvalóan olyan kifejezésekre fog összpontosítani, amelyek az adott kontextusban valamilyen okból feltűnőek, szaliensek.

A konkrét kutatási kérdés a felelős magatartás értelmezése 1918-ban a spanyolnátha-járvány tetőzésének idején. 1918 kora őszének mértékadó magyarországi magyar nyelvű sajtójából fogok elemezni kiválasztott sajtószövegeket, illetve szövegrészleteket. Bár a konferenciaelőadás időbeli keretei nem tesznek lehetővé explicit összehasonlítást a koronavírus járvány idején történő értelmezéssel, mivel ez utóbbit saját tapasztalatunkból többé-kevésbé

ismerjük, meglepő különbségeket fogunk felfedezni, amelyek a különböző történelmi és kulturális háttérrel magyarázhatók.

A jelen előadásban egy a spanyolnátha megfékezésével foglalkozó ironikus sajtókommentárban az állatkerti hiénára történő hivatkozás lesz az elemzés kiindulópontja. Miután a szó felbukkanását és a hozzá kapcsolódó fogalmi elemeket más szövegekben is végig elemezzük, meglepő értelmezéshez jutunk, amelyre mai tudásunk alapján nem gondolnánk.

Kulcsszavak: diskurzusnyelvészet; felelős magatartás; hermeneutika; pandémia; történeti diskurzuselemzés

THE MAIN CHALLENGES AND PEDAGOGICAL SOLUTIONS TO THE PROBLEM OF EFFECTIVE LEARNING THROUGH ENGLISH-MEDIUM INSTRUCTION IN HIGHER EDUCATION

Artemii Ponomarevskyi

Kaunas University of Technology

artemii.ponomarevskyi@ktu.edu

The introduction of English-medium instruction (EMI) courses in higher education institutions has spread globally in recent years (Doiz et al., 2003; Lasagabaster & Doiz, 2021). As a result, both students and teachers face needs and challenges, not only related to English proficiency (Arno-Macia & Aguilar-Perez, 2020) but also to other factors that require attention and/or pedagogical intervention (Richard & Pun, 2022). Despite significant research on EMI, there has been insufficient focus on categorizing learning challenges and solutions to the problem of EMI learning effectiveness in a university context. This categorization is needed because most current studies on EMI discuss its ultimate impact on academic results rather than investigating the factors influencing EMI learning effectiveness (Park, 2019). This study aims to analyze data on the impact of various interdisciplinary factors on EMI learning effectiveness in a university context by investigating the question: Which pedagogical solutions benefit EMI learning effectiveness and should be considered for university curriculum development? The methodology is based on conducting a systematic literature review according to the PRISMA guidelines to identify the impact factors and pedagogical solutions. In the course of this review, major educational domains such as psychological, linguistic, cognitive and discourse, organizational and regulatory, as well as sociocultural, each including teachers' and students' specific needs and challenges, have been identified. These domains were found to include multiple factors influencing the students' academic performance, teaching quality, and program feasibility in EMI settings. Recommendations for integrating into university curricula have been synthesized based on the needs, challenges, and educational solutions.

Keywords: curriculum development; English-medium instruction (EMI); EMI learning effectiveness; higher education; pedagogical solution.

References:

Arno-Macia, E., & Aguilar-Perez, M. (2020). Language issues in EMI: When lecturers and students can choose the language of instruction. In D. Block & S. Khan (Eds.), *The Secret Life of English-Medium Instruction in Higher Education: Examining Microphenomena in Context* (1st ed., pp. 19–42). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003005667

Doiz, A., Lasagabaster, D., & Sierra, J. M. (2013). *English-medium instruction at universities: Global challenges*. Multilingual Matters.

Kojima, N. (2021). *Student motivation in English-medium instruction: Empirical studies in a Japanese university*. Routledge, Taylor & Francis Group.

Lasagabaster, D., & Doiz, A. (Eds.). (2021). *Language use in English-medium instruction at university: International perspectives on teacher practice*. Routledge.

Malmström, H., & Pecorari, D. (2021). Epilogue: Disciplinary Literacies as a Nexus for Content and Language Teacher Practice. In A. Doiz & D. Lasagabaster (Eds.), *Language use in English-medium instruction at university: International perspectives on teacher practice* (pp. 213–221). Routledge.

Park, J.-K. (2020). English-medium instruction in the Korean higher education context: From an English as a lingua franca perspective. In K. Murata (Ed.), *English-medium instruction from an English as a lingua franca perspective* (pp. 64–77). Routledge.

Richard, J. C., & Pun, J. K.-H. (2022). *Teaching and learning in English medium instruction: An introduction*. Routledge.

Sahan, K., & Şahan, Ö. (2024). Investigating student and alumni perspectives on language learning and career prospects through English medium instruction. *Teaching in Higher Education, 29*(1), 194–215. https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1973407

Shepard, C., & Rose, H. (2023). English medium higher education in Hong Kong: Linguistic challenges of local and non-local students. *Language and Education, 37*(6), 788–805. https://doi.org/10.1080/09500782.2023.2240571

Zhou, S., Fung, D., & Thomas, N. (2023). Towards deeper learning in EMI lectures: The role of English proficiency and motivation in students' deep processing of content knowledge. Journal of Multilingual and Multicultural Development, 46(7), 1749–1764. https://doi.org/10.1080/01434632.2023.2248078

HELYESÍRÁS FELSŐFOKON: EGY FELSŐOKTATÁSI ÍRÁSKÉSZSÉG-FEJLESZTŐ PROJEKT HELYESÍRÁSI ÖSSZETEVŐJÉNEK BEMUTATÁSA

Slíz Mariann – Terbe Erika – Farkas Tamás – Laczkó Krisztina

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

sliz.marianna@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

Előadásunk a Digitális Oktatásfejlesztési Kompetencia Központ (DOKK) által támogatott Nyelvhasználat felsőfokon című ELTE-s ernyőprojekthez tartozó, az egyetemi hallgatók tudományosszöveg-alkotási képességeinek felmérésére és fejlesztésére irányuló alprojekt helyesírási részét mutatja be. Az alprojekt első célkitűzése – az ernyőprojekt szövegértési alprojektjével együttműködve – egy több modulból, többek közt helyesírási részből is álló online mérőeszköz létrehozása volt. Ehhez nulladik lépésként egy offline pilotvizsgálatot végeztünk: a helyesírási szabályzat minden témájára kiterjedő, anonimizált tesztet töltettünk ki 156 hallgatóval 2024 tavaszán. E felmérés eredményei alapján terveztük meg a mérőeszköz két összetevőből álló helyesírási részét. Az egyik összetevő egy, a pilotvizsgálathoz hasonló, de online felületen megvalósuló, 11 tesztfeladatot tartalmazó önálló modul, amely a hallgatók helyesírási tudatosságát hivatott mérni. Az írásgyakorlatban működtetett rutin felmérésére a másik összetevő szolgál: a szövegértési és szövegalkotási modul két szövegalkotási feladatának, egy ábramagyarázatnak és egy érvelési gyakorlatnak a helyesírási értékelése. A mérést a 2024/2025-ös tanévben végeztük, 263 elsőéves hallgató részvételével. A mérés eredményei átfogó képet adnak az egyetemre frissen bekerülő hallgatók helyesírási készségének a szintjéről, ily módon lehetővé téve a fejlesztendő területek felismerését és – a szövegalkotási és a szövegértési alprojekt másik fő céljaként létrehozott online kurzus részeként – a fejlesztést szolgáló feladatok kidolgozását. Előadásunkban ennek a munkának a tanulságairól számolunk be, betekintést nyújtva az offline pilotvizsgálat és az online mérés eredményeibe is.

Kulcsszavak: Digitális Oktatásfejlesztési Kompetencia Központ (DOKK); helyesírás; mérőeszköz; online fejlesztőkurzus; pilotvizsgálat

Hivatkozások:

AkH.12. = A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Farkas, T., Hrenek, É., Laczkó, K., Slíz, M., Terbe, E., P. Tóth, T., & Szabó T., A. U. (megjelenés alatt). A tudományosírás-készség mérési és fejlesztési lehetőségei a felsőoktatásban. Egy

kutatási-fejlesztési projekt bemutatása. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Linguistica Hungarica.*

OH.2. = Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila 2025. Helyesírás. 2. kiadás. Osiris Kiadó, Budapest.

ATTITUDES TOWARDS LANGUAGE LEARNING ACROSS GENERATIONS IN A RURAL, SOCIO-ECONOMICALLY DISADVANTAGED CONTEXT: RESULTS FROM TWO INTERVIEW STUDIES

Gréta Sopronyi

ELTE Eötvös Loránd University

sopronyi.greta@btk.elte.hu

This presentation discusses a contextual research gap in the field of second language learning, and explores L2 motivation and attitudes in a rural, socio-economically disadvantaged community, with a specific focus on differences across generations. The presentation is based on the results of two semi-structured interview studies. The first study explored the motivation and attitudes of 10th and 11th grade secondary school students (n=14) from one rural town. The second study explored the attitudes of adults (n=15) towards language learning across several generations in the area, ranging in age from 18 to 65 years (M=45, SD=13.39). During this second study, participants were asked to specifically reflect on how they perceive the attitudes of three generations: their parents', their own, and the next generation. The interviews were voice-recorded and thematically analysed using ATLAS.ti. Findings show a gradual increase in the perceived importance of language learning through subsequent generations, while participants across all ages remain unsure about the practical benefits of speaking foreign languages. Mentioned benefits, if any, require the language user to move away from their home. Even so, parents from the adult interviews seem to show regret towards not learning foreign languages and emphasize that their children must learn English to have better life opportunities. Adults themselves expand little to no effort towards language learning. These results imply a discrepancy between the perceived importance and the usefulness of learning foreign languages and show that while most participants consider language learning key, they expend little to no effort towards it. Further research is needed to explore how this perceived importance can be turned into real effort. The results have potential implications for policy-makers, so that the problem can be understood and steps can be taken towards achieving equity in language learning for all Hungarian learners.

Keywords: foreign language learning; generational differences; L2 motivation; language attitudes; socio-economic status

THE CONCEPTUALIZATION OF EMOTIONS IN EATING DISORDERS

Dóra Süle

ELTE Eötvös Loránd University

dorasule2001@gmail.com

Anorexia nervosa and bulimia nervosa are the most well-known eating disorders that mainly affect women aged between 13 and 23. Anorexia could be regarded as a phobia in which the patients are afraid of gaining weight; while bulimia consists of bingeing and purging phases.

In addition to analysis of the mental pictures about the disorders, it is also crucial to get to know how the patients suffering from eating disorders think of their emotions connected to their problems as it could help the psychiatrist to understand the condition of the patients better and help them to create livelier and healthier pictures. Besides, these metaphors can make the patients' situations more comprehensible to others.

In this field, there are some previous research articles describing the emotions without any special linguistic analysis. In contrast with these studies, my aims were to understand how the people suffering from eating disorders conceptualize their feelings and what the main differences are between their and healthy people's conceptualization. During the research period, I analysed threads created on /EatingDisorders subreddit and a page named ED Support Forum between January and October 2024. I focused on three main feelings that are very common in the eating disorder community according to previous studies: anger, shame and fear. In my dataset, there are 57 sentences containing the lemma *shame* and, in these sentences, there are 60 identified metaphors overall. While there are 54 sentences containing the lemma *anger* and, in these sentences, there are 56 identified metaphors overall. Lastly, there are 23 sentences containing the lemma *fear* and, in these sentences, there are 23 identified metaphors overall. For the analysis, I used Lakoff and Johnson's (1980) Conceptual Metaphor Theory, Zoltán Kövecses' (2000) theory on metaphors and emotions and Fauconnier and Turner' Conceptual Blending Theory (1998). For the metaphor identification process, I applied the Pragglejaz Group's method (2007). The received data is in accordance with the previous psychological descriptions of emotions in the disordered mind, but it gives a special and more deeper understanding of the patients' thoughts.

In my opinion, this research could help to psychologists, because it could give them a tool to understand the emotional background of the patients.

Keywords: anger; conceptual blends; conceptual metaphors; eating disorders; fear; shame

References:

Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.

Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and emotion: Language, culture, and body in human feeling*. Cambridge University Press.

Fauconnier, G., & Turner, M. (1998). Conceptual integration networks. *Cognitive science*, *22*(2), 133–187.

Group, P. (2007). MIP: A method for identifying metaphorically used words in discourse. *Metaphor and symbol*, *22*(1), 1–39.

A VÁLTOZÓ ÍRÁSBELI GYAKORLATOK ÉS IDEOLÓGIÁK SZOCIOLINGVISZTIKAI VIZSGÁLATA: PROJEKTBEMUTATÓ ELŐADÁS

Szabó Gergely[1 2] – Bodó Csanád[2] – Deme Andrea[2 3 4] – Jenei Kamilla[1 2] – Krizsai Fruzsina[1 2] – Kristin Vold Lexander[5] – Szánthó Zsuzsa[1 2 3 4] – Turai Katalin Ráhel[1 2]

[1]Károli Gáspár Református Egyetem
[2]ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
[3]ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont
[4]MTA–HUN–REN NYTK Lendület Neurofonetikai Kutatócsoport
[5]University of Inland Norway

szabo.gergely@kre.hu

A technológiai fejlődéssel párhuzamosan változásokat feltételezhetünk az íráshoz kötődő szokásokban (gyakorlatokban) és az azokhoz kapcsolódó elképzelésekben (ideológiákban; Hasselbacher, 2018) egyaránt. A 2025-ben indult NKKP-kutatásunk napjaink négy írással kapcsolatos változására, vagyis a „textualizáció" (a beszéltnyelvi jellemzők írásban való megjelenése), a „kollaboráció" (az írás társas és közös tevékenységként való elismerése és gyakorlása), a „digitalizáció" (az írás médiumainak változása) és a „dehumanizáció" (a szövegalkotás gépi tevékenységgé formálódása) fogalmaival leírható jelenségekre összpontosít. Ehhez kapcsolódva a kutatás négy alvizsgálatból áll, amelyek az írás különböző aspektusaival foglalkoznak: hogyan jelenítik meg az emberek tájnyelvi sajátosságaikat az internetes írásaikban, hogyan írnak az egyetemi hallgatók egyénileg és közösen, hogyan kommunikálnak írásban a külföldön élők a kapcsolat fenntartása érdekében, valamint hogy milyen hatással vannak a mesterséges intelligencia segítségével alkotott szövegek a szerzőséggel kapcsolatos elképzeléseinkre. A projekt a különböző kutatási kontextusok összehasonlító vizsgálatával zárul, amely a „médiagram" nevű kutatási módszer (Lexander & Androutsopoulos, 2023) általunk írásra adaptált és „literagram" névvel illetett változatára támaszkodik. Célunk a vizsgált jelenségek szisztematikus feltárása a kutatás résztvevőinek a kutatási folyamatba történő aktív bevonásával. Ezenkívül a kutatás hatókörét is ki kívánjuk terjeszteni egy, a tudományos háttérrel nem rendelkező civilekből álló hálózat megszervezésével, ahol időről időre megvitatjuk a tagokkal a kortárs írásbeliség kérdéseit a nyelvi piknik nevű módszer segítségével (Szabó, 2023). Ebben a kutatásban tehát az írásbeliség és a társadalom kapcsolatának mélyreható vizsgálatára vállalkozunk, amely bárki számára tanulságos lehet napjaink írástudó, de írásbeliségében is folyamatosan változó világában. Előadásunkban ennek a kutatási programnak a tervét és az eddig született eredményeit ismertetjük, betekintést engedve abba, hogy az írásbeliség különböző formáival való foglalkozás miképpen értelmezhetők alkalmazott nyelvészeti felelősségként.

Kulcsszavak: civil tudomány; digitalizáció; írás, írásbeliség; szociolingvisztika

Az előadás a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az NKKP Starting 150824 kódú pályázat részeként valósul meg.

Hivatkozások:

Hasselbacher, S. (2018). Introduction: Literacy ideologies. *Language & Communication, 61*, 71–74. https://doi.org/10.1016/j.langcom.2017.09.002

Lexander, K. V. & Androutsopoulos, J. (2023). *Multilingual Families in a Digital Age Mediational Repertoires and Transnational Practices*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003227311

Szabó, G. (2023). A nyelvi piknik mint a nyelvi változatosság megismerésének módszere. *Anyanyelv-pedagógia, 16*(3), 144–151. https://www.doi.org/10.21030/anyp.2023.3.11

ONLINE ÉS OFFLINE NYELVHASZNÁLATI SZÍNTEREK ÉS NYELVI GYAKORLATOK SZEREPE A SZÁRMAZÁSI IDENTITÁS ALAKÍTÁSÁBAN

Szabó T. Annamária Ulla

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

szabotannamaria@btk.elte.hu

A 2023-ban induló, folyamatban lévő Nyelv, kultúra, identitás című kutatás a nyugat-európai magyar diaszpórában élő családok nyelvi szocializációs mintáit, identitásalakító stratégiáit (Tseng, 2020), családi nyelvpolitikáját (Spolsky, 2009) térképezi fel, egy 53 kérdésből álló, online kérdőív segítségével. A szociolingvisztikai vizsgálat első fázisában eddig közel 150 család vett részt, így több mint félezer első- és másodgenerációs többnyelvű beszélő nyelvhasználati szokásairól kaphatunk képet a 14 országban kitöltött kérdőív válaszaiból. A gyűjtött anyag feldolgozása adat- és tartalomelemzéssel történt.
Jelen előadásban arra keresem a választ, hogy a szülői válaszkomponensek alapján, milyen online és offline terek, kapcsolatok segítenek a legtöbbet a magyar szülőknek gyermekeik származásnyelvének (García, 2005) és származási identitásának (Szabó T., 2025) fenntartásában, amennyiben ennek szándékát egy korábbi kérdés kapcsán kinyilvánították. A kutatás során a szülőknek lehetőségük van jelezni igényeiket, szükségleteiket a kutató felé, akinek felelőssége a meglévő hálózatok, lehetőségek feltérképezése, az eddig kutatási eredményekről való tudatos visszajelzés, ennek fényében a további kutatási irányok kijelölése, alakítása, mivel gyakori tapasztalat, hogy a szülők válaszaikban tanácsot adnak vagy tájékoztatást kérnek a fenti témában (Szabó T., 2024). Az előadás ezekre a szülői stratégiákra, gyakorlatokra (Schwartz, 2020) és igényekre reflektál, valamint a meglévő lehetőségeket mutatja be.

Kulcsszavak: nyelvi gyakorlatok; nyugat-európai diaszpóra; online/offline terek; származási identitás; származásnyelv

Hivatkozások:

García, O. (2005). Positioning heritage languages in the United States. *The Modern Language Journal*, 89(4), 601–605. https://www.jstor.org/stable/3588631

Spolsky, B. (2009). *Language Management*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511626470

Schwartz, M. (2020). Strategies and practices of home language maintenance. In A. C. Schalley, & S. A. Eisenchlas (Eds.), Handbook of Home Language Maintenance and

Development (pp. 194–217). De Gruyter Mouton. https://doi.org/10.1515/9781501510175-010

Szabó T., A. U. (2024). Családi nyelvi menedzsment a nyugati magyar diaszpórában. In Baukó J. & Presinszky K. (Eds.), *Egyszerű és tervezett nyelvi menedzselés* (pp. 133–146). Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara – Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat.

Szabó T., A. U. (2025). „A mindennapi nyelv a francia, de ha karácsonykor rájuk jön a magyar, akkor magyarul beszélnek." Longitudinális vizsgálatok Franciaországban. In Bodó Cs. & Szabó G. (Eds.), *A szociolingvisztikai kutatás társadalmi hatásai* (pp. 271–283). ELTE Eötvös Kiadó.

Tseng, A. (2020). Identity in home language maintenance. In A. C. Schalley & S. A. Eisenchlas (Eds.), *Handbook of Home Language Maintenance and Development* (pp. 109–130). De Gruyter Mouton. https://doi.org/10.1515/9781501510175-006

TISZTASÁGI TABUK A ROMANI INTERAKCIÓBAN

Szalai Andrea

ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont

szalaia71@gmail.com

Az előadás a tisztaság/tisztátalanság ideológiájának kevéssé kutatott interakciós aspektusait vizsgálja roma közösségekben, különös tekintettel a nyelvi tabu és az orvoslás jelenségére. A stigmatizált nyelvi gyakorlatok vizsgálata módszertani és ismeretelméleti problémákkal szembesíti a terepmunkást, hiszen a jelenséghez kötődő társadalmi minősítés miatt maga az adatgyűjtés is kihívást jelenthet (Philips, 2000). Egy lehetséges megoldás lehet az, hogy a figyelmet a tilalmak helyett azokra a stratégiákra irányítjuk, amelyek lehetővé teszik a tabunak tekintett fogalmakról való beszédet. Így azokra az interakciós eszközökre koncentrálok, amelyek használatával a beszélők enyhíteni igyekeznek a tabusértés káros interakciós és kapcsolati következményeit (Culpeper, 2019; Irvine, 2011).

A nyelvi tabukat társadalmi-kulturális kontextusba ágyazott komplex pragmatikai és interakciós jelenségnek tekintem (Allan, 2019; Bakró-Nagy, 2015; Pizarro Pedraza, 2018). A tabuk jelenléte és működése a romani interakcióban jól megragadható a tabusértést megelőző vagy az azt követő jóvátevés (Suszczyńska, 2003) konvencionális társalgási rutinjain keresztül is. Formájukat tekintve ezek a rutinok többnyire a bocsánatkérés és áldás/jókívánság beszédaktusának kombinációjából állnak. Az elemzésben különös figyelmet fordítok a jóvátevés társadalmi nem szerinti differenciáltságára. Ennek segítségével jobban megérthetjük a jóvátevés mint nyelvi gyakorlat szerepét a nemek viszonyára vonatkozó kulturális elképzelések, valamint a közösség morális rendjének (Kádár et al., 2019) megalkotásában és fenntartásában.

Végül kitérek a kutatás alkalmazott aspektusaira, társadalmi hasznosíthatóságára. Amellett érvelek, hogy a tisztasági tabuk által motivált társadalmi és nyelvi gyakorlatokra vonatkozó alapismeretek támogathatják a kommunikáció sikerét a kultúraközi érintkezésben, például az egészségügyben és vagy a vallásgyakorlás intézményi színterein. Ezért érdemes lenne ezeket az ismereteket beépíteni az egészségügyi és szociális szakemberek képzésébe.

Kulcsszavak: bocsánatkérés; nyelvi tabu; romani interakció; társadalmi nem

Hivatkozások:

Allan, K. (Ed.) (2019). *Oxford Handbook of Taboo Words and Language*. Oxford University Press.

Bakró-Nagy, M. (2015). A nyelvi tabu. In Szeverényi S. & Szécsényi T. (Eds.), Érdekes nyelvészet (pp. 9–21). JATE Press.

Culpeper, J. (2019). Taboo language and impoliteness. In K. Allan (Ed.), *Oxford Handbook of Taboo Words and Language* (pp. 28–40). Oxford University Press.

Irvine, J. T. (2011). Leaky Registers and Eight-Hundred-Pound Gorillas. *Anthropological Quarterly, 84*(1), 15–39.

Philips, S. U. (2000). Constructing a Tongan Nation State through Language Ideology in the Courtroom. In P. V. Kroskrity (Ed.), *Regimes of Language. Ideologies, Polities, and Identitites* (pp. 229–257). School of American Research Press.

Pizarro Pedraza, A. (2018). *Linguistic Taboo Revisited*. Mouton De Gruyter.

Suszczyńska, M. (2003). A jóvátevés beszédaktusai a magyarban. In Németh T. E. & Bibok K. (Eds.), *Tanulmányok a pragmatika köréből* (pp. 255–294). Akadémiai Kiadó.

ALKOSSUNK EGYÜTT, HOGY MEGÉRTSÜK EGYMÁST – EGY KOLLABORATÍV ÍRÁSRA ÉPÜLŐ INTERVENCIÓS PROGRAM ELSŐ EREDMÉNYEI

Széll Krisztián – Fehérvári Anikó

ELTE PPK Neveléstudományi Intézet

szell.krisztian@ppk.elte.hu

(Az előadás a „Kollaboratív írás a középiskolában: Workshop és pódiumbeszélgetés" panel része.)

A legfrissebb kutatások szerint a rendszeres, egyéni írásgyakorlatok kedvezően befolyásolják a szövegértést és az íráskészséget, vagyis több, az írásbeliséghez kapcsolódó kompetenciát is fejlesztenek (Jouhar & Roupley, 2021). Ugyanakkor kevés empirikus adat áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy ezek a hatások megjelennek-e az írásbeliségben kevésbé jártas tanulóknál (Lee & Shallert, 2016), illetve akkor is érvényesülnek-e, ha az írás nem egyénileg, hanem közösen történik (vö. Svenlin & Sørhaug, 2023).

A Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja által támogatott kutatásunk azt vizsgálja, hogy az eltérő (alacsonyabb és magasabb) szociokulturális hátterű diákpárok reciprok kollaboratív írásai milyen hatással vannak az iskolai írásbeliségre, illetve a társadalmi-kulturális különbségek iránti nyitottságra. A Sharples (1999, p. 170–172) által leírt reciprok kollaboratív írás során a tanulók aktívan együttműködnek, közösen hoznak döntéseket, és egy olyan szöveget hoznak létre, amelyért szerzőként és tartalmilag is közösen felelősek (Storch, 2013, 2019).

Előadásunkban egy 2023/2024-es tanévben megvalósított, 12 hetes intervenciós program első eredményeit ismertetjük, amelyben eltérő szociokulturális hátterű középiskolás tanulópárok vettek részt közös írásgyakorlatokban. A kvázi-kísérleti kutatás késleltetett kontrollcsoportos elrendezésben zajlott, öt középiskola összesen 132 tanulójának részvételével. A kutatás vegyes módszertani megközelítést alkalmazott. Az előadás a kvantitatív eredményekre fókuszál, bemutatva az elő- és utómérések (összesen három mérés) tanulói háttérkérdőívei és szövegértési tesztjei elemzésének eredményeit. Az adatok elemzéséhez ismételt méréses varianciaanalízissel (ANOVA) alkalmaztunk. A lemorzsolódás miatt végül közel 100 tanuló teljes adatát vettük figyelembe az elemzés során.

Kiinduló hipotézisünk szerint az intervenció elősegíti a tanulók közötti elfogadást, az együttműködési készség fejlődését, csökkenti az előítéleteket, és pozitív hatással van a szövegértésre, valamint a kreatív íráskészségre. Eredményeink – nemi és szocioökonómiai bontásban – olyan kulcstényezőkre, folyamatokra és dimenziókra világítanak rá, amelyek hozzájárulnak az intervenció eredményességéhez. Az eredmények hosszabb távon megalapozhatják a program szélesebb körű elterjesztését és gyakorlati alkalmazását.

Kulcsszavak: írásbeliség; kvázi-kísérleti kutatás; reciprok kollaboratív írás; társadalmi-gazdasági háttér; társadalmi-kulturális különbségek

Hivatkozások:

Jouhar, M. R., & Rupley, W. H. (2021). The Reading–Writing Connection based on Independent Reading and Writing: A Systematic Review. *Reading & Writing Quarterly, 37*(2), 136–156. https://doi.org/10.1080/10573569.2020.1740632

Lee, J., & Schallert, D. L. (2016). Exploring the Reading-Writing Connection: A Yearlong Classroom- Based Experimental Study of Middle School Students Developing Literacy in a New Language. *Reading Research Quarterly, 51*(2), 143–164. https://doi.org/10.1002/rrq.132

Sharples, M. (1999). *How we write: Writing as creative design*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203019900

Storch, N. (2013). *Collaborative Writing in L2 Classrooms*. Multilingual Matters. https://doi.org/10.21832/9781847699954

Storch, N. (2019). Collaborative writing. *Language Teaching, 52*(1), 40–59. https://doi.org/10.1017/S0261444818000320

Svenlin, M., & Sørhaug, J. O. (2023). Collaborative Writing in L1 School Contexts: A Scoping Review. *Scandinavian Journal of Educational Research, 67*(6), 980–996. https://doi.org/10.1080/00313831.2022.2115128

BEHIND THE SCENES: PROBLEM-BASED LANGUAGE TEACHING

Viktória Szeri – Violetta Polyák

ELTE Eötvös Loránd University

szeriv00@gmail.com

Problem-Based Language Teaching (PBLT) is a student-centered approach that fosters linguistic and cognitive skills through real-world problem-solving. As part of a broader research initiative, our study examines language learning tasks based on PBLT principles conceptualized and designed by several teachers. We analyze these set of teacher-created tasks, identifying key aspects such as proficiency level, task duration, cognitive skills, mode of communication, and linguistic focus.

Our study aims to determine whether there are notable patterns, similarities, or divergences in the tasks defined and structured based on the PBLT approach. Additionally, we compare teachers' intended task characteristics with our external evaluation, exploring potential discrepancies in task perception. By examining these aspects, we seek to contribute insights into the effectiveness and adaptability of the PBLT-based task design.

Our findings will inform best practices in language pedagogy, emphasizing the possible uses of tasks based on the PBLT approach.

The results may also provide valuable recommendations for educators seeking to integrate Problem-Based Language Teaching into their curricula.

Through this research and poster presentation, we hope to enrich the ongoing discourse on PBLT and its implications for diverse classroom settings.

Keywords: language learning strategies; language pedagogy; Problem-Based Language Teaching; real-world problem solving; task design

CHALLENGING YET UNADDRESSED DILEMMAS FOR RESPONSIBLE NATIONWIDE FOREIGN LANGUAGE ASSESSMENT: ISSUES AND SOLUTIONS

Gyula Tankó

ELTE Eötvös Loránd University

tanko.gyula@btk.elte.hu

This study is part of an ongoing larger research project conducted on the objectively assessed sections of the advanced-level EFL secondary school-leaving examination in Hungary. The aim of the project is to identify the reasons why a large proportion of first-year students enrolled in bachelor's and master's degree programmes in English Studies have a language proficiency below the expected B2 level, which has multiple negative consequences for all the stakeholders involved. Several previous studies have demonstrated that the objectively assessed papers are of substandard quality in a number of respects (Tankó, 2025; Tankó & Andréka, 2021, 2022, 2024). One of the reasons for this may be the official examination documentation analysed in this study, namely the publicly available "Detailed Examination Requirements" and "Examination Description" documents, which regulate the development of the assessment tasks. The present research study sought to address how these negative effects can be mitigated and hopefully significantly reduced in the case of the objectively assessed parts of the examination in order to ensure that this high-stakes assessment is conducted in a socially responsible manner. The solution proposed entails a thorough revision of the examination documentation, specifically the sections on Reading, Use of English, and Listening assessment. A scientifically sound and comprehensive (re)definition of the constructs intended to be measured could greatly enhance the reliability and validity of the examination. Relying on the analytical tools developed as part of the larger research project for the analysis of Reading, Use of English, and Listening tasks, specific and practical, literature- as well as original research-based suggestions will be proposed for the redefinition of the relevant three constructs.

Keywords: examination documentation; objectively assessed tasks; secondary school-leaving examination; socially responsible assessment

References:

Tankó, Gy. (2025). A mondattagoló írásjel-használati hibák nyelvvizsgázói teljesítményre gyakorolt feltételezhető hatásai. In Fogarasi K., Ittzés D., Putz M., & Vágási T. (Eds.), *Tudásmegosztás, információkezelés, alkalmazhatóság III. Nyelvpedagógia*. Akadémiai Kiadó. https://doi.org/10.1556/9789636640996

Tankó, Gy., & Andréka, Zs. (2021). Probing the advanced level EFL school-leaving examination: The use of English paper. In Tankó Gy. & Csizér K. (Eds.), *DEAL 2021:*

Current explorations in English applied linguistics (pp. 65–105). Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities.

Tankó, Gy., & Andréka, Zs. (2022). Probing the reading paper of the advanced level EFL school-leaving examination. In Tankó Gy. & Wind, A. M. (Eds.), *Challenges and opportunities in contemporary English applied linguistics* (pp. 23–57). Eötvös University Press. https://doi.org/10.21862/ELTE.DEAL.2022.2.23

Tankó, Gy., & Andréka, Zs. (2024, June 4–9). *Elaborating the CEFR with a cognitive taxonomy to augment the assessment of listening behaviours* [Paper presentation]. EALTA Annual Conference 2024, Belfast, Northern Ireland.

TEACHING TO A LARGE-SCALE TEST: A SOCIALLY RESPONSIBLE OR IRRESPONSIBLE PRACTICE?

Gyula Tankó – Katalin Piniel

ELTE Eötvös Loránd University

tanko.gyula@btk.elte.hu

The advanced-level foreign language secondary school-leaving examination in Hungary aims to assess high school students' proficiency at the B2 level. It serves certification and admission purposes to higher education. Teaching to a test is generally regarded as poor practice; however, research suggests that this depends on a variety of factors. As regards the advanced-level EFL secondary school-leaving examination in Hungary, little research is available on how secondary school teachers—a key stakeholder group—prepare students for this examination and especially on their appraisal of the assessment tasks included in the objectively assessed Reading, Use of English, and Listening papers. Therefore, our study proposed to answer the following research question:

What characterises the awareness of secondary school EFL teachers regarding the strengths and weaknesses of the tasks included in the objectively assessed Reading, Use of English, and Listening papers of the advanced-level EFL secondary school-leaving examination?

We used a semi-structured protocol and conducted a pilot interview study with high school teachers who regularly prepare students for the advanced-level examination. Following the transcription of five interviews, we conducted a thematic analysis using the Atlas.ti software. The talk presents a summary of what the teachers, partly based on their learner's experiences, perceive to be the advantages and disadvantages of the tasks in the Reading, Use of English, and Listening papers. The solutions we formulate based on the analysis of the interview data aim to help teachers turn their practice of teaching to the test into a process that maximizes benefits and minimises harms so that EFL teaching becomes a socially responsible practice even in regard to secondary school-leaving EFL examination preparation.

Keywords: objectively assessed tasks; secondary school-leaving examination; social responsibility of teachers; teaching to the test

TRANSZLINGVÁLÁS ÉS TÖBBNYELVŰSÉG VÁROSI SZÍNTEREKEN: (ÁT)ÉRTELMEZÉSI KÍSÉRLETEK

Tarsoly Eszter[1 2] – Heltai János Imre[2]

[1]University College London
[2]Károli Gáspár Református Egyetem

e.tarsoly@ucl.ac.uk

Előadásunkban arra a kérdésre keressük a választ, hogy lehetséges-e a magyar egynyelvű és a romani-magyar kétnyelvű együttélést a *multilingual city* azaz a „többnyelvű városi közösség" modellje (vö. Matras, 2024) mentén értelmezni, és milyen szituatív etikai dilemmákkal jár ez az értelmezési kísérlet, mind városi, mind helyi oktatási színtereken. E kérdések megválaszolásánál részint a folyamatban lévő részvételi etnográfiai kutatásunk (K146393) eredményeire támaszkodunk, amelynek helyszíne egy észak-kelet magyarországi posztindusztriális kisváros, és amelyben helyi roma és nem-roma civileket is bevonunk. Egyik fő tevékenységünk a *Duj Dzséne – Ketten* részvételi etnográfiai folyóirat közös szerkesztése és kiadása. Povinelli (2012) *spaces of otherwise* (kb. 'a kockázat, kimerültség, és lehetőség terei') fogalmát állítjuk szembe Stroud *linguistic citizenship* (kb. 'nyelvi részvétel'; pl. Quentin & Stroud, 2015) koncepciójával a folyóirat eredményeinek keretezésében. Ugyanakkor visszatekintünk a korábbi, a helyi általános iskolában megvalósult transzlingváló projekt tapasztalataira is (ld. Heltai, 2020; Heltai & Tarsoly, 2023), melynek során a romani helyi, nem-sztenderd változatát vezettük be egy olyan iskolai környezetbe, ahol magyar egynyelvű tanárok dolgoznak romani-magyar kétnyelvű tanulókkal és családjukkal. Bár Európában nem ez az egyetlen példája, hogy a romákat érintő többnyelvű gyakorlatokat transzlingváló szemlélettel közelítsék meg (vö. Auger et al., 2018), mindeddig ez az egyetlen olyan projekt, amely a transzlingválást mint átfogó intézményi álláspontot alkalmazza a kétnyelvű roma tanulók oktatásában.

Jelen előadásunk célja, hogy a többnyelvűség pozitív megélését lehetővé tevő gyakorlatokat és eseményeket a városi lakóközösség egészének szempontjából vizsgálja. Az egyik romani-magyar kétnyelvű munkatársunk iskolai tapasztalatairól szóló írást szembeállítjuk a *Duj Dzséne – Ketten* folyóiratban megjelent két írással, melyek korábbi óvoda- és iskolaigazgatók beszámolói saját vezetői dilemmáikról és eredményeikről a rasszizált nyelvi és társadalmi környezetben (Kulcsárné Alföldi, 2025; Kerekesné Lévai, 2025). Ezekből az esettanulmányokból kiindulva fogalmazunk meg válaszokat előadásunk kiinduló kérdésére, megvizsgálva azt is, hogy a többnyelvűséggel kapcsolatos gyakorlatok ünneplése előidézhet-e valóban tartós változást, vagy az intézményi keretekben megvalósuló strukturális változás ettől szükségszerűen független folyamat.

Kulcsszavak: rasszizált nyelvi környezet; romani; többnyelvű városi közösség; többnyelvűség; transzlingválás

Hivatkozások:

Auger, N., Azaoui, B., Houée, C. & Miquel, F. (2018). Le projet européen Romtels (Roma translanguaging enquiry learning spaces). Un questionnement sur la mediation aux niveaux (inter)culturelle et identitaire. *Recherches en didactique des langues et des cultures 15*(3).

Heltai, I. J. (2020). *Transzlingválás – Elmélet és gyakorlat*. Gondolat Kiadó.

Heltai J. I., & Tarsoly, E. (2023). *Translanguaging for Equal Opportunities: Speaking Romani at School*. De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110769609

Kerekesné Lévai, E. (2025). Az első fecskék. *Duj Dzséne 1*(2). https://btk.kre.hu/linguisticethnography/archivum/lapszam/6

Kulcsár Sándorné Alföldi, G. (2025). Egy vezető dilemmái. *Duj Dzséne 1*(2).: https://btk.kre.hu/linguisticethnography/archivum/lapszam/6

Matras, Y. (2024). *Speech and the City: Multilingualism, Decoloniality and the Civic University*. Cambridge University Press.

Povinelli, E. A. (2012). The will to be otherwise/the effort of endurance. *South Atlantic Quarterly, 111*(3), 453–475.

Williams, Q. E., & Stroud, C. (2015). Linguistic citizenship: Language and politics in postnational modernities. *Journal of Language and Politics, 14*(3), 406—430.

THE PRAGMATICS OF CONVERSATION WITH GENAI AND ITS IMPLICATIONS FOR LANGUAGE LEARNING

Nóra Tartsay Németh – Éva Illés

ELTE Eötvös Loránd University

nemeth.nora@btk.elte.hu

When communicating, language users activate not only their knowledge of language but also their knowledge of the world (Widdowson, 2007). The latter includes general knowledge as well as the experiences that people have gained during their lifetime. When talking to somebody, the Speaker gauges the knowledge they share with the Hearer and compose their message accordingly (Grice, 1975). However, when using Large Language Models for communication, this shared knowledge between the user and GenAI is restricted to the generally available knowledge GenAI has access to. In this presentation, we intend to argue that the conversations between humans and GenAI will always be limited to utterances in fairly predictable and conventionalized contexts of situation (Firth, 1957). The data comprises researcher-initiated conversation with AI chatbots, and is subjected to qualitative analysis of pragmatic strategies. Through a series of examples, we highlight how GenAI employs strategies to keep the conversation going, but also include the limitations it has difficulty to overcome. Language learners can benefit from using GenAI to practice small talk and discussion of general topics; in addition, GenAI can provide help with emerging language issues, too. The task of teacher in such learning context is to encourage a critical approach to AI generated materials and advise students on how to exploit what technology can offer.

Keywords: GenAI; pragmatics; SLA; technology

References:

Firth, J. R. (1957). *Papers in linguistics 1934-1951*. Oxford University Press.

Grice, H. P. (1975). Logic and conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and semantics 3: Speech Acts* (pp. 41-58). Academic Press.

Widdowson, H. G. (2007). *Discourse analysis*. Oxford University Press.

AZ ANGOL MINT SZAKNYELV ELSAJÁTÍTÁSA

Tartsayné Németh Nóra

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

nemeth.nora@btk.elte.hu

(Az előadás a „Szakmai nyelvhasználat a felsőoktatásban" panel része.)

A szakmai nyelvhasználat elsajátítása a felsőoktatásban a jelenlegi szabályozás szerint az intézmények feladata. Bár a friss diplomásoktól általában elvárás, hogy szakterületükön angolul tudjanak kommunikálni, a hallgatóknak gyakran nehézséget okoz a szakmai tárgyaik mellett a szükséges nyelvi szint megszerzése. Kutatási projektünkben egy hallgatóknak és oktatóknak szóló kurzus kidolgozásán dolgoztunk, amelynek témája a szakmai nyelvi fejlesztése mesterséges intelligencia (AI) és a prompt engineering használatával.

A mesterséges intelligenciával támogatott nyelvtanulás előnyei a tanulás hatékonysága és gyorsasága; a személyre szabott tanulási tapasztalatok; a több nyelv egyidejű tanulásának lehetősége; a hozzáférhetőség és a költséghatékonyság. A kihívások közé tartozik az emberi interakció hiánya; a nyelv kulturális és kontextuális árnyalatainak megjelenítése; a nagy mennyiségű adat kezelése; a kreatív vagy eredeti nyelv megértésének vagy előállításának korlátozott képessége; valamint a hibák felismerésének korlátozott képessége. Az előadás során felvetjük, hogyan lehet reagálni a tanulói és oktatói igényekre, a nyelvtanulási motivációra, valamint a tanulási folyamatért és annak tartalmáért való felelősségvállalásra. Végül szó lesz a mesterséges intelligencia alapú oktatás néhány etikai kérdéséről.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia; nyelvtanulás; nyelvtanulási motiváció; személyre szabott tanulás

AZ ATIPIKUSSÁGTÓL AZ EMPÁTIÁIG. DARVASI LÁSZLÓ TALIGÁS CÍMŰ REGÉNYÉNEK ÉRZÉKENYÍTŐ OLVASÁSI LEHETŐSÉGEI

Turcsik Bíborka

ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, Magyar Nyelvészet Doktori Program

turcsik.biborka@gmail.com

Miért értjük meg nehezen a nem tipikus elmék működését? Milyen megküzdési stratégiák társulhatnak egy nem természetes tudatműködéshez? A fenti kérdésekre különféle válaszokat találhatunk az orvostudomány, a neuropszichológia, valamint a neuronarratológia (Farmasi, 2022; Roth, 2009) eredményei között – ezek a magyarázatok azonban mindenkor a diagnózist veszik alapul. Vajon hogyan árnyalódik a válaszadás abban az esetben, ha nem a betegség, hanem az azt átélő egyén mint individuum megismerése áll a vizsgálódás fókuszában?

Előadásomban a nem tipikus elmeműködés nyelvi mintázatai állnak a középpontban, a problémát a kognitív poétika (Stockwell, 2009) és stilisztika (Gibbons & Whiteley, 2018), valamint a nem természetes narratológia (Alber & Richardson, 2020; Alber et al., 2018) felől, multi- és interdiszciplináris vizsgálatok mentén közelítem meg. Egy mentálisan atipikus nem természetes narratívának, Darvasi László Taligás című regényének antimimetikusként (Richardson, 2015, p. 3-27) való megközelítésével láttatom, hogy melyek az elbeszélés neuronarratívaként (Farmasi, 2023, p. 26-45) való felfogásának korlátai, illetve a naturalizáló olvasat (Patron, 2020, p. 31-52) problémái. Taligás karakterének epilepsziát idéző rohamélményei (vö. Kiss, 2017; Szolláth, 2017) ugyanis nem annyira a diagnózis, mint inkább a szubjektív tapasztalás felől válnak fontossá. A nem természetes narratológia és a mind style fogalma (Fowler, 1977, p. 103) révén olyan kérdésekre is választ kaphatunk, mint hogy milyen figuratív leírása van ezeknek a rohamoknak, mi jellemzi a szövegbeli deiktikus és reflexív kontextualizálást, a narratíva időkezelését, igeidőhasználatát, valamint hogy melyek a nem tipikus elmereprezentáció jellemző mintázatai. Az elemzési szempontok lehetővé teszik az atipikus elbeszélővel való empatikus azonosulást, az olvasói érzékenyítést.

Előadásomban egy olyan kognitív poétikai és stilisztikai vizsgálatot mutatok be, amely nemcsak az esztétikai minőségről teszi meg észrevételeit, hanem a regény és az elemzői megközelítés társadalmi felelősségét is hangsúlyozza. A poétikusságot a középpontba helyezve olvasási módot és egyúttal értelmezést nyújtok a téma középfokú oktatásban való hatékony feldolgozásához, illetve a regény terápiadiskurzusba való beemeléséhez.

Kulcsszavak: atipikus elmeműködés; empátia; nem természetes narratíva; poétikusság; Taligás

Hivatkozások:

Alber, J., Iversen, S., Skov Nielsen, H., & Richardson, B. (2018). Nem természetes narratívák, nem természetes narratológia: a mimetikus modelleken túl. *Helikon, 2018*(2), 122–124.

Alber, J., & Richardson, B. (2020). *Unnatural Narratology. Extensions, Revisions, and Challenges*. The Ohio State University Press.

Farmasi, L. (2022). Neuronarratológia. *Helikon, 2022*(1), 151–168.

Farmasi, L. (2023). *Narrative, Perception and the Embodied Mind*. Routledge.

Fowler, R. (1977). *Linguistics and the Novel*. Methuen.

Gibbons, A., & Whiteley, S. (2018). *Contemporary Stilistics. Language, Cognition, Interpretation*. University Press.

Kiss, G. (2017). „mint akit eltakar egy szó". *Bárka 2017*/1. http://www.barkaonline.hu/kritika/5695--mint-akit-eltakar-egy-szo----darvasi-laszlo--taligas

Patron, S. (2020). Anima by Wajdi Mouawad: Unnatural or Naturalized? In J. Alber, & B. Richardson, (Eds.), *Unnatural Narratology. Extensions, Revisions, and Challenges* (pp. 31–52). The Ohio State University Press.

Richardson, B. (2015). *Unnatural Narratives. Theory, History, and Practice*. The Ohio University Press.

Roth, M. (2009). Rise of the Neuronovel. A Specter Is Haunting the Contemporary Novel. *n+1 Magazine*. https://nplusonemag.com/issue-8/essays/the-rise-of-the-neuronovel/ (Utolsó letöltés: 2025. 04. 27.)

Stockwell, P. (2009). *Texture: A Cognitive Aesthetics of Reading*. Edinburgh University Press.

Szolláth, D. (2017). Korlátozott mágia. *Műút*. https://www.muut.hu/archivum/24726 (Utolsó elérés: 2025. 05. 13.)

EXPLORING THE IMPACT OF EMOTIONAL CONNECTION ON ENGLISH MAJOR BA STUDENTS' WILLINGNESS TO COMMUNICATE

Dániel Varga – Virág Krakovszky – Eszter László

ELTE Eötvös Loránd University, Department of English Applied Linguistics

vargdani07@student.elte.hu

Willingness to communicate has been recognized as a dynamic and crucial variable in L2, however, the intricate nature of affective factors in shaping learners' WTC remains underexplored. The current paper is guided by MacIntyre et al.'s (1998) heuristic pyramid model of WTC. This study aims to address this gap by investigating how emotional engagement influences English major BA students' WTC in their L2 within a controlled task-based environment. With the help of mixed-methods research design, we collected both qualitative and quantitative data. The initial survey was administered to 104 English major students, which provided foundational data on their self-reported general WTC and WTC for imaginary picture description tasks. Following the quantitative phase of our study, the idiodynamic method was employed during the structured picture description task, which enabled us to capture momentary fluctuations in the participants' WTC ratings. Semi-structured post-task interviews were designed to gain insight into the participants' emotional and cognitive factors that characterized their speech production. Quantitative results showcase a significantly higher WTC when it comes to describing pictures with emotional affiliation than with images that were provided by the researcher. The thematic analysis of the idiodynamic data and interview transcripts presented four emerging themes that influence WTC: affective involvement, topic familiarity, perceived competence, and coping strategies. Our findings strongly corroborate contemporary theoretical frameworks that conceptualize WTC not as a stable trait but as a dynamic, context-sensitive construct. The study highlights how the reduction in cognitive strain by personally relevant content helps learners to prioritize fluency over adhering to strict linguistic accuracy.

Keywords: emotional engagement; idiodynamic method; L2 communication; task-based learning; willingness to communicate

Reference:

MacIntyre, P. D., Clément, R., Dörnyei, Z., & Noels, K. A. (1998). Conceptualizing willingness to communicate in an L2: A situational model of L2 confidence and affiliation. *Modern Language Journal, 82*(4), 545–562.

OLVASÁS ÉS ÉRTÉS AZ IDEGENNYELV-OKTATÁSBAN

Varga-Mónok Eszter

ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, Alkalmazott nyelvészet Doktori Program

esztermonok@gmail.com

Az idegennyelvi szövegértés fejlesztése a nyelvoktatás egyik központi célkitűzése, amelynek megvalósításában a célnyelvi szövegek olvasása kiemelt szerepet tölt be a tanórai gyakorlatban. Mindazonáltal az idegennyelvi olvasás és szövegértés kutatása a mai napig másodlagos szerepet tölt be az anyanyelvi szövegértés vizsgálatához képest, holott a hatékony fejlesztési módszerek kialakítása a megértési folyamatok mélyreható feltárását igényli. Előadásomban a német mint idegen nyelv kontextusában végzett kutatásom eredményeit ismertetem, melynek fókuszában kifejezetten oktatási célra kiválasztott irodalmi szövegek szövegnyelvészeti elemzése áll. Kutatásom célja annak feltérképezése, hogy a német nyelvű irodalmi szövegek nyelvi sajátosságainak vizsgálata milyen módon járulhat hozzá ezen szövegek értelmezhetőségéhez. Az empirikus kutatás eredményei lehetővé teszik az idegennyelvi szövegértés folyamatának modellálását, illetve a korábbi modellek bővítését, pontosítását. Bár az irodalmi szövegek didaktikai haszna – különösen a kommunikatív, kulturális és érzelmi kompetenciák fejlesztésében – széles körben elismert, alkalmazásuk a nyelvórákon továbbra is korlátozott, elsősorban az informatív szövegek dominanciája miatt. Hasonló tendencia figyelhető meg a szövegnyelvészeti vizsgálatok terén is, ahol az irodalmi szövegek elemzése háttérbe szorul az elsősorban tényközlő szövegekre fókuszáló kutatásokhoz képest. Az előadás során áttekintem az idegennyelvi szövegértés kutatásának főbb eredményeit, valamint bemutatom az irodalmi szövegek szövegnyelvészeti elemzésének alkalmazható módszereit és lehetőségeit. Külön figyelmet fordítok arra a kérdésre, hogy e szövegtípus elemzése miként járulhat hozzá az idegennyelvi szövegértés elméleti modelljeinek finomításához és az oktatási gyakorlat módszertani megalapozásához.

Kulcsszavak: idegennyelv-oktatás; olvasás; szövegértés; szövegnyelvészet

ORVOSI TERMINUSHASZNÁLAT AZ ONLINE BETEGTÁJÉKOZTATÁSBAN

Vladár Zsuzsa[1] – Pálinkás Magdolna[2] – Varga Éva Katalin[2]

[1]Nemzeti Közszolgálati Egyetem
[2]Semmelweis Egyetem

constantinovitsne.vladar.zsuzsanna@uni-nke.hu

Az orvos-beteg kommunikáció állandó nyelven belüli fordítást jelent az orvosok számára a hatékony információátadás érdekében. Kutatásunk célja feltárni, hogy milyen terminusokat használnak az orvosok a pácienseikkel való kommunikáció során.

Korpuszunkat a webbeteg.hu weboldal „Orvos válaszol" részében található több mint 250, mozgásszervi és kardiológiai betegségekkel kapcsolatos orvosi válaszból, valamint fogászati klinikák fogászati sérülésekkel kapcsolatos betegtájékoztatóiból állítottuk össze. A Sketch Engine korpuszkezelő és -lekérdező szoftverrel alkorpuszokat alakítottunk, amelyeket szoftveresen és manuálisan is feldolgoztuk. A szoftverrel kiemeltük a kulcsszavakat, majd gyakorisági és konkordanciavizsgálatokat végeztünk, ennek alapján határoztuk meg és kategorizáltuk a terminusokat.

Eredményeink szerint az orvosi terminológia a köznyelvtől a szakkifejezésekig terjedő skaláris jelleget mutat, az orvosok a köznyelv és a szaknyelv átfedésében levő réteget használják a betegekkel való kommunikációban. A speciális orvosi szakkifejezések azonban terminológiai hiányt hoznak létre, mivel mind fogalmilag, mind nyelvileg hozzáférhetetlenek maradnak a betegek számára, és magyarázó stratégiákat kívánnak.

Kutatásunk felhívja a figyelmet az egészségműveltség fontossága mellett a terminológiai hiányok áthidalására a vernakuláris elemekből felépülő kompozicionális jelentésű terminusok által. A kvalitatív vizsgálat eredményei a kis elemszám miatt nem általánosíthatók, de jó kiindulást jelentenek a kutatás folytatásához. Távlati célunk egy jól alkalmazható kritériumrendszer kidolgozása a nyelven belüli fordítások terminushasználatához.

Kulcsszavak: betegtájékoztató szöveg; nyelven belüli fordítás; orvos-beteg kommunikáció; Sketch Engine; terminológia

SCIENCE IN THE ART EXHIBITION: LINGUISTIC AND MULTIMODAL CHOICES TO SUPPORT ACCESSIBILITY IN THE MASTER MS AND HIS AGE EXHIBITION

Nóra Wünsch-Nagy

ELTE Eötvös Loránd University

wunsch-nagy.nora@btk.elte.hu

Museum exhibitions are complex multimodal communicative events (Ravelli, 2006) which are designed to be accessible to a broad public audience (Blunden, 2017). Materials created for exhibitions often represent complex content so museum writers need to consider how to recontextualise knowledge in an accessible and engaging way and present it in the context of multimodal resources such as artworks, objects, space. The exhibition titled Master MS and His Age in the Museum of Fine Arts in Budapest presented a particular challenge in terms of text writing. A small yet important section of the exhibition was dedicated to the findings of research on painting techniques through diagnostic pigment analysis by a team of restoration experts. This section of the exhibition engages in a dialogue with the exhibition and provides insights into a unique scientific approach to studying the material nature of centuries-old artworks. In a qualitative research project, I focused on how the verbal and visual/material/spatial elements of the exhibition were designed to create an accessible museum experience. In my presentation, I will zoom in on how complex scientific knowledge was presented to broad audiences. To find answers, I first describe the multimodal features of this exhibition section and analyse the intermodal relationship of verbal text and objects. Then, I analyse the complexity of select texts to understand how their verbal and intermodal features support visitor engagement. As a final step, I provide expert insights into the reasons behind linguistic and multimodal design choices informed by interview data with two creators of the exhibition section. The data analysis draws on multimodal semiotics in museum contexts (e.g., Blunden, 2020); systemic functional linguistics (Halliday & Matthiessen, 2004) and the Semantics dimension of Legitimation Code Theory (Maton, 2014). The presentation highlights the necessity of linguistic and multimodal considerations in exhibition design.

Keywords: multimodality; museum texts; social semiotics; systemic functional linguistics

References:

Blunden, J. (2017). The sweet spot? Writing for a reading age of 12. *Curator: The Museum Journal, 60*(3), 291–309. https://doi:10.1111/cura.12205

Blunden, J. (2020). Adding ‘something more’ to looking: The interaction of artefact, verbiage and visitor in museum exhibitions. *Visual Communication, 19*(1), 45–71. https://doi.org/10.1177/1470357217741938

Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. M. (2004). *An introduction to functional grammar* (3rd edition). Hodder Education.

Maton, K. (2013). Making semantic waves: A key to cumulative knowledge-building. *Linguistics and Education 24*(1), 8–22. https://doi.org/10.1016/j.linged.2012.11.005

Ravelli, L. J. (2006). *Museum texts: Communication frameworks*. Routledge.

“IF THEY WRITE TESTS, I DO NOT REALLY WANT TO READ SLANGS” - PREPARING TO TEACH IN THE AGE OF THE INTERNET

Zita Zsován-Balogh

University of Pécs

zsovan-balogh.zita@pte.hu

With the rapid spread of the Internet, language learners’ extramural language use “has replaced the classroom as the starting point and foundation for learning English” (Sundqvist, 2024, p. 5). This platform provides a context for lingua franca language use which might facilitate the acquisition of language forms that differ from what classroom communication usually encompasses (Ishikawa & Jenkins, forthcoming). Consequently, navigating how this exposure to the language influences classroom practices has become a novel responsibility that language teachers need to account for. Investigating their beliefs regarding how they perceive the impact of this new responsibility is inevitable as their underlying assumptions and attitudes are of predictive value when it comes to subsequent methodological decisions (Pajares, 1992).

The present paper aims to uncover pre-service teachers’ beliefs on how engaging in English as a lingua franca (ELF) communication outside the language classroom affects learners’ language use and the implications it bears on classroom practices and their responsibilities as teachers. A focus group interview project was carried out with 6 groups of pre-service teachers (N=34) currently completing their studies at a Hungarian university. The exploration was guided by the following research questions:

1) What are participants’ attitudes towards non-standard language use in the language classroom?

2) How do participants perceive the language teacher’s role and responsibility in addressing challenges arising from differences between English used in- and outside the classroom?

Results revealed participants’ reluctance to accept non-standard language forms as legitimate in the context of the language classroom. Concerning teacher responsibilities, participants’ responses reflected 1) awareness of how language examinations influenced English language teaching in general, and 2) an overall attitude favoring standard language use as determined by native speakers of English. The findings underscore the relevance of incorporating reflections on extramural English and ELF language usage in language teacher education.

Keywords: English as a lingua franca; extramural English; teacher training; teachers’ beliefs

References:

Ishikawa, T., & Jenkins, J. (in press). What is ELF in ELT? In T. Ishikawa, P. McBride, & A. Suzuki (Eds.), *Developing English as a lingua franca programmes for language teaching: Innovation, resistance, and applications*. De Gruyter Mouton.

Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research, 62*(3), 307–332.

Sundqvist, P. (2024). Extramural English as an individual difference variable in L2 research: Methodology matters. *Annual Review of Applied Linguistics*, 1–13.